

АНАТОЛІЙ КОЛОМІЄЦЬ

МІФ

про

**"МАНІФЕСТАЦІЮ
НАЦІОНАЛЬНОГО ДУХУ"**

2024

Історія - це правда, яка стає брехнею.

Міф - це брехня, яка стає правдою

Жан Кокто - відомий французький письменник,

поет, художник, сценарист і кінорежисер

Це розповідь про одну з найбільших "білих плям" в історії футболу України щодо змагань західноукраїнських команд у період між двома світовими війнами минулого століття, а саме про вже "легендарні" (так можна обережно назвати вигадані) турніри за Кубок Західної України - "Всеукраїнську Чашу" (саме під такою назвою ці турніри, начебто, проводились у 1925-28 роках). Цікаво, що конкретно про ці змагання у радянських друкованих виданнях жодного слова навіть не промайнуло. Та й за часів незалежності, за два з половиною десятиріччя, журналісти та дослідники історії українського футболу в жодній своїй публікації теж абсолютно ніякої інформації не повідомляли.

Якщо за радянських часів пояснення цьому зрозумілі, адже усілякі згадки про сприятливі умови для розвитку спорту мешканців цієї території української національності були небажаними, то за часів незалежної України, якщо демонструвати незламність українців на землях Західної Галичини у Польщі, Північної Буковини у Румунії та Підкарпатської Русі у Чехословаччині потреби не було, то чомусь довести їх спроби бути не гіршими за поляків, румун, угорців, словаків, євреїв у ті часи на цих землях - у нашому випадку на спортивній арені, особливо у футболі, ніхто не бажав. І якщо не на прикладах "міжнародних змагань", то хоча б у змозі проведення загальноукраїнських турнірів із визначенням кращих серед своєї нації.

Однак треба дивитися, все ж таки, правді в очі - навіть найкращі українські команди з цих регіонів були лише середнячками у державних змаганнях країн, складовими частинами яких вони були. Спроби у сучасних засобах масової інформації висвітлення хоча б якогось підвищення їх рівня підготовки за рахунок проведення загальноукраїнських змагань між ними - не робилися. Це саме через те, що такі змагання насправді ніколи не проводилися - така вже склалася доля західноукраїнського футболу тих часів. Навіть чемпіонатів міст Західної України серед українських команд була досить обмежена кількість саме через відсутність достатнього для їх проведення числа учасників. Але окремі матчі між українськими командами з різних міст все ж мали місце, навіть на міжнародному рівні. Тому усі ці матчі добре відомі дослідникам футболу цього краю, хоча й інколи з відсутністю значної протокольної інформації через недостатнє висвітлення перебігу цих поєдинків у періодичних виданнях тих часів.

Саме тому й здивувала усіх, хто цікавиться історією футболу України, раптова поява інформації та й ще практично на офіційному спортивному рівні щодо змагань з визначення кращої команди Західної України у 1925-28 роках, про які, начебто, знайдене документальне підтвердження, хоча й з дуже обмеженою кількістю документів.

Перш за все, це у багатьох обізнаних і поважних дослідників історії футболу Галичини та Закарпаття викликало подив, що такий настільки представницький та регулярний турнір був для них досі невідомий. Дивувало те, що учасниками турніру, начебто, були найвідоміші українські клуби Польщі, Румунії та Чехословаччини. Здавалося б, діяльність цих клубів не є таємницею і досить добре досліджена. У наші часи доступними для читачів стали величезні масиви інформації з архівів різних країн, масштаби оцифрування книг та періодики в згаданих країнах величезні і білих плям в історії українського футболу стає все менше. Однак ще й досі жодних доказів існування турніру, окрім тих, які були наведені у популярній і шанованій усіма газеті "Український футбол" 2017 року так і не знайдено.

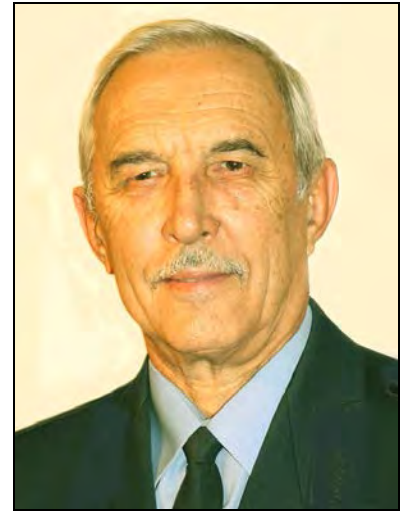
За детально проведеним у цьому виданні розглядом існуючих артефактів щодо цього турніру під назвою "Всеукраїнська Чаша" доведено, що цей турнір зухвала вигадка, створена на основі підроблених документів. І як визначають сучасні дослідники історії футболу, масштаби цієї підробки настільки великі, що навіть будь яке припущення, що вона зроблена виключно однією людиною, просто безглузді. Саме тому автор цього видання й прийняв рішення прослідкувати історію створення і поширення цього міфу щодо начебто якоїсь маніфестації національного духу футбольного рівня на теренах західної частини сучасної України за часів входження її здебільшого до Польщі, а також трохи й до Румунії та Чехословаччини.

Розгляд зроблено у вигляді коментарів прямо за текстом тієї чи іншої інформації, а наприкінці кожної такої інформації розглянуті питання з неї, які потребують особливого аналізу й визначення повноти їх підтвердження як документально, так і за перевіркою фактів. Потім робиться остаточний висновок або припущення, на яке наприкінці звернута увага при загальній оцінці усіх висновків та припущень.

Автор щиро вдячний усім, хто допоміг йому у повній мірі дослідити і підтвердити цю фальсифікацію, і наприкінці цього видання вони усі будуть наведені.

Коректура - Олександр Чуйко

Перш за все - справедливість!

Анатолій Федорович Коломієць

То з чого розпочнемо? Напевно, все ж таки, з послідовного перегляду за часом появи перших друкованих "творів" - тих, які сприяли висвітленню питання, про яке тут піде мова.

Виявляється, що це сталося спочатку з, начебто, безвинних і недолужних бажань створення чогось особливого у середовищі "науковців" одного з нових, поза державних, "відкритих" вищих учбово-наукових закладів одним із їх колег-співробітників. Звісно ж, не просто за особистою його якоюсь зацікавленістю, а перш за все за нагальної потреби щось надрукувати у рідному збірнику наукових праць і, таким чином, зробити певний потрібний крок для отримання або підтвердження наукового звання. Адже все одно такі збірники суспільству малоцікаві й навіть наміру їх переглядати ні у кого не виникне, а колеги просто одразу зрозуміють що тут до чого. Рецензійні комісії оглянуть все поверхово, бо нових матеріалів до періодичних наукових збірників надходить, як правило, не так вже й багато. Ніхто, ні в якому разі, не зверне уваги на недостатню або взагалі повну відсутність доказової бази будь якого витвору.

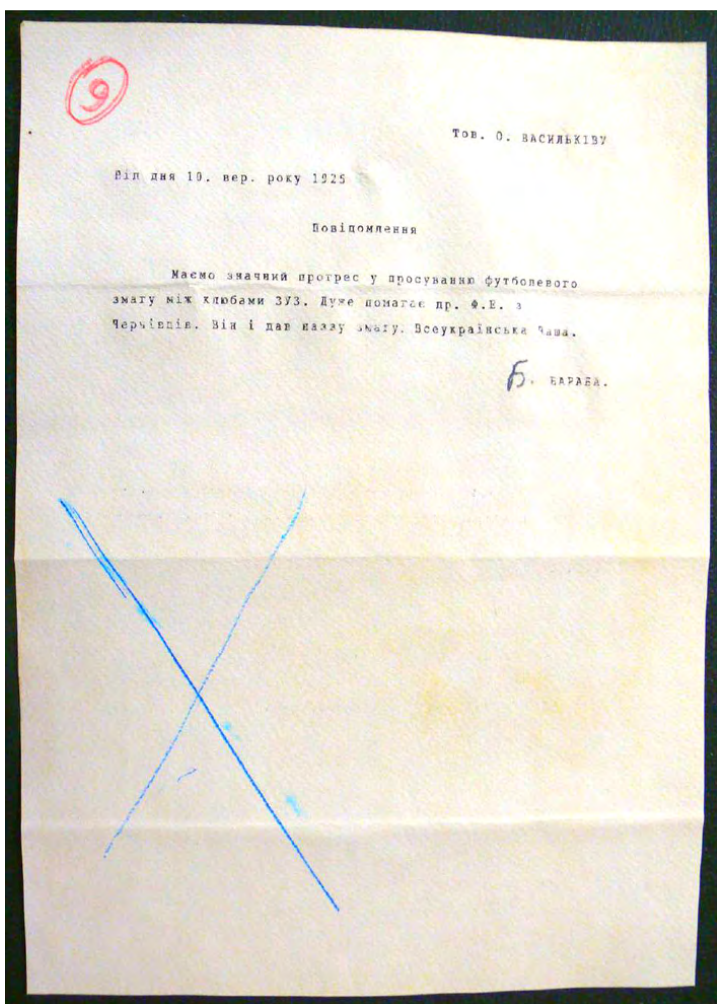
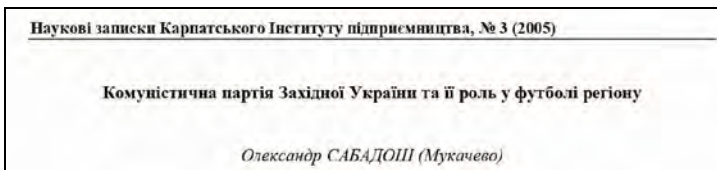
Саме з цього й почнемо нашу розповідь:

1. **2005 рік.** Публікація у збірнику "Наукові записки" №3 Карпатського Інституту підприємництва (м. Хуст Закарпатської обл.) - відокремленого структурного підрозділу закладу вищої освіти "Відкритий Міжнародний Університет розвитку людини "Україна" (м. Київ) за авторством Олександра Сабодоша (м. Мукачево) під назвою: **"Комуністична партія Західної України та її роль у футболі регіону"**.

Одразу звернемо увагу, що посаду або вчену ступінь автора не вказано, а надавати ще й по-батькові автора, можливо, вже у науковому середовищі не зобов'язує.

Щодо тексту цієї публікації, то вона настільки "цікава", що обов'язково необхідно її надати повністю, без будь-яких скорочень. Хоча потрібно зазначити, що текст публікації, який приведений з Інтернету (https://shron1.chtyvo.org.ua/Sabadosh_Oleksandr/Komunistychna_partiia_Zakhidnoi_Ukrainy_ta_ii_rol_u_futboli_rehionu.pdf) починається з трьох крапок, а це можливо свідчить про те, що у збірнику попереду у цій статті ще був якийсь текст. Тобто до Інтернету цей нарис "вкинута" виключно з метою ознайомлення читачів саме з конкретним футбольним матеріалом і "знахідкою", яка у додатку (сторінки 72-73):

"...У краєзнавчому музеї Гусятин (Тернопільщина) зберігається цікавий експонат. Це золотистий приз, спортивний кубок із вм'ятиною на лицьовому боці й написом...: "1925 рік. Чернівецький "Довбуш" - другий у всеукраїнському змаганні".

(1. Якщо автор це пише, то очевидно, що він цей кубок бачив особисто, бо інакше йому потрібно б було вказати де саме він про це дізнався, тобто надати джерело цієї інформації.

2. Забігаючи наперед, треба вказати, що далі скрізь буде доводитися, що 1925 року "Довбуш" був не другим, а переможцем у цьому змаганні).

Серед фахівців історії спорту Буковини не знайшовся той, хто зміг би пояснити, що це за нагорода (чому автор не вказує, кого з чернівецьких фахівців він опитував, адже відомі історики Шваб і Коржевський на той час вже померли).

Втім, такий знайшовся серед наших краян: легендарний у минулому футболіст ужгородської "Русі" та київського "Динамо" Георгій Михайлович Лавер навів на правильний шлях пошуку. Ось його слова:

"Наприкінці 1920-х розігрувався футбольний турнір - Всеукраїнська Чаша. Мені про нього розповідав мій товариш по ужгородській команді Федір Куруц. У турнірі грали команди із Закарпаття, Галичини та Волині. Двічі перемагав "Довбуш" із Чернівців, двічі наша "Русь".

Всеукраїнська Чаша мала політичний характер, про змагання майже не писали у пресі, а потім узагалі заборонили і згадувати про нього".

(дивно, що цей науковець не згадав або хоча б натякнув, де ці слова Лавера були надруковані чи може він особисто з ним розмовляв і задокументував їх до блокноту або диктофону? Як бачите, "промова" Лавера не коротенька і запам'ятати її, щоб цитувати у науковому збірнику, напевно ж негоже).

І ось якось довелося автору цих рядків (О.Сабодошу) працювати у фондах Книжкової палати України ім. Івана Федорова. Й поміж обширу матеріалів про Комуністичну партію Західної України знайшовся такий документ (див. ілюстраційний матеріал до статті) - тут ця ілюстрація наведена вище.

(Дивує, що автор навіть і не подумав послатися на номери фонду, опису та справи, де бачив цю статтю).
Наведемо її текст у збільшеному вигляді, бо на ілюстрації він не добре читається:

"Від дня 10. вер. року 1925

Тов. О.Васильківу

Повідомлення

Маємо значний прогрес у просуванні футболевого змагу між клубами ЗУЗ. Дуже помагає др. Ф.Е. з Чернівців. Він і дає назву змагу. Всеукраїнська Чаша.

Б.Бараба."

"Бараба" - це псевдонім Григорія Іваненка, "Васильків" - псевдонім Йосипа Крїлика. Обидва були видними діячами КПЗУ - лівої політичної партії, створеної 1919 року, яка після входження Галичини до складу Польщі стала частиною її Комуністичної партії і яка була розпущена 1938 року за рішенням Комінтерну"..

(Автор чомусь не пояснює звідки інформація про відповідність прізвищ на листі саме псевдонімам конкретних лідерів Комуністичної партії Східної Галичини, хоча вона й достеменна (див. - https://uk.wikipedia.org/wiki/Комуністична_партія_Західної_України), а головне - чомусь не вказує до чого тут румунська Буковина тих часів, не кажучи вже про чехословацьку Підкарпатську Русь).

Значить, КПЗУ й була ініціатором заснування футбольного турніру для команд ЗУЗ? Це багато чого пояснює. Зокрема те, що про змагання, яке розігрувалося кілька років, майже не писали газети - ні галицькі, ні закарпатські, ні буковинські (ось такий висновок робить цей "науковець" невідомо з чого і до чого, а також ще й не розшифровує, що це за "ЗУЗ", для команд якого був заснований такий турнір).

Насамкінець: імовірно, "др. Ф.Е. з Чернівців, про якого йдеться у... документі, це Франц Єнджейовський - засновник СК "Довбуш" зі столиці Північної Буковини... (далі йдуть три крапки, то напевно стаття на цьому не завершується. Можливо після її закінчення є перелік використаної літератури, бо без нього вважати цю статтю "науковою" ніяк не можна).

Як бачите, саме у цьому документі вперше натякається (як далі вказує відомий поважний дослідник історії футболу Закарпаття Михайло Рушак), на **"...нібито замовчування існування турніру тодішніми владами Польщі, Румунії та Чехословаччини через бажання приховати проведення "українських" заходів... Чи можна вважати чехословацьку владу окупаційною відносно Закарпаття? Звісно ні, оскільки жодної окупації не було. Закарпаття стало частиною новоствореної (!) країни згідно Сен-Жерменського мирного договору за наслідками першої світової війни. Більше того, чехословацька влада на державному рівні прийняла програму соціально-економічного розвитку Закарпаття як повноцінної складової держави.**

А лояльність та демократичний підхід до національних меншин скажімо в спорті проявлялося в тому, що розіграші футбольних першостей відбувалися в жупах саме за національною ознакою. Русинські (українські) клуби мали повне право на існування та проведення змагань. Скажімо той же СК "Русь" неодноразово проводив так звані "дні руського спорту" без жодного заперечення з боку влади чи двічі їздив у Львів на зустрічі з СТ "Україна".

То чи був зміст приховувати проведення ігор з тією ж "Україною"? І чи реально було приховати домашні ігри за участі 2500 вболівальників? А чи реально було приховати поїздку у Чернівці?

Для розуміння, в ті часи на Закарпатті видавалися десятки газет різними мовами, свою пресу мали угорці, чехи, русини, євреї. Невже було реально змусити абсолютно всі редакції незалежно від мови, віросповідання чи тиражу писати про щось або навпаки не писати?..."

Розгляд отриманої інформації:

Крім коментарів за текстом, треба звернути увагу на те, що вже в першому реченні цього наукового нарису йде мова про якийсь конкретний **"золотистий"** приз - Кубок з написом, який свідчить, що його отримала за друге місце у **"всеукраїнському змаганні"** команда чернівецького "Довбуша" 1925 року. Ще й вказане точно де цей приз **"зберігається"** - у **"красознавчому музеї Гусятина (Тенопільщина)"** і має дефект - він **"із вм'ятиною на лицьовому боці"**. Спочатку дослідник історії тернопільського футболу поважний Віталій Попович (м. Тернопіль) десь років п'ять тому особисто зустрічався з директором Гусятинського музею і ця жінка запевнила його, що **ніяких старих кубків у музеї ніколи не було**, хіба що з районних спортивних змагань 70-80-х років минулого століття. А вже 21 лютого цього року земляк Поповича - теж не менш поважний історик футболу Віктор Зарванський (нині - м. Хмельницький) звернувся від Хмельницької Обласної Асоціації Футболу на адресу електронної пошти цього музею (guskrai@ukr.net) до його теперішнього директора Тараса Василика з таким запитом:

"По історії футболу робимо певні дослідження і ось натрапили на інформацію, що у Вашому музеї є цікавий експонат... Спортивний приз - Кубок, на якому напис: "1925 рік. Чернівецький Довбуш - другий у всеукраїнському змаганні. Є велике прохання, можете зробити фото цього Кубка і окремо напис на ньому й надіслати на наш @. Будемо вельми вдячні".

Відповідь, на жаль, була не зовсім конкретна: **"Доброго дня, підкажіть де така інформація є, тому що в експозиції такого кубку немає. Глянемо ще у фондах"**.

Тому, поки що не потрібно поспішати саме тут робити якісь висновки з цього питання, але у подальшому у цьому виданні вони будуть обов'язково зроблені.

Та й робити якісь висновки з однієї публікації зарано та й непотрібно, адже читача чекають ще й інші публікації щодо питання "Всеукраїнської Чаші" (так далі для скорочення будемо іменувати цей турнір Західної України, який нібито проводився у 1925-28 роках). Наступна публікація з'явилася... через 4 роки.

2. **2009 рік.** Брошура, видана у Мюнхені (Німеччина) **"спеціально для Українського Вільного Університету"** (якось асоціюється з Відкритим міжнародним університетом розвитку людини "Україна" і його відокремленим структурним підрозділом - Карпатським інститутом підприємництва у м. Хуст на Закарпатті, про який мова йшла при розгляді першої, попередньої публікації, хоча можливо це лише припущення) за авторством Віталія Борщова: **"Маніфестація національного духу..."** (Коротка історія загадкового футбольного турніру, про який майже немає інформації)". - <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/24085/file.pdf>.

DIASPORIANA.ORG.UA
електронна бібліотека

(довідка: **Борщов Віталій Анатолійович** (1937-2010-ті рр.) - кінокритик, член Спілки кінематографістів України. Закінчив Київський університет (1960), почав друкуватися 1958 р. Редактор газети "За радянський фільм" (1962-68), редактор сценарного відділу кіностудії ім. Довженка (1968-72), редактор видавництва "На екранах України" (1973-97). Лауреат республіканського конкурсу "Кіно і преса" (1977), володар призу АСЖУ "За вірність спортивній журналістиці" (2007) - тобто ще до його зацікавленості "Всеукраїнською Чашею". Найкраще його напрацювання - "Подвиг, закарбований на екрані". Київ. 1975 р.).

А тепер безпосередньо до наведеного його твору. На титульній сторінці, одразу після назви і наведеної емблеми Українського Вільного Університету (чомусь на ній напис не українською мовою), стоїть пояснення змісту викладеної у цій брошурі інформації про цей турнір (див. ілюстрацію нижче):

Брошура В.Борщова

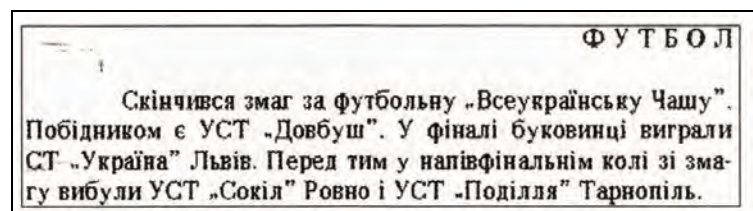
Він мав назву «Всеукраїнська Чаша». Існував у 1925—1928 роках. Брала участь провідні клуби Західної України. Майже вся наявна інформація про змагання — це кілька статей у газетах, децимля світлин, один архівний документ і два унікальні відеофрагменти 1927 і 1928 років на вісім і двадцять секунд відповідно. При тому, що головні друковані ЗМІ того часу — Галичини, Буковини, Підкарпатської Русі (Закарпаття) — «мовчали», не залишивши нам згадки про це змагання. Чому? Можливо, через політичний аспект: згаданий документ показує, що серед ініціаторів створення Всеукраїнської Чаші була Комуністична партія Західної України. А можливо, дані просто не дійшли до нас: їх втрачено або... свідомо знищено.

Одразу зверніть увагу на те, що автор констатує - цей турнір існував конкретно у 1925-28 роках і мав назву "Всеукраїнська Чаша". Хоча далі посилається на зовсім нечисленні докази цього, які він і наводить у цій своїй брошурі на 8 сторінках.

Тут потрібно їх усі теж навести, бо надалі мова буде вестися про усе щодо практично тільки цих "документів", а інші будуть розглянуті виключно для роз'яснення і ніяк не інакше.

Першим у брошурі наведений нарис (скоріше за все за шрифтом і розміщенням тексту - це передрук) з підписом **"Свобода" (Львів) - 20.11.1925"** (див. ілюстрацію поряд)

Дивно, що про цей фінальний матч жодної інформації, крім наведеної, ніде немає, як і про попередні півфінальні матчі з "Соколом" Рівне та "Поділлям Тернопіль. В жодній з газет. А головне, жодного слова немає про матчі такого визначного змагання практично за першість Західної України серед кращих українських команд у відомому виданні української, буковинської діаспори у США та Канаді **"Український спортивний клуб "Довбуш"-Чернівці та український спорт на Буковині 1920-1940"**, яке побачило світло під редакцією В.Карповича і П.Григоровича 1984 року (про цю книгу на 170 сторінках мова ще піде далі). А ось чомусь матчем УСТ "Довбуш" з "Україною" у Львові 28 та 29 червня 1925 року приділена належна увага на трьох сторінках - 30-32.

Нарис, начебто, з газети "Свобода" №47 за 20.11.1925 р., с.3

Приз переможця Всеукраїнської Чаші.

Приз фіналіста Всеукраїнської Чаші 1925 року.

Далі у брошурі В.Борщова наведені не документи, а на диво усім саме трофеї цього турніру (див. ілюстрації поряд) - безпосередньо сама Чаша - переможцю та навіть Кубок фіналісту розіграшу 1925 року, тобто який отримала саме команда "Україна" зі Львова. На наведених світлинах вони дуже яскраві, у кольоровому зображенні, зроблені не інакше, як сучасними фотоприладами, але чомусь автор не вказав де саме вони зараз зберігаються - у яких музеях або приватних колекціях.

Наступними аргументами правдивості існування цих змагань вказані два найбільш цікавих і головних за значенням документи - обидва з чернівецьких газет тих часів. По-перше, як напевно вважав сам автор, він навів велику за обсягом статтю В.Кубійовича, назва якої - **"Маніфестація національного духу"** так сподобалась В.Борщову, що він так само назвав і своє видання, яке на його погляд повинне було справити сенсацію серед усієї української громадськості, в першу чергу тієї, яка мешкала у Німеччині, де саме В.Борщов і видав свою брошуру.

ФУТБОЛ

МАНІФЕСТАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ДУХУ

Уже чотири роки радіємо Всеукраїнській Чаші. Пригадаймо собі вирішальні ігри з надією на добре майбуття!

1925 рік:
...Перший фінал Всеукраїнської Чаші став маніфестацією всього українського духу, не лише спортивного. Дві дружини — одна з галицького Львова, друга з буковинських Чернівців — стали на прох за красиву кришталеву нагороду, подарувавши нашій громадськості гру на добру пам'ять. Чернівчани були кращі за львів'ян на якусь децимю, провівши два голи проти одного (всі з карних ударів!) і частіше поціляючи в брамку. В господарів особливо знаменито грав помічник Лесько, в гостей молодий Кобзар...

1926 рік:
...І через рік за Всеукраїнську Чашу змагалися ті ж УСТ «Довбуш» та СТ «Україна». І знову доля змагу вирішена з одного гола. І вдруге радіють чернівчани. На грищі «Сокола-Батька» попервах володарювали господарі, які, однак, не винесли з того чогось суттєвого. Зав'язок другої півгри теж був за львів'янами. Зате фізично сильніші буковинці досягли свого наприкінці, коли Буш добре дав здалеку...

1927 рік:
...Нещодавно оснований ужгородський клуб стрімко зарекомендував себе найсильнішим у Західній Україні. В першій же спробі він виграв Чашу. Ужгородський напасник Криж тричі показав високу техніку: двічі сам узив брамку, раз поміг Куруцу. Серед довбушанців пам'ятним був один з братів Суховерських, також напасник, але його зусиль було замало. Підкарпатська публіка радо вітала своїх...

1928 рік:
...Найкрасивіший з чотирьох фіналів вийшов у користь ужгородської «Русі», яка повершила «Довбуш» трохи вищою технікою змагунів та влучністю ударів по брамці. «Королі стрільців» обох дружин — Криж та О. Суховерський — знову показали високий клас гри. Добрий вигляд мали й інші змагуни — Лесько, В. Рибак, Бокшай, Роман. Видці на грищі «Довбуша» частими оплесками стрічали вдалі дії спортсменів, гарні комбінації. Одна з таких у другій півгри, вміло завершена головою Романом, принесла Ужгороду Чашу...

В. КУБІЙОВИЧ

Стаття, начебто, з газети "Хліборобське слово" №2 (Чернівці) за 23.01.1929 р., с.4

На жаль, стаття В.Кубійовича наведена теж не як світлина однозначно з газети **"Хліборобське слово" (Чернівці) - 23.01.1929**", а скоріше як передрук з неї, що видно, як кажуть, і "неозброєним оком" (див. ілюстрацію вище).

Третім у брошурі наведена взагалі стаття з підписом **"("Зоря" (Чернівці) - 28.11.1928)"** ще більш приголомшуючого змісту (див. ілюстрацію поряд праворуч), бо у періодичних друкованих виданнях тих часів знайти щось схоже з наведення повної (за вимогами сучасних протоколів) інформації з багаторічних турнірів, взагалі, дуже важко.

Одразу впадає в очі, що начебто тоді знали, що це останній турнір, і до того ж, у останньому реченні чітко вказано: **"Така коротка історія Всеукраїнської чаші"** - звідки упорядник статті знав, що вона коротка?

Щодо шрифту статті, то він у заголовку і першому абзаці просто разуче відрізняється від подальшого, особливо текст курсивом однозначно сучасний.

Далі. Зверніть увагу на дати проведення матчів - усі вони у чіткому порядку на початку другого тижня листопаду, немає жодного матчу, який би не відбувся, а це на ті часи є зовсім неймовірним (без жодної затримки руху поїздів, без передзимових примхів погоди тощо), а проміжок між півфінальними матчами і фіналом у 2 дні - це теж дуже неймовірно.

Подання більш-менш правдивих складів команд "Довбуша", "Русі" та "України" не викликає подиву, бо їх у книжках діаспори цих трьох регіонів Західної України є достатня кількість, а ось з суддею у фіналах важкувато - вказаний в усіх чотирьох один і той же - Богемський з Праги (можливо, відомий одесит, тобто українську мову розумів, тим паче русинську, або це прізвисько - людина з Богемії - так тоді іменували Чехію). Але це ж треба таке, жодного разу не був хворим і жодного разу не запізнився на поїзд. Ну, просто як у казці!

Та підємо далі. Наведені, чомусь як документальні підтвердження, дві світлини команди чернівецького "Довбуша" 1926 і 1927 роками з вказівкою під першою - володар Чаші, а під другою - фіналіст Чаші (див. ілюстрації далі). Вони обидві запозичені з видання, про яке мова вже раніше велася - **"Український спортивний клуб "Довбуш"-Чернівці та український спорт на Буковині 1920-1940"** - зі сторінок 36 і 37. У цій книжці жодного слова про Всеукраїнську Чашу під цими світлинами немає.

З Історії Всеукраїнської Чаші

Минулого місяця скінчився четвертий сезон змагу, що збирав найкращі футбольні сили нашого народу. Чи не час пригадати собі коротко історію цього чудового змагу?

.....

Всеукраїнська Чаша. 1925 рік
1/2
11.11. Соки /Рівне/ — Довбуш /Чернівці/ — 2:4
11.11. Україна /Львів/ — Поділля /Тернопіль/ — 1:0
Фінал
Довбуш /Чернівці/ — Україна /Львів/ — 2:1
14.11. 14.00. Чернівці. Грище Довбуш. 1.000 видців
Суддя Богемський /Прага/
Довбуш: Малик, Козуб, Лесько, Айзенбайсер-Ферару, Цопа /Г/, Попик, Карпович, Тарко /С/, Кантемір, Тарко /В/, Морощанич, Т-р Купчанко
Україна: Труш, Дахнівський, Йойко, Лисик, Дицьо, Оприск, Терлецький, Кобзар, Мурський, Гіба, Комашевин, Т-р Верхола
Брамки: Лесько /10/, Карпович /54/ — Кобзар /67/

.....

Всеукраїнська Чаша. 1926 рік
1/2
10.11. Довбуш /Чернівці/ — Пласт /Ужгород/ — 4:1
10.11. Соки /Рівне/ — Україна /Львів/ — 1:3
Фінал
Україна /Львів/ — Довбуш /Чернівці/ — 0:1
13.11. 15.00. Львів. Грище Український город. 1.500 видців
Суддя Богемський /Прага/
Україна: Труш, Дахнівський, Йойко, Лисик, Дицьо, Оприск, Терлецький, Кобзар, Мурський, Гіба, Петрів, Т-р Верхола
Довбуш: Челига, Козуб, Лесько, Цопа /О/, Цопа /Г/, Попик, Карпович, Данилавіч, Кантемір, Тарко /В/, Буш, Т-р Купчанко
Брамка: Буш /7В/

.....

Всеукраїнська Чаша. 1927 рік
1/2
09.11. Україна /Львів/ — Русь /Ужгород/ — 0:1
09.11. Довбуш /Чернівці/ — Соки /Рівне/ — 5:3
Фінал
Русь /Ужгород/ — Довбуш /Чернівці/ — 3:2
12.11. 12.00. Ужгород. Грище ЧСЖ. 2.500 видців
Суддя Богемський /Прага/
Русь: Бокшай, Гаргай, Іванчо, Комар, Матей, Куруць, Шкіряк Хома /Ф/, Криж Шандор, Хома /Й/, Т-р Лавришин
Довбуш: Полович, Суховерський /М/, Лесько, Айзенбайсер-Ферару, Цопа /О/, Попик, Суховерський /О/, Рибак /В/, Іванович, Буш, Т-р Купчанко
Брамки: Криж /7, 49/, Куруць /68/ — Суховерський /О/ /3, 87/

.....

Всеукраїнська Чаша. 1928 рік
1/2
07.11. Соки /Рівне/ — Довбуш /Чернівці/ — 4:6
07.11. Русь /Ужгород/ — Україна /Львів/ — 2:0
Фінал
Довбуш /Чернівці/ — Русь /Ужгород/ — 3:4
10.11. 13.00. Чернівці. Грище Довбуш. 2.000 видців
Суддя Богемський /Прага/
Довбуш: Суховерський /А/, Суховерський /М/, Лесько, Айзенбайсер-Ферару, Цопа /О/, Мигайлюк, Суховерський /О/, Рибак /В/, Іванович, Рибак /М/, Буш, Т-р Купчанко
Русь: Бокшай, Гаргай, Іванчо, Комар, Матей, Куруць, Шкіряк Хома /Ф/, Криж Роман, Хома /Й/, Т-р Лавришин
Брамки: Суховерський /О/ /19, 39/, Буш /56/ — Криж /8/, Роман /28, 47, 71/

.....

Така коротка історія Всеукраїнської Чаші. Віримо, що й наступного року побачимо високий злет нашого спорту, нашого духу!

Стаття, начебто, з газети "Зоря" №48 (Чернівці) за 28.12.1928 р., с.4

Чернівецький «Довбуш» — володар Всеукраїнської Чаші 1926 року.
Зліва направо: перший ряд — Козуб, Чепига, Лесько;
другий ряд — Цопа О., Попик, Цопа Т.; третій ряд — Данилевич, Буш, Тарко В.,
Омельський, Кантемір, Карлович.

Чернівецький «Довбуш» — фіналіст Всеукраїнської Чаші 1927 року.
Зліва направо: Попович, Суховерський М., Лесько, Іванович, Буш, Цопа О.,
Айзенбайсер-Ферару, Рибак М., Попик, Суховерський О., Рибак В.

Колаж про переможців Всеукраїнської Чаші.

Далі теж, як документ, наведений кимось сфабрикований малюнок-колаж про цю Чашу (див. ілюстрацію поряд). Звідки він узятий - невідомо, просто сучасне халтурне "виробництво", бо автор не знав справжньої емблеми "Довбуша", тому вставив у щит літеру "Д". До чого тут стрічка кіно- чи фотоплівки - невідомо, в усякому разі не вказано (одразу нагадує, що виробник цього "шедевр" мав якесь відношення до кіно-фотомистецтва).

А тепер дійшла черга до відомого вже нам по попередній інформації на сторінці 2 партійного документу - компартії Західної України й до тлумачення його майже, як у кращі часи радянських вигадок. По-перше, і одразу потрібно зазначити - **якщо автор подав у своїй брошурі цей документ, то він тоді точно був знайомий з науковою працею О.Сабадоша** у збірнику "Наукових записок" №3 за 2005 рік, тобто 4-х річної давності, Карпатського Інституту підприємництва у м. Хуст на Закарпатті. Але це настільки **мало вірогідно для кінокритика і спортивного дописувача**, що мови про це не може бути. А ось для науковців Українського Вільного Університету з

Німеччини, напевно ознайомилися з витвором О.Сабадоша або й за його поданням, це цілком можливо. Бо хто б міг подумати, але це, виявляється і В.Борщов вважає, що **"Можливо, через політичний аспект: згаданий документ показує, що серед ініціаторів створення Всеукраїнської Чаші була Комуністична партія Західної України"** (А хто ж ще інакше, як не комуністи? І сміх, і гріх!).

Хоча добре, що він не стверджує це, а пише, що **"можливо"**. А ось з останніх двох "документальних доказів" так взагалі лише посміятися можна - це, як вказує В.Борщов - **"прінт-скрін"** (насправді - "скріншоти") двох кадрів відео з коротких кінофільмів саме про фінали розіграшу Всеукраїнської Чаші 1927 та 1928 років (перший на 8 секунд, а другий на 20 секунд). Але ці коротенькі фільми, по-перше - не озвучені. А по-друге - якість наведених зображень у брошурі настільки погана, що й розгледіти щось на них важко. Навіть якщо вони з кадрів, напевно ж найкращих, то надані вони на диво розмитими. До того ж, автор вказав, що перший з кінофільмів зберігається у Народному кіноархіві Чеської республіки, а другий десь у Huntley Film Archives у Великій Британії. З чого б це їх аж туди занесло - невідомо. Погляньте на ці останні докази існування змагань Всеукраїнської Чаші:

Стверджується, що це фінал 1927 р., а чоловік з палицею у центрі, обличчя якого наполовину затулене головою гравця - це саме ні хто інший, як Августин Лавришин

Стверджується, що це фінал 1928 р., а по центруі кадру саме Франц Єнджейовський (з вусами і у капелюсі), а ліворуч від нього легенда буковинського футболу Альфред Айзенбайсер-Ферару

Ось і все. Більше жодного "доказу" у брошурі не наведено і навіть заключного тексту немає.

Треба одразу тут сповістити читача, що у подальшому ще його очікуватиме дуже цікава розповідь про ці два скріншоти, але вже тоді, коли буде оприлюднений документ з новою інформацією про них.

Розгляд отриманої інформації:

Окрім досить широко прокоментованих матеріалів, що наведені у цій брошурі, і багатьох питань, на які відповідь буде здебільшого надана у подальшому, тут потрібно констатувати той факт, що найбільш цікавими за інформацією, є лише три перших документи, які, начебто, документально підтверджені - вказані конкретні періодичні друковані видання, з яких вони скопійовані (поки що невідомо - чи це фотознімки, чи скани, чи можливо й передрук сучасними засобами розмноження - таке теж поки що не потрібно відкидати).

Невеликий аналіз цих документів вже проведений попереду, а по мірі окремого оприлюднення інформації з них, аналізувати її обов'язково потрібно буде у подальшому.

Залишається лише замислитися - звідки це у поважного кінокритика раптом такий потяг до історії футболу та й ще західноукраїнського? Звідки у нього раптом такі "цікаві" документи узялись? Звісно ж, без участі колективу Українського Вільного Університету з Мюнхену аж ніяк не могло обійтися, до того ж і у передмові до брошури чітко зазначено, що В.Борщов створив її **"спеціально для Українського Вільного Університету"**. То про що вже казати? Хоча щодо останніх двох ілюстрацій кадрів з декілька секундних кінороликів - то тут без спеціаліста з кінематографу В.Борщова можливо й не обійшлося.

Вважати, що цю брошуру могли створити значно пізніше, напевно, ще передчасно, адже наявність такого наукового закладу, як Український Вільний Університет у Німеччині в Мюнхені, підтверджується. Також підтверджуються і його зв'язки з зі згаданим раніше закладом вищої освіти "Відкритий Міжнародний Університет розвитку людини "Україна" у Києві (див. сайт - <https://uu.edu.ua/>), де у підрозділі "Закордонні партнери" розділу "Міжнародний Вектор" є у Німеччині "Німецько-українське наукове об'єднання ім. Юрія Бойка-Блохіна" в Мюнхені, одним із питань співпраці є **"Випуск спільних збірників спогадів, записаних із вуст очевидців про долю українських остарбайтерів... тощо"**, а як приклад наведемо один із "Інформаційних бюлетенів Відділу міжнародних зв'язків №1 від 21 вересня саме 2009 року, у якому під пунктом 3 значиться: **"Міжнародна колегія журналістів Вільного університету Берліну оголошує конкурс на здобуття Європейської стипендії для журналістів... для поглиблення професійних знань та роботи над дослідницьким проектом у Берліні упродовж одного року** (до речі, один із видів стипендій є для висококваліфікованих журналістів із науковим ступенем - близько 1500 Євро на місяць протягом 10 місяців). Так що, як для В.Борщова з Києва, так і для О.Сабадоша перспектива "працювати над дослідницьким проектом" у Німеччині була досить реальною (хоча це тільки припущення).

А яка подальша доля була витвору В.Борщова, виданому у Мюнхені? Або він був надрукований дуже малим накладом через відсутність необхідних коштів, звісно ж, у місцевого Українського Вільного Університету. Або його автору надали зовсім небагато примірників, бо ніякої очікуваної сенсації і зацікавленості його працею на батьківщині він не викликав. Спеціалісти одразу б вгледіли у ньому належну відсутність доказів і автор, безумовно, це відчув би.

Та й до того ж, зверніть ще й увагу на те, що Віталій Анатолійович закінчив свою редакторську діяльність у газеті "На екранах України" 1997 року, коли пішов на пенсію у 60 років (та й ця газета одразу цього ж року теж закінчила своє існування). Але будучи до того ж, ще й пристрасним шанувальником футболу, він, напевно, почав пробувати свої сили у спортивній журналістиці, бо став членом Асоціації спортивних журналістів України (АСЖУ) і можливо саме тому на міжнародній арені став відомим, адже саме йому замовили цей твір, не дивлячись на його вік - 72 роки. Та й далі у нього, очевидно ж, були ще якісь напрацювання з питань футболу у ЗМІ і, напевно ж, хтось з його колег по перу або з таких же, як він, шанувальників футболу був обізнаний щодо цього його видання. Однак, можливо, лише через три роки хтось цю інформацію доніс таки до Федерації футболу України і там, "зацікавившись" нею, замовили у АСЖУ його "знахідки" і плани на майбутнє навести у черговому своєму інформаційному виданні.

3. **2012 рік.** Інформаційний буклет, виданий Асоціацією спортивних журналістів України ((АСЖУ) у Києві **"на замовлення Федерації футболу України"** за авторством Віталія Борщова під назвою **"Білі плями історії футболу України"** - https://shron1.chtyvo.org.ua/Borschov_Vitalii/Bili_plyamy_istorii_futbolu_Ukrainy.pdf

На його титульній сторінці, одразу після назви і наведених емблем АСЖУ і ФФУ тих часів, стоїть пояснення з якого саме приводу цей буклет виданий - це спроба привернути увагу широкого загалу, у першу чергу журналістів, до **"кричущих білих плям історії... на розв'язання яких треба в першу чергу кинути сили"**.

Футбол на наших землях існує вже понад століття, й за цей час він устиг охопити багато славних перемог, великих гравців і тренерів, а також... безліч білих плям — невивчених, недосліджених або навіть втрачених сторінок історії.
Цим буклетом, випущеним АСЖУ на замовлення ФФУ, ми робимо спробу привернути увагу до, як нам здається, найбільш кричущих білих плям історії — тих проблемних вузлів, на розв'язання яких треба в першу чергу кинути сили...

Як бачите зроблений заклик, а на які саме, конкретно, "білі плями" треба одразу "кинути сили", автор буклету у

Буклет В.Борщова

його коротенькому тексті на 5-х із 8 сторінок і вказує. Одрозу, "не розкриваючи карти" про існуючі у нього "документи" з мюнхенської брошури щодо Всеукраїнської Чаші Західної України 1925-28 років, він надає в "Історії першій" великі реєстри "офіційних" досягнень найтитулованіших українських команд ЗУЗ (напевно, Західно-українського змагу) - ужгородської "Русі" та чернівецького "Довбушу", обходячи чомусь львівську "Україну", і головне - тихесенько вказуючи у цих реєстрах сенсаційну інформацію, яку навіть на Закарпатті та Буковині вперше почули:

"СК "Русь" Ужгород... у Кубку Західної України - Володар (2): 1927 (в), 1928 (в)...
**УСК "Довбуш" Чернівці... у Кубку Західної України - Володар (2): 1925 (виг-
 раш), 1926 (в)..."**

До того ж, не забувши додати титули у цьому "змаганні" тренерам і кращим гравцям цих обох команд.

А щоб ця його сенсаційна новина знову не проскочила, як з мюнхенською брошурою, крізь очі журналістської громади, він наостанок раптом надає два яскравих колажі з почесними призами цих двох клубів (див. ілюстрації поряд і нижче), звісно ж, не забувши у кожному навести й **"Кришталевий Кубок Західної України"**, поки що не акцентуючи ніде увагу на назві цих змагань - "Всеукраїнська Чаша". Дивує лише одне - він ніде не обмовився звідки він узяв ці світлини. Хоча можливо ці ілюстрації просто АСЖУ замовила на прохання Борщова до цього буклету, щоб він не виглядав таким невиразним.

Срібний приз чемпіона Буковини, Молдови та Бессарабії (здобута у 1935/36 році).
 Золота салатниця чемпіона Буковини (здобута у 1935/36 році).
 Кришталевий Кубок Західної України (здобутий у 1925, 1926 роках).
 Бронзовий Кубок Чернівців (здобутий у 1923/24, 1929/30 роках).

Срібна салатниця чемпіона Словаччини (здобута у 1932/33, 1935/36 роках).
 Золотий приз чемпіона Словаччини серед слов'янських команд (здобутий у 1928/29, 1929/30, 1930/31, 1931/32, 1932/33, 1933/34 роках).
 Бронзовий приз чемпіона Східної Словаччини серед слов'янських команд (здобутий у 1928/29, 1929/30, 1930/31, 1931/32, 1932/33, 1933/34 роках).
 Срібний Кубок чемпіона Підкарпатської Русі та Східної Словаччини (здобутий у 1934/35, 1935/36 роках).
 Кришталева салатниця чемпіона Підкарпатської Русі серед слов'янських команд (здобута у 1928/29, 1929/30, 1930/31, 1931/32, 1932/33, 1933/34 роках); художня репродукція.
 Срібний Кубок чемпіона Підкарпатського краю (здобутий у 1927, 1928 роках).
 Кришталевий Кубок Західної України (здобутий у 1925, 1926 роках).
 Кришталевий Кубок Підкарпатської Русі + Підкарпатського краю (здобутий у 1926, 1927, 1938, 1939 роках); художня репродукція.

ватися, що він все ж таки матеріали на які спирався хотів би "легалізувати" і розповсюдити. А може й не він, а хтось інший, хто ще до Віталія Олександровича був у цьому зацікавлений, бо може й першим мав намір створити цей міф про "маніфестацію національного духу" у футболі на західних землях України.

Вже через рік, начебто, відгукнулася на цей буклет ще того часу досить популярна газета "Український футбол", співробітники якої, звичайно ж, були ознайомлені з ним, адже практично усі вони були членами АСЖУ й обійти увагою друкований орган цієї асоціації аж ніяк не могли.

4. **2014 рік.** 6 червня у газеті "Український футбол" №41. Стаття за

авторством Володимира Баняса у розділі "Меридіани історії" в рубриці "Білі плями" під назвою **"Міжнародний футбол Буковини на інформації з місцевих газет 1920-х - 1930-х"** на сторінках

Баняса Володимир Володимирович

10-11. Фрагмент початку цієї статті з передмовою автора тут наведений (див. ілюстрацію далі).

Саме з передмови нам стає відомо, що **"в бібліотеці ім. Вернадського за ці два десятиріччя наявні вісім чернівецьких газет, але жодна не представлена цілісною підшивкою. Як побачить читач, інформації настільки мало, що нині є змога відновити бодай мінімальну картину подій лише за сім років - із 1928-го по 1934-й . Опрацьовуючи**

тогочасну буковинську пресу, автор цих рядків зробив сумарно 80 світлин - приблизно стільки було знайдено матеріалів (у т.ч. технічних публікацій із зазначенням результатів матчів або ж афішами) на футбольну тематику... Втім, "маємо те, що маємо". Ось так пише автор і про знайдене ним і про себе. Дивно тільки, що наведені ним нариси і цитати з газети "Хліборобська правда" за 1928-30 роки, викликають сумнів, адже ця газета видавалася лише у 1923 році (газетам Буковини того часу увага ще буде приділена у подальшому).

Та головне те, що В.Баняс запозичив назву своєї рубрики з виданого двома роками раніше АСЖУ буклету В.Борщова "Білі плями історії футболу України" (див. попереду). Збіг, звичайно, можливий, але дуже малоімовірний.

До того ж, якщо він узяв цю назву звідти, то напевно ж мав звернути увагу на те, що чернівецький "Довбуш" приймав участь 1928 року у розіграші "Кубку Західної України". А якщо він у своїй статті нічого про це не пише, то це свідчить виключно про те, що у переглянутих ним чернівецьких газетах з НБУ ім. Вернадського, з яких він "зробив сумарно 80 світлин" ним не було знайдено жодного слова про Всеукраїнську Чашу.

Хоча, якщо вже розглядати це питання з усіх сторін, то можна припустити, що Баняс і пішов до бібліотеки тому, бо хотів самостійно знайти якісь матеріали про цей, оприлюднений В.Борщовим Кубок, та й ще наведене його зображення. Не знайшовши нічого, він міг тоді звернутися до В.Борщова (той ще був тоді живий) з питанням - звідки той узяв все це. Тоді той міг показати йому "свою" брошуру, видану у Мюнхені, де були наведені вирізки з трьох газет. Можливо Борщов і відкрив секрет своєї брошури щодо її справжніх виконавців, але попросив не паплюжити його ім'я наприкінці його життя. Такий варіант розвитку подій можливий, але потребує, звичайно підтвердження. Тому краще це припущення лише пам'ятати, але далі події з наступних інформацій розглядати без усіляких припущень. Що й буде зроблено, хоча деякі інші припущення за текстом матимуть місце.

А тут, якщо ми вже зачепили газету "Український футбол", то для розуміння багато чого з того, про що розповідь буде вестися далі, треба надати читачу ще й конкретні інформацію про цю газету, на яку, як вважає автор цього видання, треба звернути увагу:

Газета "Український футбол" була фактично створена 28 серпня 1990 року у вигляді додатку (10 випусків) до газети "Молодь України", а у березні 1991 року почала друкуватися як самостійне видання. 2 роки виходила нерегулярно. Перший редактор - В.Боденчук, передостанній - Ю.Брязгунов.

2011 року газета вийшла з-під крила державного видавництва "Преса України", ставши на комерційні рейки (видавець - ТОВ "Видавничий дім "Український футбол"), з березня 2011 року її шеф-редактором став Сергій Бондаренко, а наприкінці травня газета вже з новим змістом та обличчям, з поступовим збільшенням до 16 сторінок, у кольорі та на кращому папері. А це - збільшення числа співробітників, собівартості видання, неминучого зменшення підписників. Остаточний вирок газета собі винесла, коли крім українського футболу почала надавати досить значну увагу міжнародному футболу.

11 серпня 2015 року стався страйк працівників, які не отримували зарплати. Висновки керівництво не зробило і у грудні 2017 року ця улюблена усіма справжніми шанувальниками футболу України газета збанкрутіла й припинила своє існування.

Сергій Бондаренко - журналіст, спортивний телекоментатор і головний редактор газети "Український футбол". Спочатку своєї кар'єри не мав жодного стосунку до футболу. З середини 90-х років працював телекоментатором на каналі УТН, співавтор програми "Футбол від УТН". У 2010 у прес-службі уповноваженого Верховної Ради з прав людини. У 2011-17 роках року був головним редактором газети "Український футбол". Наразі знову жодного стосунку до футболу не має.

5. **2015 рік.** 21 листопада у Інтернеті на сайті "1 Football. info" (розділ "Україна" під емблемою Прем'єр-ліги) у рубриці "Немного історії" стаття "**Западна Україна. 1920-е**" без вказівки автора цієї статті - <https://1football.info/bookmaker/4991-nemnogo-retro.html>. Ось її текст у повному вигляді з малюнком у заголовку:

"Отвлечемся от дел насущных и обратим свой взор в прошлое.

"Електронний архів України" опублікував унікальну подборку декількох десятків матеріалів обидвох історій футболу в Україні.

В частности, там можно найти три статьи, которые раскрывают подробности существования "Всеукраинской Чашы" - турнира для лучших команд Западной Украины, который разыгрывался в конце 1920-х.

Эти три статьи из трех газет: "**Хліборобське слово**" (Черновці, 23.01.1929), "**Зоря**" (Черновці, 28.12.1928) и "**Свобода**" (Львов, 20.11.1925).

Прочитайте, очень интересно!

Ссылка здесь: <https://www.elibukr.org/uk/resursi/elektronni-arhivi-ukrayini.html>

Скани матеріалів виглядають так: (і далі 3 перші найбільш цікаві ілюстрації статей з мюнхенської брошури В.Борщова, які мають назви - "Маніфестація національного духу", "З історії Всеукраїнської чаші" та "Футбол")

Розгляд отриманої інформації:

За наведеним вище посиланням сайт www.elibukr.org (Електронна бібліотека України: для створення Центрів знань в університетах України **ELibUkr**) в Інтернеті відкрити не вдається, тобто перевірити цю інформацію у, начебто, як зазначено - **"Електронному архіві України"** зараз неможливо, хоча цей сайт існував і тому не можна стверджувати, що зазначеної інформації на ньому у 2015 році не було. Крім цього, напевно ж, аж ніяк не можна заперечувати, що інформація на сайті "1football" (навіть якщо цей сайт і букмекерського напрямку) з'явилася не 21 листопада 2015 року. Найбільш цікаво, звичайно, дізнатися хто ці три документи туди поклав у 2015 році?

До того ж, у наведеній статті чітко зазначено, що надані саме скани цих документів. Але потрібно звернути увагу, що ці скани найкращої можливої якості. Тобто і документи, з яких вони зроблені, теж існують у такому ж ідеальному стані! - хоча їх вік вже близько 90 років. Дивно, чи не так? Або може над цими сканами працювали у Фотошопі, роблячи їх більш яскравими та прибираючи пожовтілі, зім'яті місця з надірваними краями. Але це малоймовірно.

Зробимо ще припущення, що у статті мався на увазі державний **"Електронний архів України"** та й ще центральний - у Києві, адже цей архів вже існував з 2007 року. Але про цей Центральний Державний електронний архів (ЦДЕА) України розповідь буде далі - тоді, коли до нього офіційно за актами та протоколами перевірок надійшли ці документи і був створений окремий фонд з описами справ.

А тут, у цьому виданні, виключно за датами появи нової інформації, перейдемо до висвітлення поширення існуючих документів у електронному вигляді, про які мова велася вище.

6. **2017 рік.** 4 липня у газеті **"Український футбол" №49-50** (рубрика: "Історія, статистика, футболофілія") у розділі **"Клуб шанувальників українського футболу 2009"** (автор - упорядник і редактор Володимир Баняс) випуск №145.

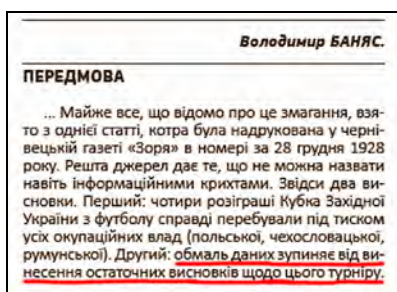

Дві статті за авторством самого В.Баняса.

Перша стаття (на сторінці 4) з назвою **"Про Всеукраїнську Чашу"** (здаємо ще один **"забутий турнір"**) - зверніть увагу, слова **"забутий турнір"** у лапках!?

Одразу ж у передмові читачу надається наступна інформація:

Передмова до статті

"...Майже все, що відомо про це змагання, взяте з однієї статті, котра була надрукована у чернівецькій газеті "Зоря" в номері за 28 грудня 1928 року. Решта джерел дає те, що не можна назвати навіть інформаційними крихтами. Звідси два висновки. Перший: чотири розіграші Кубка Західної України з футболу справді перебували під тиском усіх окупаційних влад (польської, чехословацької, румунської). Другий: обмаль даних зупиняє від винесення остаточних висновків щодо цього турніру".

(Одразу виникають запитання:

- звідки автор узяв цю статтю з вказаної ним конкретної газети? У якому закладі він ознайомився з її текстом і переписав чи створив для себе копію? Журналісту не до лиця замовчувати такий факт;

- він пише про якусь решту джерел, але про них жодним словом не обмовляється. Залишає на потім? Для нових напрацювань? Можливо. Бо іншого виправдання цьому немає;

- і тут автором стверджується, що розіграші проходили під тиском окупаційних влад. Перш за все, звідки він це знає? А по друге, він виявляється просто не знає "Історії" навіть за шкільною програмою. Про яку окупацію може йти мова? Адже було навпаки - визволення від Австро-Угорської, а потім Російської влади. В усякому разі, тиску не відчувалось).

І останнє - чому автор після зробленого висновку про необхідність зупинення роботи обговорення без наявності належного документального підтвердження, продовжує це робити та й ще у таких обсягах? Погляньте на сторінки з цією та наступною статтями (див. ілюстрації поряд і далі) - це ж спроба зробити фурор невідомо звідки узятим зображенням самої Чаші та й фото команд "Довбуша" з Чернівців, підписаних, що це володарі Чаші. Крім бажання зробити величезну сенсацію з якогось скану тексту, невідомо звідки узятого. Ілюстрації величезного розміру, а текст - це переписані з невеличкого нарису протоколи дуже-дуже сумнівного змісту і можливостей за ті часи їх створення.

Це вже, не кажучи про сам турнір, але про це у свій час...

з газети "Український футбол" №49-50 за 4.07.2017 р. - сторінка 4

А як Вам наведене без жодного підтвердження, що **"ідеологом і натхненником заснування Кубка Західної України став голова чернівецького "Довбуша" Франц Єнджейовський; йому ж, окрім іншого, належить концепція турніру..."**. Звідки це В.Баняс узяв? Цього у вказаному нарисі з газети "Зоря" зовсім немає. Скоріше за все, вигадав і почав стверджувати, нав'язуючи іншим. Інакше як це розуміти?

А ще звідкись узятє (скоріше припущення) про **"точно втілений у життя намір проводити двоетапні змагання в листопаді, по завершенню осінньої частини сезону, статус же міст-господарів надавався тим, де були кращі погодні умови"**. Це що - щоб одразу поставити галичан і волинян у нерівні умови? Дивне припущення?

Зроблений же висновок, що **"...після 1928-го Кубок Західної України не розігрували, бо турнір так дратував окупантів, що вони стежили навіть за тим, аби преса майже не писала про нього"**, взагалі "ні у які ворота не лізе". До того ж, слова **"майже не писала"** взагалі недоречні, бо преса взагалі нічого про цей турнір не писала, якщо В.Баняс каже з самого початку, що він знає лише один такий документ.

Бачите, досить багато нестиковок. Практично на все наведене немає жодної документально підтвердженої відповіді.

Про "Післямову" взагалі немає, що й казати. Про Чашу там жодного слова. Чомусь розписана пожежа у Львові на стадіоні "Сокола-Батька" 1928 року й доданий до цього львів'янин Олександр Паук - ніби він надав таку інформацію, хоча вона давно усім, хто цікавився історією футболу на західних землях України добре і без Паука була відома. Але, мабуть, дуже кортіло наприкінці щось цікавеньке додати - ось і згодилась "символічна", за міркою В.Баняса, пожежа.

Друга стаття (на сторінці 5) під назвою **"Чудовий тандем"** (Стисло про дві команди-переможниці турнірів 1925-1928 років) - тобто саме про володарів "Всеукраїнської Чаші".

Тут серед величезних світлин команд у 30-ті роки, які звісно ніякого відношення до, так званої, "Всеукраїнської Чаші" не мали, одразу ж у передмові **"Єдині і неповторні"** В.Баняс стверджує наступне:

"У чотирьох сезонах Всеукраїнської Чаші взяли участь шість "клубів": "Поділля" (Тернопіль), "Пласт" Ужгород, Сокіл Рівне, "Україна" Львів, "Русь" (Ужгород), "Довбуш" (Чернівці). Три останні виходили у фінал. На вирішальній же стадії перемагали тільки закарпатці та буковинці".

(треба звернути увагу, що у першій статті В.Баняс не вважає цей турнір документально підтвердженим, а тут продовжує просувати його, як дійсно такий, що мав місце).

Та й далі, за своєю спеціалізацією з футбольної статистики, він і тут починає обидва клуби, начебто, переможців Чаші, наділяти усіма здобути-

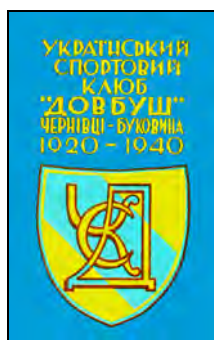
ми ними титулами і призами. Звичайно ж, не забуваючи, вже без усяких застережень, іменувати їх чинними володарями Кубка Західної України та призерами у відповідні роки. Мало того, він і тренерам цих клубів додає ці титули: у "Русі" Ужгород тренеру Августину Лавришину - двічі, а у "Довбуші" Чернівці тренеру Модесту Купчанко - двічі переможець і двічі фіналіст.

Зверніть увагу, що у цій статті В.Баняс вміщує справжню емблему (як вказано, "відзнаку") чернівецького "Довбуша", малюнок якої ним запозичений не інакше як з відомої книги **"Український Спортовий Клуб "Довбуш" Чернівці - Буковина 1920-1940"** за авторством В.Карповича та П.Грегоровича, виданої у США-Канаді 1984 року (див. ілюстрацію поряд). Далі увага цій "відзнаці" буде ще приділена.

Але, якщо він був ознайомлений з цим виданням, то напевно ж він звернув увагу на те, що у наведених ним у першій статті світлинах цього клубу 1926 та 1927 року текст під ними зовсім не має ніяких вказівок на їх перемоги у Всеукраїнській чаші. Ось ці фото з вказаної книги (сторінки 36 та 37):

з газети "Український футбол" №49-50 за 4.07.2017 р. - сторінка 5

Книга про УСК "Довбуш"

Під першою світлиною у книзі:

"Перший ряд - сидять: П.Козуб, М.Чепига, Ю.Лесько. Другий ряд - навколішки: О.Цопа, С.Попик, Т.Цопа. Третій ряд - стоять: Е.Данилевич, Р.Буш, Н.Тарко, Кантемір, В.Карпович та ланковий О.Омельський".

А у статті В.Баняса:

"УСТ "Довбуш" (Чернівці) перед фіналом 1926 року (зліва направо): перший ряд - Козуб, Чепига, Лесько; другий ряд - Цопа О., Попик, Цопа Т.; третій ряд - Данилевич, Буш, Тарко В., Омельський (ланковий), Кантемір, Карпович."

Під другою світлиною у книзі:

"Зліва - воротар Попович, Мирослав Суховерський, Ю.Лесько, Бобо Іванович, Р.Буш, О.Цопа, Микола Рибак, С.Попик, О.Суховерський і В.Рибак".

А у статті В.Баняса:

"УСТ "Довбуш" (Чернівці) перед фіналом 1927 року (зліва направо): Попович, Суховерський М., Лесько, Іванович, Буш, Цопа О., Айзенбайсер-Ферау, Рибак М., Попик, Суховерський О., Рибак В."

Розгляд отриманої інформації:

Одразу треба замислитися над тим, що завдяки надзвичайно популярній газеті "Український футбол" усе це було надано увазі величезній спільноті шанувальників футболу України. Раптова поява на одній із сторінок цієї газети величезних розмірів світлини якогось невідомого досі нікому кришталевому Кубка, який тут був поіменований "Всеукраїнською Чашею" повинна була справити велике враження у читачів газети. Напевно ж, дуже хотілося і автору цих статей і редакції газети на чолі з поважним Сергієм Бондаренко, побачити нестримне захоплення своїх читачів цією несподіваною "знахідкою". Але, на жаль, молодь історія футболу не цікавила, бо їй достатньо було сьогодення. Спортивні журналісти, одразу прочитавши передмову, все добре зрозуміли, а дослідники історії футболу у той час чомусь особливо не обурилися наведеним, адже більшість з них, по-перше, вважала, що все треба детально перевірити, а по-друге, до усіх попередніх напрацювань Володимира Баняса усі відносилися з повагою і визнавала його неабияким спеціалістом у галузі статистики українського футболу.

Звичайно ж, перш за все, дивувало усіх де ж цей спеціаліст знайшов світлину (такої вражаючої якості фотографію) Всеукраїнської Чаші, адже В.Баняс про це жодним словом не обмовився. Дивно, чи не так?

А читачу цього видання практично усі документи з першої статті нагадують, що вони їх попереду вже бачили. Так-так, саме у нашій інформації під номером 2 про брошуру В.Борщова "Маніфестація національного духу...", виданій у Мюнхені ще 2009 року.

Погодьтеся, адже тоді складається думка, що В.Баняс у когось або у Інтернеті побачив цю книжечку і просто запозичив текст з неї, чомусь не вказуючи звідки і хто перший знайшов і оприлюднив раніше цю інформацію. А може на очі впав буклет АСЖУ 2012 року з інформацією В.Борщова і він особисто з ним познайомився й розпитав про все. Одразу звернемо увагу читача, що саме десь у час публікацій В. Баняса в "Українському футболі" В.Борщов вже помер (десь у 80-річному віці). Можливо В.Баняс добре знав В.Борщова і той перед смертю поділився з ним своїми "перлинами".

Отже, начебто, все сходиться. Але не спішіть, все ще попереду...

Адже поки що вам невідомо, де ці "перли" Борщов знайшов або сам від кого отримав? А також, ще й досі незрозуміло, як людина, яка чомусь невідома жодною своєю спортивною публікацією у засобах масової інформації у рідній їй Україні, використала або хотіла використати свої "знахідки"?

Саме тут, напевно, потрібно надати інформацію про Віталія Борщова, отриману від редактора журналу "Динамо" Київ", відомого багатьом журналіста Миколи Несенюка:

"... Щодо Віталія Борщова, то він ніколи не був журналістом. Він був другом Валерія Лобановського, який брав його на виїзні матчі команди ще за часів ССРСР - вони грали з ним у шахи вночі перед заєтрашнім матчем - Лобановського це заспокоювало. Після повернення в 1997 році Лобановський знову почав брати свого друга на зарубіжні матчі, записуючи його до групи журналістів. Дядя Вітя, як я його називаю, був прекрасною людиною. В останні роки його життя я возив його машиною на стадіон, бо він ледве ходив. Врешті він подзвонив і сказав, щоб я більше за ним не приїжджав. А за якийсь час його не стало. Вічна йому пам'ять!..."

7. **2017 рік**. 11 (12 ?) вересня у газеті "Український футбол" №69-70. Дві статті за авторством самого Володимира Баняса у розділі "Клуб шанувальників українського футболу, №166" (виявляється у попередніх 20 номерах №№146-165 про Всеукраїнську Чашу нічого не було?).

Перша стаття (на сторінці 8) з назвою **"Ще раз про Всеукраїнську Чашу** ("Шукайте - знайдете")

(- Цікаво на що він натякає, коли пропонує шукати і знайти?).

Та спочатку про **"Міні-вступ"**, з якого починає Баняс свою нову розповідь. Тут вказане наступне:

"Розповідаючи в одному з минулих номерів про Всеукраїнську Чашу (Кубок Західної України) 1925-1928 років, автор цих рядків написав: фактично вся інформація щодо змагання зводиться до одної газетної публікації. Та провісивши певну роботу в газетному архіві книгозбірні ім. Вернадського, вдалося розшукати

ще одну статтю, котра розповідає про давній турнір. Із цього логічно зробити висновок: фонди Національної бібліотеки бідні на західноукраїнські видання міжвоєнної ери..." і далі закликає опрацьовувати бібліотеки Чернівців або Ужгорода, а "за Львів можна бути спокійним" (тобто чомусь там пошук він не рекомендує проводити, бо напевно ж знає, що львівські дослідники там вже давно усе перешукали і жодного слова про Всеукраїнську Чашу" не знайшли).

Як бачите, якщо у першій своїй розповіді він не вказав, де узяв документ з чернівецької газети "Зоря", то тут він чітко посилається на знайдену (чи саме ним або ще кимось - він не пише) газетну публікацію у Національній бібліотеці України ім. В.І.Вернадського і вказує навіть повну інформацію про джерело - газета "Хліборобське слово" (Чернівці) №2 за 23.01.1929 р., сторінка 4. Але чомусь він (чи хтось інший) цю статтю не сфотографував, а лише переписав. До речі, коли у подальшому Баняса попросили це зробити, щоб надати остаточно достовірні докази - він знітився і не зробив цього, хоча до книжного відділу цієї бібліотеки поряд з Київським національним університетом ім. Т.Шевченка доїхати можна без проблем і замовити там будь яку газету, яка є у каталозі - принесуть за півгодини (можливо він це й зробив та цю газету там не знайшов, тому й далі це замовчував). До речі, автор цього видання одразу вже зараз це й зробив і, виявляється, там ніяких чернівецьких газет у фондах відділу за 20-30-ті роки немає. Але, як бачите, поки що звинуватити В.Баняса у відвертій брехні немає можливості через декілька припущень. Можливо він побачив ілюстрацію цієї статті у все тій же брошурі В.Борщова, виданій у Мюнхені ще 2009 року (див. тут ілюстрацію на сторінці 5), "запозичив" її, а потім не захотів втрачати лаври першовідкривача цієї "публікації" (маючи інформацію, що В.Борщов вже помер) і пішов на обман.

Тому поки що підемо далі.

Але що це? Увага! Ось В.Баняса і вперше "проколовся".

• Перша емблема (свідночка) чернівецького «Довбуша» (сучасна реконструкція Володимира Баняса та Валерія Строкача).

Біля наведеного великих розмірів колажу з Чашею і кінострічкою з емблемами, про який вже велася розмова при розгляді "мюнхенської" брошури В.Борщова (який, як можна було б припустити, Баняса теж "запозичив" з цієї брошури) наведена поганенько, непрофесійно зроблена емблема "Довбуша" Чернівці (літера "Д" на щитку, точно такому, як і чудової, поряд наданої емблеми "Русі" Ужгород). Але головне - це текст під щитком з літерою "Д" (див. ілюстрацію поряд):

"Перша емблема ("відзнака") чернівецького "Довбуша" (сучасна реконструкція Володимира Баняса та Валерія Строкача)".

То як же це розуміти? Виявляється В.Баняса і В.Строкача є авторами цієї "чудової" емблеми, яку вмістили у кінострічці в колажі з Чашею, який і навели поряд.

Але пробачте - цей же колаж був наведений ще у 2009 року у брошурі В.Борщова, виданій у Мюнхені. Таким чином, можна зробити висновок: **або Баняса і Строкача намалювали цю емблему ще у 2009 року спеціально для колажу в брошуру Борщова** (тобто вже тоді, за 8 років до створення "своїх досліджень" Баняса знав про усі документи у цій брошурі), або, поки що обережненько, зробимо припущення, що **брошура Борщова була надрукована вже після смерті її автора, а не у 2009 році, чи взагалі не була ніколи надрукована.** Важко робити такі припущення, але проти фактів нема куди подітися. Тим паче, як побачите далі, це не останні факти.

Треба відмітити, що у першій своїй статті, лише двома місяцями раніше Баняса наводив чудову емблему "Довбуша" (див. попереду на сторінці 10), а тут раптом навів свою недолугу і невиразну з буквою "Д". Пояснення одне - треба було виправдати наведення ілюстрації колажу з кінострічкою. Напевно, цей "витвір мистецтва" йому дуже подобався, або просто інше ще чекало своєї черги.

Також звернемо увагу читача на вміщення у цій статті Баняса ще одного Кубка, відміченого як **"Приз, який вручався фіналісту Всеукраїнської Чаші"** (теж "запозиченого" з брошури Борщова 2009 року). Наведемо його ще раз (див. ілюстрацію поряд ліворуч), бо коли цей Кубок побачив відомий дослідник історії донецького футболу Олексій Бабешко, то одразу вказав, що серед його зібрання нагород у місцевих змаганнях з футболу є дуже-дуже схожі Кубки за перемоги у змаганнях наприкінці 40-х - першій половині 50-тих років, і надіслав їх світлини (див. ілюстрації поряд праворуч).

То про які 20-ті роки може йти мова!?

А друга стаття В.Баняса у цьому номері "Українського футболу" на сторінці 5 у рубриці "Сторінками минулого" під назвою величезними літерами **"Три світлини"** (розглядаємо фотографії рівного ступеня даності) невеликого обсягу, але, по-перше, з двома зовсім незрозуміло звідки узятими Банясом незграбно виконаними малюнками (точно з тієї ж серії підробок і у тому ж виконанні) про київське "Динамо" 30-х років, а по-друге, у першій частині "Світлина перша" з досить цікавою інформацією. Але спочатку надамо читачу зовнішній вигляд усієї цієї статті Баняса для наочності і розуміння про що йде мова (див. ілюстрацію нижче):

Очевидно Баняс за два місяця після опублікування своєї "сенсації" отримав значну кількість запитань від допитливих знавців історії футболу України щодо того, а де ж він узяв оту газетну статтю з чернівецької "Зорі"? Бо одразу кинувся в бій, вказавши, що ось і В.Стріха не знає звідки у нього узялася вирізка з "Одеського вісника" за 1887 рік, адже у НАБУ ім. Вернадського теж цієї газети немає (мабуть не знав, що її знайшов маріуполець О.О.Бояренко і за усіма правилами дослідника зробив копію не тільки самого повідомлення, але й усієї сторінки та й першої сторінки з титулом газети. До того ж, і М.І.Травкін у своїй відомій усім історикам футболу "Антології..." послався на цю газету. А автор цього видання привів повну інформацію і ілюстрації у першому томі своїх "Перших кроків футболу України" на сторінках 102-103). Та й на цьому Баняс не зупинився, не забувши "покусати" і львівських дослідників, бо його слова просто настільки зухвалі і гидотні, що кожен одразу розуміє з ким він має справу. Ось що він пише: **"...Наприклад, нещодавно вдалося з'ясувати (кому саме не пише), що документально підтверджені дані" - загальновідомі статті з газет - про матч у Львові 14 липня 1894 року сфабриковані (принаймі частково)...**". Ось так, за принципом "якщо ви мене, то і я вас".

Хоча у розмові з дослідником історії львівського футболу Б.Люпою той не заперечує, що у свій час спроби якось фальсифікувати документи щодо народження футболу у цьому місті виявляється все ж таки мали місце. Але у його книзі "Хроніки львівського футболу" він уникнув жодної фальсифікації, бо працював безпосередньо з оригіналами статей у газетах, а не з їх копіями.

А далі події розгорталися ще цікавіше. З'явилася нова стаття В.Баняса в "Українському футболі".

8. **2017 рік.** 19 вересня у газеті "Український футбол" №№71-72. Стаття (вірніше підбірка з 6 світлин з передмовою) за авторством В.Баняса у розділі "Клуб шанувальників українського футболу, №167" (на сторінці 8) з назвою **"Про мертві та живі фотографії"** (Написання історії футболу в Україні - праця колективна, що добре показує "розшифрування" світлин).

З невеликого обсягу тексту цікава лише його перша половина:

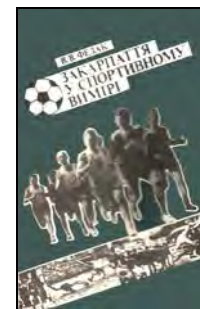
"Недавно, розмовляючи з Олександром Пауком (дивно що Баняс не вказав читачам газети хто ця людина, але запам'ятайте на всяк випадок це ім'я і прізвище), **почув від нього цікаве розрізнення старих знімків: ті, на котрих ідентифіковані спортсмени, львів'янин** (виявляється, він із Львова) **називає "живими", у зворотному ж випадку він використовує прикметник "мертві". Вважаю, це адекватна ситуація... Кілька місяців тому у Мережі** (невже так важко було вказати на якому саме сайті Інтернету і хто їх надав?)

з'явилися не ідентифіковані фото легендарної команди "Русь" Ужгород за 1926-1928 роки: світлини насправду унікальні, але що за постаті на них - хтозна. Прикметним є те, що влітку полинув у засвіти дідусь із прізвищем Лавер - останній футболіст, який виступав за найіменітіший клуб Західної України міжвоєнної епохи..."

Таке враження, що автор ніяк не міг заспокоїтися, що світлини "Довбуша" 1926 та 1927 року від друкував у своїх попередніх напрацюваннях, а от про "Русь" їх не мав. Тому як побачив їх у якійсь Мережі, то так "розхвилювався", що просто не записав, а потім забув, де ж саме їх він "запозичив". Та скоріше за все йому хтось їх надіслав без вказівки джерела. Хоча просто дивно, що такий "історик футболу", як В.Баняс та й ще родом з Хуста не знав про книгу "Закарпаття у спортивному вимірі" (1994 р.вид.) відомого дописувача історії спорту на Закарпатті Василя Федака (до речі, у минулому гравця "Русі" Ужгород), адже у цьому його виданні вже раніше були надруковані дві з трьох, наведених Банясом світлин "Русі". Подамо їх в першу чергу:

Книга В.Федака

"Русь" (Ужгород), 1927 рік (за В.Федаком це 1926 рік).

"Русь" (Ужгород), 1928 рік

В.Баняс першу світлину позначив чомусь 1927 роком, напевно для урізноманітнення, бо десь знайшов кращу світлину "Русі" 1926 року (див. ілюстрацію нижче). Однак, чи це взагалі фотознімок саме "Русі" Ужгород, адже при великому збільшенні світлини на вимпелі у руках одного з керівників видно тільки першу букву "Р", а ось далі на букву "У" таких же розмірів, як "Р" зовсім не схоже.

"Русь" (Ужгород), 1926 рік (насправді це RTVE Пряшів 1928р.)

Та головне те, що Михайло Руцак порекомендував переглянути сайт вже сучасного клубу "Татран" Пряшів, де за посиланням - http://1fctatran.szm.sk/Foto_html?fbclid=IwAR2cdbtrSts41KrrZIDH8HBbFPveii9Syrb7QgNmFI0c8Wq3WNFTirqZCjc кожний може побачити цю фотографію під текстом, який перекладати немає потреби:

"Nové iniciály so starým znakom sú na klubovej vlajke v rukách funkcionára PTVE Prešov pred nejakým stretnutím r. 1928. Prvý hráč pri funkcionárovi bol hosťujúci vojak, ktorého meno sa nezachovalo. Ďalšími boli Prešovčania: Kolenka, Timko, Löwy, Jakubčo, Pčelár, Göndör, Prečina, Roth, Lukáč a brankár Štuhurovský. Onedlho k nim pribudli Fleischer, Bihary, Sokáč, Sukovský, Podhajecký, Dubay a Komanický" (бачите, навіть усі гравці цієї команди позначені, тобто за оцінкою львів'янина Паука це фото з "мертвого" раптом стало "живим")

То ще хтось має сумніви щодо масштабів фальсифікації?

Фрагмент фото, де чітко видно на вимпелі букви "РТ..."

9. **2017 рік.** 26 вересня у газеті "Український футбол" №№73-74 на сторінці 5. Стаття за авторством В.Баняса (вірніше два величезних колажі з призами двох команд) у рубриці "Сторінками історії" з назвою **"Золото, срібло, бронза, кришталі..."** (Про трофеї ужгородської "Русь" та чернівецького "Довбуша", а також про їхні логотипи).

З трьох речень на початку статті, напевно, цікавим є тільки останнє:

"...То уявіть собі, що трофеї були, але про них забули, і разом із тим забули про змагання й навіть клуби, що їх колись вигравали..."

Як це розуміти? Що є події, які періодичними друкованими виданнями тих часів зовсім не висвітлені, навіть щодо чемпіонатів регіонів і кришталевих призів їх переможцям. Тому невідомо звідки узятю (начебто копію будь якого нарису зі зробленим невідомо ким посиланням на джерело, яке ніхто досі не бачив і знайти ніхто ніколи не зможе - ось так, як зробив Баняс) можна вважати сенсаційною знахідкою й додавати беззастережно титули командам та піднімати їх значення у футболі на більш високий рівень. Щоправда, він не вказує, коли ж треба зупинитися, або може ще й залишити можливість й іншим дослідникам створювати наступні сенсаційні вигадки?

Але що це? Увага! Ось В.Баняс і вдруге "проколовся".

Погляньте на наведену поряд ілюстрацію сторінки зі статтею В.Баняса. Бачите ці, на усю сторінку колажі з призами двох команд, де у кожній серед інших призів існує і "Всеукраїнська Чаша". Не будемо загострювати увагу на деталі цих колажів, бо читачі ж, мабуть, звернули увагу на те, що вони їх десь вже бачили. Так-так, ви не помиляєтесь - це ті самі колажі, якими був "прикрашений" буклет Віталія Борщова, виданий АСЖУ під назвою **"Білі плями історії футболу України" ще 5 років тому, у 1912 році** (див. тут сторінку 8).

А Баняс наприкінці цієї своєї публікації у "Примітці" стверджує, що **"колажі по трофеї "Довбуша" та "Русі" зробив Анатолій Кізлов"**. То він, виявляється, або знав про цю брошуру В.Борщова, якщо знає автора колажів, зроблених для його статті.

ПОВНІ ОФІЦІЙНІ НАЗВИ ТА ЕМБЛЕМИ УЖГОРОДСЬКОЇ «РУСІ»			
№	Рік	Повна офіційна назва клубу	Емблема
1	1925-1927	СК «Русь» (Ужгород)	СК «Русь» (Ужгород)
2	1928-1930	СК «Русь» (Ужгород)	СК «Русь» (Ужгород)
3	1931-1938	Український спортивний клуб «Русь» (Ужгород)	Український спортивний клуб «Русь» (Ужгород)
4	1939-1945	Спортивний клуб «Русь» (Ужгород)	Спортивний клуб «Русь» (Ужгород)

До того ж, Баняс перед цим розповідає і про наведені "повні назви та емблеми" обох клубів (див. ілюстрацію про них щодо "Русі" Ужгород" поряд):

"Примітка. Другий логотип "Русі" та перший "Довбуша" є сучасною реконструкцією Володимира Баняса / Валерія Строкача; третій і четвертий логотипи "Русі" - сучасна реконструкція Володимира Баняса / Анатолія Кізлова..."

(про перший, створений Банясом логотип "Довбуша" вже читачу відомо - дивно, що примітивний колаж з ним на кіноплівці був надрукований ще вісім років тому у "мюнхенській" брошурі В.Борщова).

А ось, навіщо, він створював з кимось логотипи для "Русі" зовсім незрозуміло. Якщо їх у ті часи у команди не було чи просто інформація про них щезла, то нащо їх вигадувати та й ще на такому непрофесійному рівні, особливо просто використовуючи зображення гербів Ужгорода з якимись викрутасами? Просто очевидно, що це на чиєсь замовлення.

А зверніть увагу на зміни (за інтерпретацією Баняса) офіційних назв "Русі" за всі часи її існування - спочатку "СК", потім "Спортивний клуб", а потім "Спортклуб" - вони ж вигадані "на сміх курям", начебто це не одне й теж.

Примітка. Другий логотип «Русі» та перший «Довбуша» є сучасною реконструкцією Володимира Баняса / Валерія Строкача; третій і четвертий логотипи «Русі» — сучасна реконструкція Володимира Баняса / Анатолія Кізлова; колажі по трофеї «Довбуша» та «Русі» зробив Анатолій Кізлов.

Текст примітки до статті В.Баняса

Розгляд отриманої інформації:

Тепер, після отриманого з шести статей В.Баняса, можна узагальнити надані за текстом кожної з них коментарі та зробити деякі висновки.

Перш за все, треба зосередити увагу читача на одній, можливо вже й декому, забутій інформації, ще з "мюнхенської" брошури В.Борщова, яка чомусь у жодній з статей В.Баняса в "Українському футболі" відсутня. Це найперше зроблене тоді посилання на маленький нарис з, начебто, львівської газети "Свобода" за 20 листопада 1925 року. Дивно. З чого б це? Чи може Баняс злякався можливості перевірки існування цього нарису, бо одразу знав, що він сфальсифікований? Чи може перевірку зробив для нього його товариш Олександр Паук (тут про нього вже згадка була) і не знайшов цей нарис у цьому номері газети у Львівській Національній науковій бібліотеці України ім. В.Стефаніка? Чи може на цей підозрілий скан цього нарису звернув увагу головний редактор "Українського футболу" С.Бондаренко й не дозволив використовувати без перевірки? Та як там би не було, але факт є факт! Від цього, досить суттєвого нарису Баняс відмовився. Очевидно через це й приділив увагу лише "Довбушу" і "Русі", а про львівську "Україну", яка, начебто, була дворазовим фіналістом змагань "Всеукраїнська Чаша" 1925 та 1926 років, жодним словом не обмовився.

Але ми не відмовилися перевірити існування цього нарису у вказаній газеті. Завдяки досліднику саме історії футболу Галичини серед виключно українських команд тих часів, які нас цікавлять, Денису Мандзюку, який зробив цю перевірку у вказаній вище бібліотеці й знайшов там тижневик "Свобода" №47 за 22 листопада 1925 року (20 листопада - це помилка або спеціально виправлене число, адже газета щотижнева і виходила виключно кожної неділі). Надаємо зроблені ним фотознімки титулу цієї газети, тієї самої сторінки, на якій

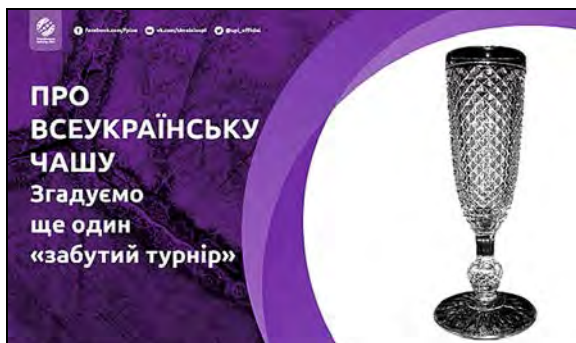

головне, він очікував значного підвищення свого авторитету й свого визнання, як серед спільноти спортивних журналістів, так і серед відомих дослідників історії футболу України.

Але цього не сталося, в усякому разі в очікуваній ним мірі. Про це вже було вказано вище, але ще раз повторимо - спортивні журналісти, одразу прочитавши передмову до першої статті, все добре зрозуміли, а дослідники історії футболу того часу чомусь особливо й не обурилися наведеним, адже більшість з них вважала, що все це потрібно детально перевірити.

Також потрібно обов'язково звернути увагу читача на те, що Баняс ще за день до першої своєї публікації в газеті "Український футбол", подав цю свою сенсаційну інформацію до офіційного сайту Української Прем'єр-ліги, де вона без усяких перевірок достовірності була оприлюднена (безумовно, тут без його друзів у середовищі спортивних журналістів не обійшлося):

10. **2017 рік.** 3 липня. Спеціально для офіційного сайту Української Прем'єр-Ліги у рубриці "Новости" - розділ "Історія" за авторством Володимира Баняса стаття під назвою **"Про Всеукраїнську Чашу"** *Згадуємо ще один "забутий турнір"* - <https://upl.ua/ru/news/view/1037?fbclid=IwAR1ht8l0KbU6Ljy7s8iOwSn9rLXSQUmetJGJOICEFenvyBvm81Y1xgPZd4E> - зараз ця сторінка з сайту видалена, хоча її копію автор цього видання має.

Одразу звернемо увагу на малюнок заголовку до цієї статті (див. ілюстрацію поряд ліворуч). Як бачите, працював над ним не дилетант, а справжній майстер своєї справи, а на це ж потрібен все ж таки час, як і взагалі час на форматування статті на сайті. Тобто, статтю до сайту Баняс підготував раніше 3-го липня. До речі, як і статті до газети, приведені вище).

Тепер щодо тексту цієї статті:

Можливо читач і не звернув увагу, що у заголовку узяті у лапки слова "забутий турнір". Як розуміти це, вказано у передмові, яка точно така ж, як і до першої статті Баняса у газеті, без жодної зміни. Тобто і тут вказано, що **"обмаль даних зупиняє від винесення остаточних висновків щодо цього турніру"**.

Далі, після передмови одразу наведена напрочуд яскрава ілюстрація у кольорі призу з підписом **"Металевий приз фіналіста Всеукраїнської Чаші"**, але він цього разу значно зменшений по висоті і розширений (див. ілюстрацію поряд). Сумнівів, що він сфотографований вже сучасними засобами, зовсім не може бути, тільки чомусь ніде так і не було вказано, де він зберігається і коли зроблена світлина. А сплоснули його, напевно ж, щоб вмістився на сторінці (за принципом "а кака я разнища?"). Зверніть увагу, що порівнювати його з "гусятинським кубком з вм'ятиною і написом" було б дивно.

Потім наведений повністю без змін текст з першої статті Баняса у газеті "Український футбол" за 4 липня 2017 року з усіма ілюстраціями - колажу з Чашею і кінострічкою та двома світлинами "Довбуша", але все це у яскравому вигляді з відпрацьованою якістю ілюстрацій. І далі текст з другої статті Баняса, яка у газеті була під заголовком "Чудовий тандем", а тут цей текст вже має назву **"Єдині і неповторні"**, але ілюстрації "Русі" Ужгород тут відсутні.

Але що це? Увага! Ще один "прокол" В.Баняса.

Наприкінці цієї своєї розповіді Баняс надає такий, на його розсуд, **"Цікавий факт"**:

"Приз фіналіста Всеукраїнської Чаші зберігався в краєзнавчому музеї Гусятин (Тернопільщина). Однак у ніч із 24 на 25 серпня 2012 року музей пограбували невідомі злоюмисники, які, окрім усього іншого, поцупили цінну футбольну нагороду".

Але ж про Гусятинський музей, де, начебто, зберігається вказаний приз, до цього сповіщалося лише одного разу з самого початку цього видання (див. сторінку 2) у першій інформації про публікацію у збірнику **"Наукові записки" №3** Карпатського Інституту підприємництва (м. Хуст Закарпатської обл.) за авторством Олександра Сабадоша (м. Мукачево) під назвою: **"Комуністична партія Західної України та її роль у футболі регіону"**. Далі, навіть у "мюнхенській" брошурі В.Борщова не було жодного слова.

Отже, Баняс був ознайомлений з науковим збірником цього Карпатського інституту ще 12-річної давнини і "запозичив" цю інформацію зі статті науковця О.Сабадоша.

Його просто нетерплячка замучила і він не стримався й усім сповістив про цей музей, де сфотографували цей наведений Кубок. А щоб ні у кого не виникло бажання перевірити наявність цього експонату, він просто "тихенько" пише, що цієї нагороди там немає, бо її вкрали ще 5 років тому і навіть вказує дату - у ніч із 24 на 25 серпня 2012 року. Тобто або він сам, або хтось інший шукали цей приз, але... немає вже. І крапка.

Та він помилився. Відомі дослідники історії футболу В.Попович і В.Зарванський довели, що ніколи у цьому музеї ніякого Кубка не було (див. сторінку 3 цього видання). А Віктор Зарванський навіть нещодавно по електронній пошті за адресою "guskrai@ukr.net" вів перемовинами з директором музею Т.Василиком і той сповістив: **"...в експозиції такого кубку немає.."**, а щодо крадіжки вказав **"Було викрадено картини, про кубок інформації немає"**. Тобто, музей не знає, що вкрали саме кубок, то звідки про це дізнався В.Баняс?

Залишається ще додати, що ця стаття на сайті УПЛ має конкретний підпис:

" Володимир Баняс, спеціально для офіційного сайту УПЛ ".

Цікаво ще й те, що Баняс одразу після того, як були надруковані його перші статті в газеті "Український футбол" 4 липня, подав цю свою сенсаційну інформацію **22 серпня 2017 року** до української Вікіпедії під псевдонімом користувача "[Volodymyr VB](#)" (до речі, у Вікіпедії на цій сторінці можна знайти інформацію про цього користувача, обліковий запис якого був створений 19 грудня 2010 року і за 7 років він стиг зробити 2927 редагувань сторінок Вікіпедії, тобто приблизно по 400 редагувань на рік або це по 35 редагувань на місяць - розумієте його працездатність).

Далі з тієї ж сторінки Вікіпедії ми дізнаємося, що - "після обговорення" (напевно ж після отримання від Баняса достатньої кількості використаних джерел і вказівки посилань) ця сторінка побачила світло:

11. **2017 рік**. 15 жовтня у мережі української Вікіпедії сторінка під назвою **"Всеукраїнська Чаша - футбольний турнір за олімпійською схемою, який проходив у 1925-1928 роках за участі провідних команд Західної України**.

(звичайно, у сучасному вигляді текст цієї сторінки суттєво відрізняється від того, який Баняс тоді подав, але все ж таки збереглася й перша версія, від якої тут і треба відштовхнутися, щоб потім у подальшому після величезної кількості доповнень і виправлень, наданих Банясом, а з 26 лютого 2021 року ще й і іншою невідомою особою, мати можливість порівняти перший і сучасний варіанти текстів).

Перша версія цієї сторінки у Вікіпедії абсолютно не відрізняється від текстів, опублікованих Банясом у газеті "Український футбол" за 4 липня і 12 вересня 2017 року в своїх першій і третій статтях: **"Про Всеукраїнську Чашу"** (див. вище стор. 9-10) та **"Іще раз про Всеукраїнську Чашу"** (див. вище стор. 12-13) і має ілюстрації: зображення Всеукраїнської Чаші, світлини "Довбуша" Чернівці 1925 та 1926 років і примітивний колаж з кінострічкою, та немає Кубка фіналіста і цитат з газети "Хліборобське слово".

Цікавими тут є лише перелік вказаних ним джерел та зроблене посилання:

Джерела

Газета "Зоря" (Чернівці) за 28.12.1928, № 48, с. 4

Газета "Хліборобське слово" (Чернівці) за 23.01.1929, № 2, с. 4

Газета "Український футбол" за 4 липня 2017 року, № 49-50, с. 4-5

Газета "Український футбол" за 12 вересня 2017 року, № 69-70, с. 8

Володимир Карпович, Петро Григорович. Український спортовий клуб "Довбуш"-Чернівці та український спорт на Буковині 1920-1940. - Чикаго, 1984. - с. 53-59

Посилання

Про Всеукраїнську Чашу (це на офіційному сайті Української Прем'єр-Ліги (УПЛ) за 3 липня 2017 року - див. попереду та: <https://upl.ua/ru/news/view/1037?fbclid=IwAR1ht810KbU6Ljy7s8iOwSn9rLXSQUmetJGJOICEFenvyBvm81Y1xgPzd4E>)

Особливого розгляду ця інформація не потребує, хіба що:

- і тут не була вказана як джерело - Газета "Свобода" (Львів за 20 (насправді 22).11. 1925, №47, с.3 ;

- тут є підтвердження, що коли Баняс почав публікуватися, він був ознайомлений з книгою В.Карповича і П.Григоровича "УСК "Довбуш"-Чернівці... 1920-1940".

Однак переглянемо Журнал відмінностей між версіями цієї сторінки (https://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=%D0%92%D1%81%D0%B5%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%A7%D0%B0%D1%88%D0%B0&diff=next&oldid=26853735) з початку її появи 2017 року до кінця 2018 року та надамо суттєві зміни (далі до внесених змін будемо ще поступово повертатися після розгляду чергових інформацій):

- після 15 жовтня 2017 року користувачем Ellin Beltz з Wikimedia Commons були вилучені зображення Всеукраїнської Чаші та колаж з кінострічкою:

- 28-30 листопада 2017 року зображення Чаші знову Банясом додається разом із зображенням Кубка фіналіста та чотирма цитатами з газети "Хліборобське слово", але одразу зображення Чаші адміністратором видаляється. Також до "Джерел" додається брошура: Володимир Баняс. **Забуті турніри футболу України 1920-х - 1940-х за участі найсильніших клубів** - К.: [самвидав], 2017.- с. 2-5.

- 8 грудня 2017 року до "Джерел" додається ще й книжка: **На зеленій мураві**. Ретроспективний альманах газети "Український футбол"/ упоряд. Володимир Баняс - К.: [самвидав], 2017.- с. 91-92

- відомо що вона була з м'якою палітуркою.

ВІКІПЕДІЯ
Вільна енциклопедія

(тобто, вже наприкінці 2017 року В.Баняс видав самотужки дві книжки, до яких увійшли і його напрацювання щодо Всеукраїнської Чаші. Наклад їх був настільки мізерний, що навіть поважні сучасні дослідники історії футболу їх не мають. Хоча до відомих наукових бібліотек України вони надійшли, наприклад, до Національної бібліотеки України ім. В.Вер-

надського та Харківської обласної універсальної наукової бібліотеки. Ось як про них вказано у каталозі НБУ ім. Вернадського:

Р133373 Баняс, Володимир. Забуті турніри футболу України 1920-х - 1940-х за участі найсильніших клубів [Текст] / Володимир Баняс. - Київ: [б. в.], 2017. - 32, [8] с.: фото. - (Клуб шанувальників українського футболу; №180)

СО35628 На зеленій мураві [Текст]: ретроспект. альм. газети "Український футбол" / упоряд. Володимир Баняс. - Київ: [б. в.], 2017. - 123, [5] с.: іл.

Це інформація для тих, хто матиме бажання переглянути їх особисто. До речі, у ці часи Банясом було видано ще декілька книжок і не тільки футбольної тематики. Але про це ще мова буде далі).

Тут потрібно лише зосередити увагу читача на тому, що конкретний наклад на цих виданнях не вказаний, хоча на інших він зазначений від 20 до 50 примірників. Таким чином, можна зробити висновок, що їх наклад не перевищував 20 примірників, а через це вартість одного була настільки великою, що без фінансової допомоги замовника такого малого накладу тут не обійшлося).

А вже наприкінці цього 2017 року рідна усім шанувальникам футболу газета "Український футбол" у друкованому вигляді, як кажуть, "наказала довго жити" - останній її номер був надрукований у грудні.

Далі, практично цілий рік, до кінця 2018 року ніяких змін і доповнень на сторінці Вікіпедії під назвою "Всеукраїнська Чаша" ніхто не робив.

Та цікаво все ж таки знати - куди подівся Володимир Баняс після того, як газета, у якій він так плідно працював, збанкрутіла? Можливо, ще й не час це робити, але все ж, напевно, саме тут потрібно надати читачу більш детальну інформацію про цю людину, тобто біографічну довідку про нього. Тільки не дивуйтеся, бо вражень отримаєте багато (до 30 липня 2013 р. з сайту WORK.ua для роботодавців - <https://www.work.ua/resumes/1007918/?fbclid=IwAR1z8JTBmvlZaX-dOPVqCTVa7xiCmp0UXqsbxSrmbbmzL4Ka3qM6EnPkOc#contactInfo>)

БАНЯС Володимир Володимирович - народився 21 червня 1983 року у місті Хуст Закарпатської обл. У 17-річному віці поїхав до столиці України, де вчився у Київському національному лінгвістичному університеті за спеціальністю: французька і англійська мови та література. Закінчив навчання 2005 року і отримав кваліфікацію: філолог, викладач французької та англійської мов.

Ще під час навчання, практикувався викладачем цих двох мов у київських школах. Одразу після закінчення університету став аспірантом Київського інституту літератури ім. Т.Шевченка Національної Академії наук України (відділення компаративістики за спеціальністю - література зарубіжних країн, кваліфікація - літературознавець.

Одночасно, навчаючись у аспірантурі (2005-08 роки) два місяці (**грудень 2005 - січень 2006 років**) працював **оглядачем газети "Український футбол"**, але потім після деякої перерви з жовтня 2006 року по травень 2008 року був літературним редактором і коректором відділу компаративістики Інституту літератури ім. Т.Шевченка НАНУ, але через тягу до футболу у цей час у квітні 2008 року ще й пробував сили оглядачем сайту "Львівський футбол". Його там примітили й запросили на роботу **оглядачем газет "Молодь України" та "Український футбол"**, де він пропрацював після закінчення аспірантури **з жовтня 2008 року по березень 2011 року** (з 2009 року був редактором щотижневої сторінки "Клуб шанувальників українського футболу", автором-упорядником якої до липня 2010 року був А.Ф.Коломієць - автор цього видання).

2009 року він захищає дисертацію "Міфологічний оніризм у творчості Жерара де Нерваля" і отримує ступінь кандидата філологічних наук. Тимчасово з листопада 2010 по лютий 2011 року був ще й позаштатним працівником газети "Говорить і показує Україна". Коли газети "Молодь України" та "Український футбол" отримали статус самостійності, як Товариство обмеженої відповідальності, то він кинув все й подався знову в науку - з січня 2011 року працював у відділі компаративістики свого Інституту літератури ім. Т.Шевченка, але щось не заладилося і він приймає запрошення бути штатним працівником газети "Говорить і показує Україна" - оглядачем з питань культури (арт-критиком). Станом на 2013 рік відомо - він був неодружений і мешкав у Києві на пр. Рокоссовського на Оболоні.

Вже з кінця липня 2013 року він почав шукати іншу роботу і повернувся до газети "Український футбол", де пропрацював до грудня 2017 року - останнього дня її існування.

2018 року повертається до рідного міста Хуст на Закарпатті (тут його мати Наталія Юліанівна була доцентом кафедри іноземних мов та перекладу того самого, відомого нам ще з інформації під №1, Карпатського інституту підприємництва ВНЗ ВМУРОЛ "Україна"). Зараз він і його мати - обидва доценти Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II у м. Берегове на кафедрі філології (відділення англійської філології) та мають досить велику кількість наукових публікацій.

До того, ще він сам вказує на свої характерні риси: відповідальність, пунктуальність, старанність, уміння працювати в колективі, **здібність до швидкого навчання**.

Як бачите, досить цікава особистість. Та треба повертатися до наступної, більш цікавої нам, інформації:

12. **2018 рік.** 30 грудня. На сайті "LOBDA. Про закарпатський футбол якісно і оперативно" у рубриці "на Закарпатті" за авторством Володимира Баняса і Василя Гаджеги стаття **"СК "Русь" Ужгород - володар всеукраїнської чаші"** - http://lobda.at.ua/news/sk_rus_uzhgorod_volodar_vseukrajinskoji_chashi/2018-09-28-6689

Починається стаття зі звичайного речення: **"Пропонуємо вашій увазі черговий матеріал із циклу статей до 125-річчя "гри мільйонів".**

(дивно, чи не так? Адже якщо мається на увазі "футбол", то цій грі вже у той час виповнилося 155 років, а якщо мати на увазі "футбол Закарпаття", то ж не так давно, 2000 року святкувалося 100-річчя цього футболу. Але, очевидно, комусь десь дуже свербіло й хотілося ще свята та, головне, усіх в Україні випередити. Тому й в Ужгороді вирішили рік, коли вчитель гімназії привіз до цього міста футбольного м'яча і там його вперше побачили школярі, вважати ні чим іншим, як роком народження футболу навіть не Закарпаття, а... усієї України. А ініціатором цього знаєте хто був? Вгадали - саме "знаний" журналіст Василь Гаджега та й до того, можливо, і Володимир Баняс, адже він того часу вже повернувся додому й звичайно аж ніяк не міг пропустити такої "надзвичайної події". Саме через Гаджегу вирішив В.Баняс просувати ще й свій витвір "Всеукраїнської Чаші". Баняс добре знав, що святкування 125-річчя в Ужгороді вчасно захлинулося і Федерація футболу України сприйняла цей смішний захід з посмішкою, ігноруючи це свято. Можливо саме тому Баняс і посіяв "зерно" своєї Чаші в першу чергу саме на "полі" незадоволеної футбольної спільноти Закарпаття, здатної сприйняти будь які підробки на славу своєї рідної, найкращої в усьому світі "гри мільйонів").

А далі статтю відкриває геніальна підробка - вкрадена у сусіднього клубу "Татран" Пряшів із Словаччини його світлина 1928 року (тоді PTVE Prešov). На цей раз автори не вказали рік під цим фото, щоб не дуже привертати до нього увагу.

А ось і текст безпосередньо від Василя Гаджеги:

"Чимало "білих плям" відкрив на футбольній карті України знаний історик, мій колега з Хуста Володимир Баняс, який уже багато років працює у Києві. Цю цікаву знахідку він знайшов у чернівецькій обласній газеті "Зоря", яка була надрукована 90 років тому (28 грудня 1928 року). Витяг із статті:

"Ідеологом та натхненником заснування Кубка Західної України став голова чернівецького УСТ "Довбуш" Франц Єнджейовський; йому ж, окрім іншого, належить концепція турніру, відповідно до котрої щосезону четверо "клубів" представляли різні національні регіони".

(пробачте, але таке обов'язко треба прокоментувати:

- визнання В.Баняса "знаним істориком" і те, що він відкрив багато "білих плям" в усій Україні - це виглядає просто не тільки "маренням божевільного", але й людини, здатної за надану їй можливість побачити і своє прізвище під витвором іншої, піти на будь які вигадки й перебільшення (хіба що не сам він писав вищенаведений текст, а особисто Баняс). В усякому разі, напевно ж, Баняс не бачив цю передмову "свого колеги", інакше не дозволив би себе виставляти на посміховище інших "своїх колег";
- посилання на витяг з чернівецької газети "Зоря" 90-річної давнини є просто напрочуд дивним, адже цей текст у відомому вже нам скані нарису просто відсутній, а тут його автори навели з першої статті Баняса в "Українському футболі" (див. інформацію під №6 на сторінці 10).

Але головне, що читач бачить у цій невеличкій передмові від Гаджеги - це відома вже нам з біографії В.Баняса інформація про те, що Володимир Володимирович Баняс виявляється родом з того самого Хуста у Закарпатті і, скоріше за все знає про Карпатський інститут підприємництва, а можливо й добре знав такого відомого нам з перших сторінок цього видання науковця Олександра Сабадоша. В усякому разі був ознайомлений з його напрацюванням у збірнику "Наукові записки" №3 цього інституту.

Як бачите, у розслідуванні кінцівки ланцюжка потроху наближаються до з'єднання. Сабадош цікавився історією футболу Західної України, а його земляк Баняс просто марив взагалі історією футболу, до того ж чимало часу витрачав і проблемам у сучасному футболі України (тобто аж ніяк не можна стверджувати, що він цікавився лише футболом Західної України минулих часів, в усякому разі з цього питання у нього якихось більш-менш суттєвих напрацювань не було).

Далі у статті наведений текст виключно зі статей Баняса у газеті "Український футбол". Навіть декілька ілюстрацій ті самі, щоправда у кольорі з сайту УПЛ. Хіба що треба відмітити появу тут вже й кольорової емблеми СК "Русь" Ужгород (див. ілюстрацію поряд). Чомусь Баняс тут почав іменувати звичайні емблеми клубів вже не "відзнаками", як раніше, а чомусь "логотипами". До того ж, Баняс визначив цю емблему вже такою, яка існувала у цього клубу у 1927 році, а на своєму колажі зі кінострічкою там інша емблема. Але саме цю, що тут наведена, і яка вже нам відомо, була **"сучасною реконструкцією"** його і Валерія Строкача (тобто він її сам вигадав, бо справжнього зображення не знайшов, а дуже хотілося її подати). І тут без вигадки не обійшлося.

А ось як вказані автори цієї статті - звичайно першим стоїть Баняс, хоча стаття починалась зі слів особисто від ужгородця Гаджеги:

**" Володимир Баняс, спортивний журналіст
Василь Гаджега, голова крайової асоціації спортивних журналістів України "**

Якщо читач вважає, що до розповіді про цю дванадцятку за номером подання інформацію вже немає що додати, то він помиляється. Цей свій черговий витвір автори одразу вкинули до **Wayback Machine** - цифрового архіву всесвітньої павутини та іншої інформації в Інтернеті. Цей архів був запроваджений 2001 року як неприбуткова організація під назвою Internet Archive, що базується у Сан-Франциско і зараз там це напрацювання Баняса-Гаджеги можна знайти за посиланням на архів - https://web.archive.org/web/20181229220711/http://lobda.at.ua/news/sk_rus_uzhgorod_volodar_vseukrajinskoji_chashi/2018-09-28-6689 .

Цей Інтернет-архів створює цифрову бібліотеку Інтернет-сайтів та інших культурних артефактів у цифровій формі. Подібно до паперової бібліотеки, вони надають вільний доступ дослідникам, історикам, науковцям, людям з обмеженими можливостями друку та широкому загалу. Їх місія - забезпечити універсальний доступ до всіх знань.

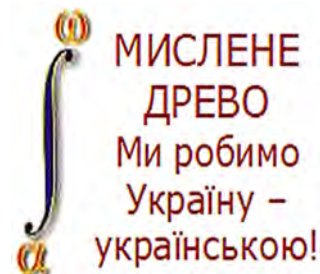
Баняс добре розумів, що його "сенсаційні дослідження" повинні бути надійно архівовані, щоб посилатися на них можна було не у вигляді нарису у якійсь газеті, а в усіма визнаному і відомому незалежному архіві усього світу. Як бачите - розумна людина, і тут нема чого додати.

13. **2019 рік**. 23 липня. На сайті "МИСЛЕНЕ ДРЕВО. Ми робимо Україну - українською" у рубриці "Лопта" за авторством Володимира Баняса стаття у двох частинах за назвою "**Забуті турніри. Всеукраїнська Чаша**" - <https://www.myslenedrevo.com.ua/uk/Sci/History/Lopta/ZabutiTurniry/VseukrajinskaChasha/ProtokolyFinaliv.html> - зараз на цьому сайті ця інформація вже відсутня.

(як пояснює нам ужгородець Михайло Рушак, "Лопта" - це "м'яч" (з *говору на Закарпатті від угорської*, "lobda" - лобдо).

На цій сторінці сайту лише конкретика із статей Баняса у газеті "Український футбол" за 4 липня та 12 вересня 2017 року без передмови і післямови та без жодної ілюстрації. Напевно, умови цього сайту не дозволяли перевищення якихось конкретних обсягів, тому Баняс і вимушений був навіть зробити дві частини зі своїх основних напрацювань.

Але він не забув одразу заархівувати і це своє напрацювання у Internet Archive **Wayback Machine**. Ось на нього там посилання - <https://web.archive.org/web/20190723095541/https://www.myslenedrevo.com.ua/uk/Sci/History/Lopta/ZabutiTurniry/VseukrajinskaChasha/ProtokolyFinaliv.html> - зараз на сайті цього всесвітнього архіву ця стаття відсутня.

Це було останнє з відомих напрацювань Баняса у засобах масової інформації щодо, так званої, "Всеукраїнської Чаші Баняса". Дуже хочеться зосередити читача, бо можливо він на це не звернув увагу, на тому, що **у жодній з своїх публікацій і дописів в Інтернеті він жодного разу не навів зображення нарисів у газетах - чернівецькій "Зорі" та "Хліборобському слові", на які він посилався, а про нарис у львівській газеті "Свобода" взагалі жодного слова не вказав.**

Це дуже важливо усвідомити, адже звинувачувати усіх дослідників історії футболу України у замовчуванні публікацій В.Баняса до 2019 року просто навіть і некоректно. Були два посилання на конкретні номери двох чернівецьких газет 1928 та 1929 років, навіть на їх сторінки, де, як казав Баняс, є нариси, з яких він і узяв інформацію для своїх "сенсаційних творів". Усі шукали ці дві газети і все у друкованих виданнях за ті часи - ні газет, ні якоїсь інформації про цей турнір не знайшли. Ніхто не знав ні про якогось Сабадоша з Хуста, ні про якогось В.Борщова з його "мюнхенською" брошурою і буклетом АСЖУ, навіть подання на букмекерському сайті з ілюстраціями нарисів з цих трьох газет вже не відкривалося. Про зображення цих трьох газет практично ніхто не мав уяви. Чи не так?

Залишалася Вікіпедія, де хтось, а тепер ми знаємо, що це був саме Баняс, подав усе, що було в газеті "Український футбол" і потім постійно матеріал доопрацьовував. Попереду про це вже була мова (див. інформацію під №11 на сторінці 19). А далі ми продовжимо перегляд нових внесених Банясом доповнень і виправлень:

ВІКІПЕДІЯ
Вільна енциклопедія

14. **2019-20 роки**. Мережа української Вікіпедії - сторінка під назвою "**Всеукраїнська Чаша**". Журнал відмінностей між версіями цієї сторінки - https://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=%D0%92%D1%81%D0%B5%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%A7%D0%B0%D1%88%D0%B0&diff=next&oldid=26853735

За день до публікації статті В.Баняса і В.Гаджеги 30 грудня 2018 року на закарпатському сайті (див. попередню інформацію під номером 12) на вказаній сторінці Вікіпедії користувач "**Volodymyr VB**" почав знову коректувати цю свою сторінку. Переглядаючи відомий вже нам Журнал відмінностей між версіями цієї сторінки продовжимо надання

суттєвих змін:

- 29 грудня 2018 року до розділу "Посилання" додано: **СК "Русь" Ужгород - володар всеукраїнської чаші** - http://lobda.at.ua/news/sk_rus_uzhgorod_volodar_vseukrajinskoji_chashi/2018-09-28-6689. (хоча ця стаття на вказаному сайті з'явилася на день пізніше - 30 грудня. До того ж, вона виявляється й була заархівована у Wayback Machine теж 29 грудня 2018 року).

- але головне те (**зверніть обов'язково увагу!**) що Баняс знову праворуч від заголовку додав зображення Всеукраїнської Чаші - це йому вдалося зробити лише тоді, коли він після підпису під ним - "Кришталевий приз переможця Всеукраїнської Чаші" вказав - (**сучасна репродукція**). **Таким чином, нарешті, є свідчення, що це не справжня світлина цього призу, а лише сфотографований зовсім інший приз, зовсім не Всеукраїнська Чаша, а лише такий, як комусь захотілося його бачити** (кому саме, Баняс не вказує).

Скоріше за все, що гарну світлину призу було знайдено десь в Інтернеті на якомусь закордонному сайті і її просто "запозичили". Або можливо, як каже відомий дослідник львівського футболу Богдан Люпа **"...звісно, як без**

келиха, якого тупо накрили прифотошопленою кришечкою і видають за "чашу". В мене відома такі бокальчики колись мама в серванті тримала і на стіл гостям ставила для шампанського". Одним словом, з вигаданою картинкою Чаші теж розібралися, а звідси й вигаданий колаж з кінострічкою, хоча й попереду вже це було доведено, бо на ньому "логотип" "Довбуша" з буквою "Д", який намалював сам Баняс.

- 11 лютого 2019 року до розділу "Джерела" додана Банясом нарешті: **Газета "Свобода" (Львів) за 20.11.1925, №11** (потім у подальшому все ж таки виправлено на №47), с. 3;

(почав потроху "виймати з рукава" нові артефакти з брошури В.Борщова "Маніфестація національного руху...", але для чого? Не витримав, хоча й добре знав, що перевірити наявність цієї статті у львівській відомій газеті тих часів місцевим дослідникам футболу буде не важко. Але спочатку вказав все ж номер газети інший, потім зрозумів, що газета щотижнева і номер не відповідає листопаду - виправив).

- 21 лютого 2019 року до напису під світлиною Кубку: **"Металевий приз фіналіста Всеукраїнської Чаші"** додав **"1925 року"**;

(знову ж як це було у брошурі В.Борщова, хоча й ризикував, бо у такому випадку цей приз одержала "Україна" Львів, а у цього спортивного товариства до винагород та й ще такого гатунку відношення було дуже уважне й одразу б побачили підробку. До речі, якщо мова вже знову пішла про цей Кубок, то ось ще два абсолютно таких же призів ще за радянської доби, світлини яких надані дослідниками історії футболу Михайлом Рушаком з Ужгороду і Андрієм Перевозником з Кропивницького - див. ілюстрації поряд).

- 16 травня 2019 року до посилань Баняс додав статтю **"Національні кубкові турніри: від 1925 року до 2019-го"** нібито з офіційного сайту Української Прем'єр-Ліги - <https://upl.ua/ua/news/view/3057> ;

(але потім її видалено, мабуть після видалення її з цього сайту).

- 23 липня 2019 року до посилань Баняс додав **"Інформація про Всеукраїнську Чашу на сайті "Мислене древо"** - <https://www.myslenedrevo.com.ua/uk/Sci/History/Lopta/ZabutiTurniry/VseukrajinskaChasha.html> ;

(про те, що вона на цьому сайті вже не існує, вказано попереду, але із сторінки Вікіпедії не видалена).

- 27 грудня 2019 року до посилань Баняс додав статтю **"Забуті турніри клубного футболу України, частина перша"** нібито з офіційного сайту Української Прем'єр-Ліги - <https://upl.ua/ua/news/view/3744> ;

(але потім її видалено, мабуть після видалення її з цього сайту).

- 3 березня 2020 року до підпису ілюстрації колажу зі стрічкою **"Колаж про переможців Всеукраїнської Чаші"** Баняс додає текст **"(оригінал зберігається в Музеї спортивної слави України)"**.

(він добре знав, що ще з 2010 року, коли почали реконструкцію Центрального стадіону у Києві і побудову НСК "Олімпійський", уся експозиція і архів цього музею, були перевезені до ВДНГ, начебто, на тимчасове збереження, поки не знайдуть цьому музею нове місце, але воно й досі не знайдено і багато з експонатів вже просто у підвалах від вологості пропало. Але ж це було ще до того, як Баняс зі В.Строкачем 2017 року створили емблему "Довбуша", яка намальована на цьому колажі. Одним словом - **забрехався!!!**).

Тут потрібно зупинитися, бо далі події розгорталися ще цікавіше. Але тепер підійдемо до цього питання з трохи іншого боку.

15. **2020 рік**. 10 лютого. **Центральний державний електронний архів (ЦДЕА) України**. Відомо, що його створено відповідно до розпорядження Кабінету міністрів України від 12 травня 2007 року №279-р

для постійного **зберігання документів** в електронній формі, зокрема **електронних документів та інформаційних ресурсів** та надання доступу до інформації цих документів (тут потрібно звернути увагу читача на те, що він не займається оцифруванням документів, а лише зберіганням вже наданих йому документів у електронній формі - тобто самі оригінали документів цей архів не зберігає, хоча й надає інформацію звідки і від кого вони поступили) - див. <https://tsdea.archives.gov.ua/ua/about/>.

До речі, відповідно до постанови Кабміну від 28 червня 2022 року проведено реорганізацію державних кінофотоархіву та електронного архіву й створення **Центрального державного аудіовізуального та електронного архіву (ЦДАЕА) України** - <https://tsdaea.archives.gov.ua/>, у складі якого існують відділ формування НАФ електронними документами та електронними інформаційними ресурсами і відділ забезпечення збереженості та обліку електронних документів та електронних інформаційних ресурсів.

Тепер ще раз зосередимо увагу читача, що за затвердженими правилами до архіву на постійне зберігання передаються і архівом приймаються лише **"документи в електронній формі для проведення експертизи цінності"**. Саме у цьому й криється те, що архів не несе ніякої відповідальності щодо можливої підробки переданих на зберігання документів. Хоча, за тими ж правилами, після прийняття документів у електронному вигляді (сканів, фото або файлів з комп'ютера) проводиться їх технічна перевірка, а при низькій їх якості зображення та належної можливості розпізнавання тексту вони підлягають розшифровки фахівцем (начебто з футбольних керівних структур, але прізвище і посада його просто в акті не вказується). І ще зверніть увагу на те, що на кожен таку передачу на збереження партії документів повинно

бути **"складено описові статті, що є невід'ємною складовою частиною кожного опису"** з зазначенням кількості сторінок описової статті.

Все це так детально тут розписане, бо далі без ознайомлення з цими правилами все викладене буде незрозумілим.

У матеріалах **Центрального державного електронного архіву (ЦДЕА) України** визначити хоча б рік, коли до нього надійшли документи, які нас цікавлять і які наведені вище, не вдалося. Також і визначити дату, коли були опубліковані вперше на його сайті. Це через те, що конкретний фонд їх зберігання **"Колекція документів в електронній формі з історії українського футболу"** було створено тільки 2020 року (звичайно це аж ніяк не означає, що документів з цього питання там не було до створення фонду, адже саме з тієї причини, що їх кількість зростає, то й був створений окремий фонд). Але все ж уважно треба розглянути, що зараз у цьому архіві є з документів, які нас цікавлять і що про них вказано.

Перш за все у переліку фондів (<https://tsdea.archives.gov.ua/ua/funds/>) знаходимо цей фонд за №36 і бачимо, що зараз у ньому налічується 154 документи за 6-ма описами.

Далі, переглядаючи описи цього фонду, одразу під №1 знаходимо колекцію документів за період 1927-1971 років і знайомимося зі створеною за правилами архіву описовою статтею на 8 аркушах. На перших трьох аркушах викладена коротка історія українського футболу (до речі, з багатьма помилками, а це означає, що її складав не фахівець з цього питання), а потім найцікавіше, саме яке потрібно надати у повному вигляді:

"...На зберігання до ЦДЕА України передані 48 документів в електронній формі з історії українського футболу. Документи передала фізична особа - Литвин М. І. Усі передані документи пройшли технічну перевірку (протокол технічної перевірки документів в електронній формі від 25.02.2020 № 1/36).

Батько Максима Литвина був знайомий зі знаним спортивним журналістом Борисом Антоновичем Нартовським (1946–1995) (кореспондент газет "Друг читача", "Україна молода", "Команда"; багаторічний завідувач редакцією спорту видавництва "Здоров'я", автор п'яти книг про спорт), який у свою чергу товаришував з Іваном Васильовичем Мироновим, легендарним футбольним суддею. У батька через Нартовського Б. А. залишилася невелика частина архіву Миронова І. В., яку і було **оцифровано та передано до ЦДЕА України.**

Миронов Іван Васильович [1893-1975]. Почав грати у футбол в м. Миколаїв. Один з організаторів у 1920 році футбольної команди на суднобудівному заводі "Наваль" ("Суднобудівник"). З 1932 року суддя республіканської категорії. У 1934 році переїхав до Києва. Тренував команду УВО (Український військовий округ). З 1938 року викладав на тренерських курсах. У 1938-1940 роках та з 1946 року працював Секції футболу УРСР, з 1959 році у Федерації футболу УРСР. У 1932 році він отримав звання "суддя республіканської категорії". У 1939 році Миронов І. В. нагороджений почесною грамотою та цінним подарунком українським комітетом у справах фізкультури і спорту.

До архіву Миронова І. В. збирає переважно вирізки і статті з газет про футбол, документи. Повний архів втрачений, залишилися його розрізнені частини.

До опису № 1 внесено 48 документів в електронній формі (скановані документи).

До складу документів увійшли:

- вирізки статей з газет щодо футбольного турніру "Всеукраїнська Чаша", який проходив у 1925-1928 роках за участі провідних команд Західної України. Усі розіграші Кубка Західної України з футболу перебували під тиском польської, чехословацької, румунської влад цих земель;

- вирізки з газет щодо результатів проведення змагань Динаміади УСРР з футболу, які проводилися у 1929, 1931-1935 роках за участі команд, що входили до Пролетарського спортивного товариства "Динамо" та доповідна записка щодо затвердження результатів змагань;

- вирізки з газет та документи щодо проведення змагань Кубок УРСР з футболу, який проводився упродовж 1936-1991 років.

Хронологічні рамки документів охоплюють період за 1927 - 1971 роки...

Ця описова стаття підписана начальником відділу формування Національного архівного фонду і під вказівкою "СХВАЛЕНО" вказаний Протокол засідання експертно-перевірочної комісії ЦДЕА.

Розгляд отриманої інформації з описової статті :

- цікавим є ланцюжок володарів прийнятих на зберігання документів: І.Миронов - Б.Нартовський - батько М.Литвина - М.Литвин (нагадує спосіб перекладання відповідальності з одного на другого);

- чітко вказано що М.І.Литвин передав 48 документів і усі вони були у вигляді сканів вирізок з газет, а також статей і документів (можливо й передруків з них - це не вказано). Тобто оригінали, з яких були зроблені скани, до архіву не були передані та й цього не вимагав ніхто;

- особливо дивним є речення після зазначення наявності статей з газет щодо "Всеукраїнської Чаші", де чомусь раптом вказано, що **"Усі розіграші Кубка Західної України з футболу перебували під тиском польської, чехословацької, румунської влад цих земель"** (цікаво чому автор описової статті так вирішив, звідки він про це знав?).

До цього треба додати, що трохи дивним виглядає вказане товаришування І.Миронова (1893 р. нар.) з Б.Нартовським (1946 р. нар.), хоча на рік смерті Миронова у 82-річному віці, Нартовському було вже 29 років. Тому те, що архів Миронова дістався Нартовському особливих сумнівів не викликає.

Автор цього видання добре обізнаний з тим, що десь у другій половині 90-х років (тобто вже після смерті Нартовського у 1995 році) архів Миронова потрапив до Професійної футбольної ліги України, але там просто не знали що з ним робити. Усім цим старим саморобним альбомам і папкам з рукописами і вирізками з друкованих видань знайшлося місце лише у коридорі приміщення. Усі, хто мав бажання їх

переглядати, забирав собі все що хотів. Зараз деякі значні частини архіву ще збереглися у декого з колекціонерів-футболофілів. Щоб читач мав уявлення про їх зовнішній вигляд наведемо зображення деяких з них (див. ілюстрацію поряд).

А ось до ЦДЕА невідомий нікому серед фахівців футболу Максим Литвин вже у 2020 році почав передавати, виявляється, лише скани з декількох документів, які мали відношення до змагань "Всеукраїнська Чаша" 1925-28 років.

За описом №1 (серед 48 документів переданих Литвином і схвалених технічною комісією 25 лютого 2020 року) це перш за все відомі вже читачу за "мюнхенською" брошурою В.Борцова два скани, начеб-то, вирізок з вказаних там чернівецьких газет "Хліборобське слово" та "Зоря":

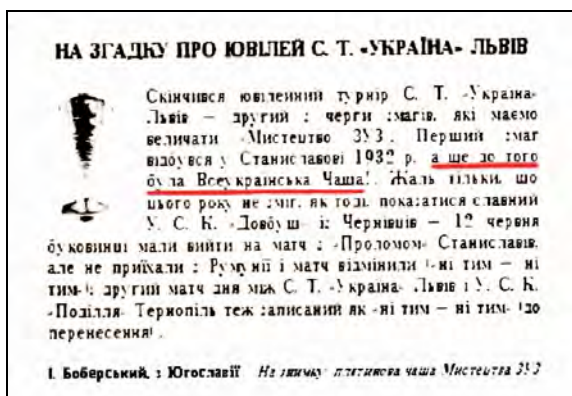

Частина архіву І.В.Миронова (з колекції киянина І.Запорожця)

3. Вирізка з газети. "З історії Всеукраїнської Чаші". [1928] - ЦДЕА України, ф.36, оп.1, од.зб. 36-01-03-06.

4. Вирізка з газети. Автор В. Кубійович. "Маніфестація національного духу". [1928] - ЦДЕА України, ф.36, оп.1, од.зб. 36-01-04-06.

(чому назви газет, з яких вирізані ці статті, у архіві не позначені, хоча біля багатьох інших існують).

Та ще один невідомий досі читачу скан вирізки з якоїсь газети, назва якої знову ж не вказана. Його тут треба вказати (див. ілюстрацію поряд), бо у ньому є декілька слів про "Всеукраїнську Чашу":

21. Вирізка з газети. Автор І.Боберський з Югославії. "На згадку про ювілей с.т. "Україна" Львів". [1936] - ЦДЕА України, ф. 36, оп. 1, од. зб. 36-01-21-06.

(ці документи були схвалені експертно-перевірочною комісією ЦДЕА 12 червня 2020 року).

Далі у архіві за описом №2 знаходяться ще 8 "документів", переданих у електронній формі на зберігання тим же В.Литвиним вже 5 травня 2020 року. Тут є ще дві "вирізки",

начебто, з архіву І.Миронова, які теж раніше у цьому виданні не наводилися.

Ось фрагмент тексту з описової статті:

"До складу документів (за описом 2) увійшли:

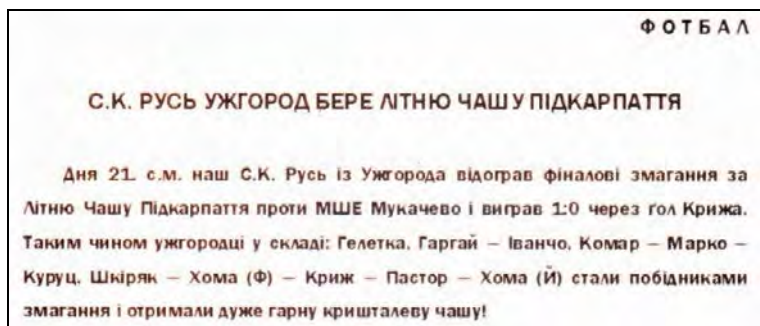
- вирізки статей з газет щодо футбольного турніру "Всеукраїнська Чаша", який проходив у 1925-1928 роках за участі провідних команд Західної України. Тоді західноукраїнські землі входили до складу трьох держав - Чехословаччини, Румунії та Польщі, тобто змагання між ними мало водночас і міжнародний статус...

1. Вирізка з газети "Вперед" Vpered (Uzhorod). "С. К. Русь Ужгород бере Літню Чашу Підкарпаття". [23.07.1926]

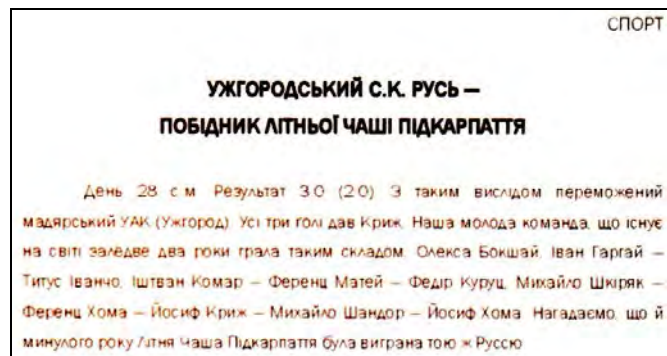
2. Вирізка з газети "Вперед" Vpered (Uzhorod). "Ужгородський С. К. Русь - побідник Літньої Чаші Підкарпаття". [30.06.1927] "

(ці документи були схвалені експертно-перевірочною комісією ЦДЕА 10 червня 2020 року).

Як бачите, тут вже чітко вказано, з якої газети ці "вирізки", але й це неможливо, бо шрифт зовсім інакший ніж у цій газеті за 1926 та 1928 роки (насправді, це може бути лише передруки статей, зроблені у подальші часи). Саме з причини розуміння переданого до архіву і порівняння з іншими "вирізками" вони теж тут наводяться:

"Нариси" з газети "Вперед" Ужгород за 23.07.1926 і 30.06.1927 рр.

І хоча у цих "газетних вирізках" з ужгородських газет немає жодного слова про Всеукраїнську Чашу за ці роки, але вони цікаві тим, що у ці роки навіть ніякого змагання за якусь Підкарпатську Чашу не існувало.

Далі - за описом №3 у архіві знаходяться ще 7 "документів", переданих у електронній формі на зберігання тим же В.Литвиним 4 червня 2020 року. І саме серед них ми знаходимо лише два, які нам вже відомі - ті самі кольорові "перлини" сучасних ілюстрацій з футбольними трофеями "Руси" Ужгород і "Довбуша" Чернівці, якими В.Борщов прикрасив свій буклет АСЖУ 2012 року (див. ці ілюстрації тут на стор.8):

"До складу документів (за описом 3) увійшли:

62. Трофеї СК «Русь» Ужгород. Аркушеве видання

63. Трофеї УСК «Довбуш» Чернівці. Аркушеве видання

(ці документи були схвалені експертно-перевірочною комісією ЦДЕА 10 вересня 2020 року).

Нащо архів прийняв на збереження ці сучасні ілюстрації - одному Богу відомо, хіба що через те, що там є зображення саме призу переможцю Всеукраїнської Чаші - змагання, існування якого не підтверджено жодним справжнім документом, а лише сканами якихось начебто вирізок неіснуючих статей з періодичних видань тих часів.

Далі Литвин надавав ще двічі скани документів, 4 з них, отриманих ЦДЕА 14 серпня 2020 року (опис 4) мають виключно відношення до створення "Динамо" Київ, оригінали яких були знайдені в архівах Києва відомим "архіваріусом" київського "Динамо" О.О.Кабанцем і раніше були опубліковані у газеті "Український футбол" у його великій статті за участю В.Баняса.

Є й ще два цікавих документа з архіву І.Миронова, наданих тим же М.Литвином, які знаходяться у фонді №36 за описом №6, але до Всеукраїнської Чаші вони ніякого відношення не мають. І взагалі, щоб завершити розповідь про матеріали з архіву ЦДЕА, бажано ознайомитися з усіма 98 документами з історії футболу у електронному вигляді (тільки обережно, бо там дуже багато підробленого поки що невідомо ким), рекомендовано оглянути у Інтернеті онлайн-виставку ЦДЕА "З історії українського футболу" за посиланням: https://tsdea.archives.gov.ua/exhibitions/Ukrainian_football/

З ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО ФУТБОЛУ

Онлайн-виставка «З історії українського футболу» презентує 98 документів в електронній формі та спрямована на забезпечення просвітницького поширення знань про український футбол, команди, гравців, тренерів, суддів та їх досягнення. До уваги дослідників представлені електронні копії газет, статей, наказів, доповідних записок, вирізок з газет, оцифровані окремі втрачені документи Федерації футболу України та Професіональної футбольної ліги України, електронні копії довідників, буклетів, бюлетенів Федерації футболу України, книг з історії українського футболу.

Укладач — відділ забезпечення доступу до документів та використання інформації
© ЦДЕА України, 2021ї.

Прискіпливий читач, напевно ж, звернув увагу на те, що М.Литвин до ЦДЕА не передав скан однієї з трьох основних вирізок з газет, а саме з львівської газети "Свобода" №47 за 20 листопада 1925 року. З чого б це? Можливо побоявся викриття підробки при доступній перевірці цього номера газети у бібліотеці, чи може не була схвалена експертно-перевірочною комісією ЦДЕА, яка розгледіла у ній щось підозріле.

А тепер треба надати інформацію про перше, м'яко кажучи - "занепокоєння" відомих дослідників історії футболу України з причини появи вигаданої інформації про невідому нікому "Всеукраїнську Чашу":

16. **2020 рік.** 1 серпня. Мережа "Facebook" - група "**Літопис українського футболу (історія та статистика Українського футболу)**" - це сучасна назва групи. Адміністратор - Віктор Стріха (Черкаси). Пост відомого дослідника і дописувача історії футболу Львівщини **Євгена Попова** (Львів) - <https://www.facebook.com/groups/493022657575216/posts/1380379428839530/>

Є.Попов (Львів)

Ось що писав Є.Попов у своєму повідомленні (надається з деякими скороченнями):

"Десь наприкінці минулого року мені на очі потрапила публікація... (тут Попов посилається на офіційний сайт Федерації футболу, але він помилився - то був офіційний сайт Української Прем'єр-Ліги - upl.ua, де 27 грудня 2019 року з'явилася стаття) **під назвою "Забуті турніри клубного футболу України" авторства Володимира Баняса** (<https://upl.ua/ua/news/view/3744>). **Довоєнним футболу Галичини я почав цікавитися ще у 80-их і досі на багато питань по цій темі не маю відповідей. А прочитавши опус Баняса, мені, мушу визнати, на якусь мить навіть стало гірко за бездарно втрачену добру половину свого життя: роками не вилазив з бібліотек і архівів, переглянув стоси газет і документів, а таку "бомбу" пропустив.**

Але здоровий скепсис та елементарна логіка швидко повернули мене до реалій.

1) Якщо такий турнір мав місце (і то регулярно, протягом чотирьох років поспіль), то чому українська преса Львова про нього жодного разу не згадала? Ах, да: влада забороняла (аргумент від Баняса). Хоча візити до Львова чернівецького "Довбуша" (1925 р) і ужгородської "Руси" (1927) ніхто не забороняв висвітлювати.

2) У річних звітах СТ "Україна", які... регулярно подавала преса - ці матчі не фігурують. Те ж з мотивів конспірації? Оминули... увагою і упорядники ювілейного видання СТ "Україна" Львів (1936 р)...

3) ...і буковинці (книга УСК "Довбуш" Чернівці-Буковина 1920-40 рр., видана 1984 року у вільній Америці) про ці знаменні події ані слова не написали. А мали б, адже за твердженням Баняса саме керівник "Довбуша" був ініціатором. До речі, на саму книгу автор вказав як першоджерело.

Можна вдатися до більш прискіпливого аналізу текстів... Але вважаю, що достатньо трьох наведених вище аргументів, аби зрозуміти, що історія від Баняса - це повна маячня. Хоча, на перший погляд, все скомпільовано досить грамотно...

Прикро... що ніхто з досить великого товариства українських дослідників футбольної історії не відреагував на появу публікації... А от автор сенсаційного "відкриття" не зупинився... вони "пішли гуляти" всесвітньою мережею, навіть Вікіпедія "купилася". Не здивуюсь, що невдовзі і солідні дяді-тьоті почнуть цитувати Баняса у своїх наукових розвідках і, прости господи, дисертаціях".

Коментарів була сила силенна. Найбільш суттєві обов'язково треба навести:

Михайло Рушак. "...Аргументи ті самі. В пресі нуль. В згадках про історію ігор України і Русі нуль. Теж скачав книгу Доббуша... Можливо щось прояснять скани тих газет, на які Баняс посилається... Але ж не надає... Це глобальні речі..."

"Я думаю, що автор статей у Вікіпедії сам Баняс" (це вже доведено попереду).

Євген Попов. "Саме так. Але я трохи знайомий із системою Вікіпедії, там будь-хто інформацію не може розмістити - потрібна згода "смотрящего" за темою. Хіба що Б. сам собі начальник".

Михайло Олійник. "...звідки він бере такі "перли"?"

Леон Абрамович. "...В фейсбуке есть несколько групп, где мы пересекаемся (историки, статистики, коллекционеры и другие). Публикуем какие то материалы, спрашиваем, помогаем. Но я честно не видел ни разу, чтобы Баняс общался, проверял или спрашивал..."

Василь Гнатюк. "Володимир Баняс ігнорує соц. мережі..."

Ігор Запорожець. "Я знаком с Банясом. Общались... как человек - он оставил хорошие впечатления. По архивам ходил (? - звідки він це знає? хоч раз він його там зустрічав?). Не верится, что такому человеку понравилось бы что-то придумывать... Какой смысл? Это же обман самого себя..."

Віктор Стріха. "І я його знаю, чудова людина!!!! Ніхто нічого поганого не каже, але... це вже занадто".

Євген Попов. "Вчора мені зателефонував Баняс. Переконавав, що все написане ним - щира правда. В якості доказів надіслав декілька файлів, нібито - скани з тих газет, де була надрукована інформація про турнір. Подивився і позицію не міняю..."

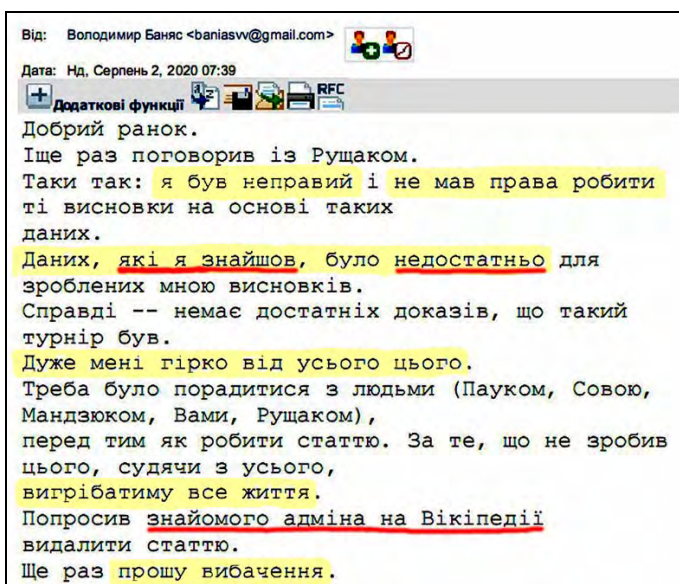
(таким чином, тепер ми чітко знаємо, що загальний вигляд, начебто, нарисів з трьох газет у вигляді сканів з них дослідники історії футболу побачили вперше у перших числах серпня 2020 року, а до цього скрізь були лише посилання на дві чернівецькі газети).

Михайло Рушак. "Це все я маю також. Але це не скани... Це комп'ютерний набір" (дивно, що Михайло пише, що теж має ці скани. Тобто напевно Баняс і йому їх надіслав, але він не пише звідки він їх має і від кого отримав?)

Віктор Стріха. Він теж першим звернув увагу на текст у статті Гаджеги і Баняса на сайті "Lobda", а саме "Цю цікаву знахідку він знайшов у чернівецькій обласній газеті "Зоря", яка була надрукована 90 років тому (28 грудня 1928 року). Витяг із статті: "Ідеологом та натхненником заснування Кубка Західної України став голова чернівецького УСТ "Добуш" Франц Єнджейовський; йому ж, окрім іншого, належить концепція турніру, відповідно до котрої щосезону четверо "клубів" представляли різні національні регіони", адже тепер, після надання Банясом скану з цієї газети, видно, що цей текст на ньому відсутній.

Далі було оприлюднено лист москвича Андрія Яковлева, у якому він писав, що у Баняса "очень слабый характер и его даже муха может обидеть. Что если такого человека доканывают - он может наложить на себя даже руки. Такой уязвимый и мнительный". На що Є.Попов відповів:

Євген Попов. "...я... не мав наміру... принижувати його (Баняса), а тим більше - "доводити до предсуйцидного стану. Мова йшла лише про фальсифікацію (наполягаю на цьому терміні) історичних даних. Хіба можна це замовчувати?... Всі ми не безгрішні. Але треба мати силу визнати це. Я готовий публічно вибачитися перед Банясом, якщо отримаю від нього реальні докази..."

(після цього Баняс вже наступного дня зранку о 39-ій хвилині на 8-му годину надіслав повинного листа Попову на його електронну адресу. Цей лист (див. ілюстрацію по-ряд) точно увійде в історію дослідництва джерел фут-болу України. Погляньте, начебто Баняс перед усіма вибачається. Але за що? За те, що недостатньо знайшов даних, щоб робити висновки. Зверніть увагу, ті три сфальшованих документа він знайшов, але у кого або де саме - жодного слова. Йому гірко і він вигрібатиме усе життя. А головне, виявляється у нього є знайомий адміністратор на Вікіпедії і він попросить його видалити там статтю (тобто сто-рінку "Всеукраїнська Чаша"). Розумієте, не сам видалить, а когось просити ще буде. А той чи видалить, чи ні - за це Баняс відповідати не збирається.

І що ви думаєте? Видалив? А зась!!! Досі існує).

Наперед відмітимо, що зовсім навпаки - він почав терміново плідно "шукати" і доповнювати цю сторінку новими "знахідкам". А що? Він же визнав, що їх замало, тому й треба продовжувати пошук інших доказів існування цього вигаданого турніру усієї Західної України у міжвоєнні часи.

Зверніть увагу, що автор цього видання, яке ви зараз читаете, ще тоді написав, переглянувши цього покаянного листа "знаного усіма дослідника історії футболу" Володимира Баняса:

Анатолій Коломієць. *"На жаль, знаючи Баняса, він ніколи ні в чому нам не зізнається, бо тоді одразу накриється його імідж, як славнозвісного "пошуковця", який перелопатив навіть усі малотиражки радянських газет. Хоча, як я вже писав, у бібліотеці або архіві я його жодного разу не бачив (та це, звісно, не довід). Справа в тому, що тоді корінці потягнуться і до Сан Саніча (Кабанця) з одного боку, і до Паука з другого... не буду інших чіпати. А вони могли б про "співпрацю" багато що викласти. І досить неприємного..."*
Як у воду дивився!

Але ту одразу ж треба розуміти, що сам Баняс, а може й ті, хто йому замовив або підкинув сфальшовані "документи" побачили, що треба якнайшвидше замітати сліди. Як ви бачили попереду (див. інформацію під №15) скани нібито існуючих "документів" вже на початку 2020 року були невідомою нікому ще й досі особою (скоріше за все підставною) вкинуті до Центрального Державного електронного архіву України, напевно ж не без участі або халатності посадових осіб цього архіву.

Тобто, вже настав час зізнаватися перш за все у тому, від кого ці документи і все інше навколо них ще 2017 року потрапило до Баняса, який після розкриття фальсифікації, навіть, про суїцид замислився.

Пішли одночасно трьома шляхами, ось чому й іде тут мова про угруповання виконавців, а не про незначні можливості людини, яка вже у той час добре загрузла у рідній філології в своєму рідному місті на Закарпатті й начебто від футбольних справ зовсім відлучилася. Але побачите, що це не так.

Напевно, все ж спочатку звернемо увагу читача на мало кому відому "продуктивність" Володимира Баняса на ниві типографського видання книжок своїх творів, бо виявляється ця людина, яка знайома нам як працьовитий оглядач газет і дописувач сайтів, ще й є на сьогодні автором та упорядником 41 друкованого видання у вигляді книжок і брошур, з яких 17 з філологічних питань і 24 - футбольної тематики. Щоправда усі вони видані зовсім незначними накладками від 20 (а може й менше) до 100 примірників. Враховуючи величезну вартість кожного примірника при таких накладках, потрібно визнати, що вони були видані виключно на чиєсь замовлення. А більшість з них має коди ISBN та УДК, тобто з обов'язковим забезпеченням певної кількості державних бібліотек України.

Здебільшого ці книжки й належного поширення не мали, тому й мало кому відомі. Назвемо декілька з них, крім тих, що попереду вже були вказані, які можливо мають деяке відношення до питання щодо змагань Всеукраїнської Чаші:

Баняс В. **Траскторія. Футбольні тексти:** вибране. Полівидання - Київ : Козлов О. М., 2019. - 349, [1] с. : іл. - 20 прим.

На зеленій мураві. Ретроспективний альманах газети "Український футбол" (уклад. В.Баняс). Вид. 2-ге, випр. - Київ : Арт Економі, 2019. - 220, [3] с. : табл. - 20 прим.

Баняс В. **Забуті турніри клубного футболу України (1920-ті - 2000-ні)** : довідник - 3-тє вид., допов. - Київ, 2020. - 79, [1] с. : фот.

Баняс В. **Забуті турніри клубного футболу України (1920-ті-2000-ні)** : довідник - Київ, 2020. - 72, [1] с. : іл., фот.

Баняс В. **Забуті турніри.** Вибрані матеріали : [2020?]. - 74 с. - укр., рос.

Баняс В.В. **Забуті турніри футболу України й не тільки:** довідник - Київ, 2021. - 58, [41] с. : іл., фот. Опис складено за обкл. - Тит. арк. відсутній.

Українські фізкультурні історії. 60 розповідей про спорт до 30-ліття державної незалежності : альманах / [В.В.Баняс та ін. ; уклад. В.В.Баняс]. - Київ : Арт Економі, 2021. - 100, [3] с. (серед використаного є й такі автори, як В.М.Гаджега, О.П.Паук, А.О.Сова тощо).

Баняс В. **Зворотний бік медалі. Забуті турніри футболу України й не тільки** : довідник - Київ, 2021. - 58 с. : іл.

Є також цікаві його видання про Василя Федака, передруки книжок з вперше виданими правилами футболу українською мовою Володимира Лаврівського та споминів Костянтина Шегоцького (так він вказує прізвище цієї визначної у футболі особистості), про чемпіонати України серед міст 1921-1935 років тощо.

Прошу звернути увагу на створення близько чотирьох десятків різних видань за 14 років - це праця, яка потребує значних витрат часу.

Та все ж, головне - це типографські видання саме 2020 року ще трьох книжок "Забутих турнірів клубного футболу України" з досить значною кількістю сторінок та ілюстрацій. З якою метою було витратити такі кошти - невідомо, хоча знову ж таки вони можливо були надруковані на чиєсь замовлення, бо в Україні серед відомих дослідників історії футболу їх ніхто чомусь не має та й, навіть, не бачив ніколи.

17. **2020-24 роки.** Мережа української Вікіпедії - сторінка під назвою **"Всеукраїнська Чаша.** Спочатку журнал відмінностей між версіями цієї сторінки - https://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=%D0%92%D1%81%D0%B5%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%A7%D0%B0%D1%88%D0%B0&diff=next&oldid=26853735

Ми минулого разу зупинилися на внесенні до вказаної сторінці Вікіпедії користувачем "**Volodymyr VB**" зміни 3 березня 1920 року (див. інформацію під №14 на сторінці 22). Тепер переглянемо усі останні внесення суттєвих змін і доповнень у цьому Журналі відмінностей між версіями, тобто ті, які були внесені після обговорення у мережі "Facebook".

ВІКІПЕДІЯ
Вільна енциклопедія

Одразу пішло масове додавання й оприлюднення документів з інформацією джерел, звідки Баняс "запозичував" матеріали для своїх сенсаційних нарисів, тобто повне "розкриття карт":

- 12 жовтня 2020 року до розділу "Джерела" додано:

1. **Немного ретро... Западная Украина. 1920-е** - <https://1football.info/bookmaker/4991-nemnogo-retro.html> (з букмекерського сайту, де воно визначено як вкладення за датою ще 21 листопада 2015 року - очевидно щоб, нарешті, звернули увагу).

2. **Інформація про Всеукраїнську Чашу у фондах Центрального державного електронного архіву України** - https://tsdea.archives.gov.ua/wp-content/uploads/2021/10/f-36_op-1.pdf (а це, щоб звернули увагу, що вона там вже заархівована 20 лютого цього року).

- 18 жовтня 2020 року до розділу "Посилання" додано: **Комуністична партія Західної України та її роль у футболі регіону** - https://shron1.chtyvo.org.ua/Sabadosh_Oleksandr/Komunistychna_partiia_Zakhidnoi_Ukrainy_ta_ii_rol_u_futboli_rehionu.pdf? (нарешті Баняс його оприлюднив, щоб усі знали де він узяв інформацію про причетність Компартії Західної України і заборону висвітлення цих змагань. Хоча зараз інформація за цим посиланням відсутня).

- 12 лютого 2021 року до розділу "Посилання" додано:

1. **Інформація у буклеті "Маніфестація національного духу..."** - <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/24085/file.pdf> (хоча дату покладення цього документа на сайт знайти неможливо).

2. **Інформація у буклеті "Білі плями історії футболу України"** - https://shron1.chtyvo.org.ua/Borschov_Vitalii/Bili_pliamy_istorii_futbolu_Ukrainy.pdf? (хоча дату покладення і цього документа на сайт знайти неможливо).

Далі потрібно вже було вилучити з "Джерел" книжки В.Баняса (можливо через те, що їх багато хто у Баняса хотів придбати, а у наявності їх не було. До того ж, оприлюднення здібності їх автора самому "самвидавом" щось видавати, очевидно, було небажаним). Самому їх вилучати було якось не з руки, тому "знайшовся" користувач під псевдонімом ХЕндрюХ, який 26 лютого 2021 року видалив книжку "Забуті турніри футболу України 1920-х - 1940-х за участі найсильніших клубів", а 27 лютого - книжку "На зеленій мураві".

- 18 березня 2021 року до розділу "Посилання" той же ХЕндрюХ додав:

1. **Відеофрагменти фіналу 1927 року** - https://www.youtube.com/watch?v_eiQ72OuYeg

2. **Відеофрагменти фіналу 1928 року** - <https://www.huntleyarchives.com/preview.asp?image=1039929&itemw=4&itemf=0001&itemstep=1&itemx=9>

(були впевнені, що причетність їх до якихось інших конкретних змагань ніхто не визначить).

- 29 квітня 2021 року з розділу "Посилання" той же ХЕндрюХ видалив:

1. **Про Всеукраїнську Чашу** - <http://www.upl.ua/news/view/1037>

2. **Національні кубкові турніри: від 1925 року до 2019-го** - <https://upl.ua/ua/news/view/3057>

3. **Забуті турніри клубного футболу України, частина перша** - <https://upl.ua/ua/news/view/3744>

(тобто видалені усі матеріали, які нібито були на офіційному сайті УПЛ - www.upl.ua).

Таким чином, минулорічна обіцянка Баняса попросити "знайомого адміна на Вікіпедії видалити статтю" не була виконана. Баняс не тільки поступово видаляв свої деякі посилання на документи та джерела (наче дражнив усіх), але й продовжував додавати артефакти, чим доводив усім, що видаляти статтю він зовсім не має ніяких намірів.

Далі він, вірніше якийсь користувач вже під псевдонімом АНбот, чомусь поступово 7 серпня 2021 року, 17 квітня та 25 травня 2022 року видаляє малюнок Чаші, світлину "Довбуша" 1927 року та колаж з кінострічкою.

Потім хтось усі доказові документи, що залишилися, а саме: відеофрагменти, статтю Сабадоша, брошуру і буклет Борщова, нарис на букмекерському сайті, статтю з Гаджегою, статтю на "Мислене древо", а головне усю інформацію у фондах ЦДЕА архівує у Webarchive (Веб-архів сайтів чи Web Archive - <https://hostiq.ua/blog/ukr/web-archive/> - це сервіс, який збирає і зберігає копії сайтів. Це свого роду машина часу Інтернету, яка дозволяє відстежити розвиток вебресурсу з початку його створення, переглянути вже неіснуючий сайт, а також відновити його навіть за відсутності резервної копії), а 6 червня 2022 року користувач Вікіпедії під псевдонімом InternetArchiveBot доповнює цю інформацію на сторінці "Всеукраїнська Чаша".

І нарешті все той же ХЕндрюХ надає ще два доповнення нових доказових документів:

- 10 листопада 2022 року до розділу "Джерела" той же ХЕндрюХ додав (див. ілюстрації нижче):

1. **Центральний державний архів громадських об'єднань України** - фонд 6, опис 2, справа 236, аркуш 15

2. **Центральний державний архів громадських об'єднань України** - фонд 312, опис 1, справа 545, аркуш 4

(ці напівсторонні документи крім самого В.Баняса нікому не спало б на думку додавати до цієї сторінки Вікіпедії, таким чином, користувач під псевдонімом ХЕндрюХ є, якщо не сам Баняс, то його "довірена особа").

Одразу ж і ми спробуємо розібратися у цих останніх, на сьогодні, документах, які, нібито, мають відношення до "Всеукраїнської Чаші".

Обидва посилення на справи - **"Партийный архив Института истории партии ЦК КП Украины. Филиал Института марксизма-ленинизма при ЦК КПСС"**

1. **Фонд - Центральный комитет коммунистической партии Западной Украины**
Дело №..... Списки, фотографии, ведомости и др. материалы о политических заключенных Луцкой тюрьмы (штамп: "Розсекречено. Підстава: акт №17 від 06.08.1992")
Фонд №6 Опись № 2 Ед.хранения №236 Начато... Окончено... На 116, потім 118, зараз 119 листах

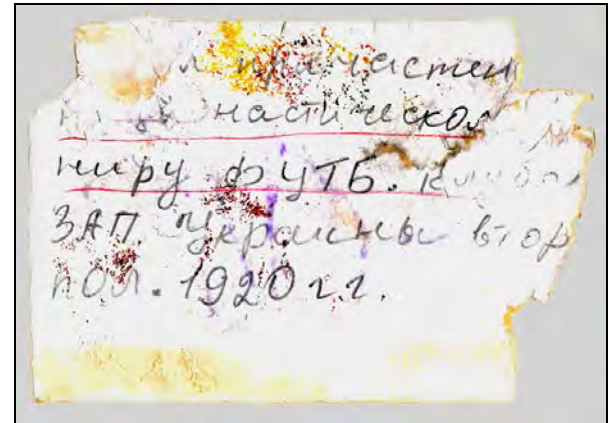
На аркуші 15 на лицевій стороні - портрет невідомого чоловіка, на зворотній стороні - клаптик паперу з обірваними краями з написом: **"Он причастен... националистическому ...ниру футб. клубов ЗАП. Украины втор... пол.. 1920 г.г."**

Справа ф.6, оп.2, од.зб.236

ф.6, оп.2, спр.236, арк.15а

Ф.6, оп.2, спр.236, арк.15б

(дивує, що напис зроблений не на звороті чудової якості портрета, а на папірці, який з якоїсь причини до архіву потрапив у такому занедбаному стані, особливо у порівнянні з фотопортретом. Але це можливо ще й такі погано зроблені копії з двох сторін цього аркушу №15)

2. **Фонд - Партийный комитет КП(б)У Министерства Государственной Безопасности УССР**
Дело №..... Отчетные доклады о работе 2-го рай-совета "Динамо" МГБ УССР
Фонд №213, потім 9186, зараз 312 Опись № 1 Ед.хранения №545

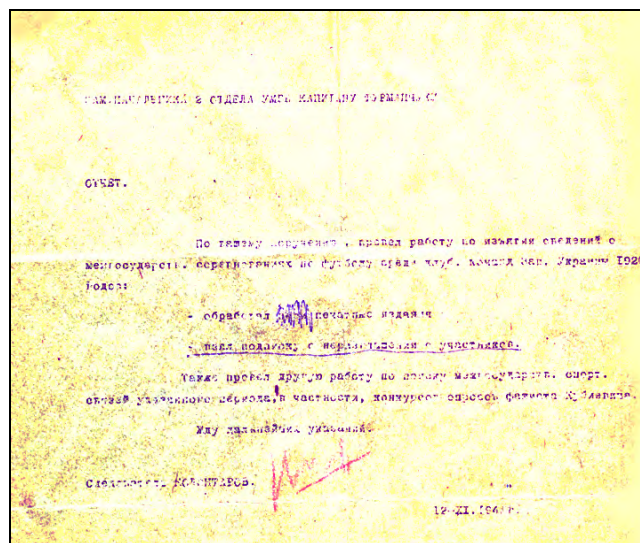
Начато январь 1947г. Закончено 16 апреля 1948 г. на 54 листах

На аркуші 4 на лицевій стороні - завершення (третья сторінка) вказівки Председателя Украинского Республиканского Совета "Динамо", генерал-лейтенанта Строкача 10 апреля 1948 г. №057/Д гор. Киев - **"Председателям областных советов "Динамо". Содержание: Об итогах организационной и оборонно-спортивной работы Украинской организации "Динамо" на 1947 г. и задачах на 1948 год"**. Цей документ, як і усі інші у цій справі надруковані на папері лише з одного боку і так ці аркуші й пронумеровані.

Але на зворотній стороні аркуша 4 начебто є документ невідомо якого року (остання цифра року відсутня або затерта), що з невідомо якої причини до цієї справи потрапив. Навіть через досить блідий друкарський шрифт можна визначити, що це **"Зам. начальника 2 отдела УМГБ капитану Фурманчуку. ОТЧЕТ"** за підписом **"Следователь Колонтаров"** від **"12.XI.194... г."**

Справа ф.312, оп.1, од.зб.545

Ф.312, оп.1, спр.545, арк.4б

Ось текст цього звіту:

"По вашему поручению, провел работу по изъятию сведений о межгосударств. соревнованиях по футболу среди клуб. команд Зап. Украины 1920х годов:

- обробити ЖЖЖЖ (дуже ретельно закреслено) печатні видання
- взяв підписку о неразглашении с участников.

Також провів другу роботу по пошуку міжгосударств. спорт. связей указанного периода, в частности, конкурсов опросов фашиста Кубиевича.

Жду дальнейших указаний".

(перш за все незрозуміло, як така доповідна записка, яка не має ніякого відношення до 2-ої райради "Динамо", потрапила до цієї справи, до того ж без порядкового номера, навіть умовного. Складається така думка, що її туди просто без роздумів поклали, якщо взагалі вона там насправді є, що було б дуже дивним..

Також дивують закреслені кимось чотири друкованих знаки кількості переглянутих слідчим друкованих видань - на чотири цифри їх було б дуже забагато, адже їх просто не існувало. Навіть щорічних підшивок він стільки не зміг би переглянути. Якщо ж там вказано лише "пять" або "семь", то це "на сміх курям" - тому, очевидно хтось і закреслив, або керівник тих часів, або сучасний "дослідник".

Щодо "фашиста Кубиевича", то про нього мова буде вестися окремо пізніше).

18. **2024 рік.** 21 лютого. Мережа "Facebook" - група "**Літопис українського футболу** (історія та статистика Українського футболу). Адміністратор - Віктор Стріха (Черкаси). Пост відомого дослідника і дописувача історії футболу Закарпаття Михайла Рушак (Ужгород)

М.Рушак (Ужгород)

Ось з чого починає М.Рушак своє повідомлення:

"Ще раз до питання про Всеукраїнську Чашу. Відразу попереджаю... справа не проста. Готовий до обговорення і буду вдячний за коментарі та можливі виправлення. Висловлюю свою особисту думку і наперед прошу вибачення, якщо когось образив і мені доведуть зворотне".

Далі М.Рушак надає текст свого напрацювання під заголовком:

Всеукраїнська чаша – унікальний турнір чи унікальна вигадка?

(одразу читача попередимо, що текст значний за обсягом, тому тут будуть наведені лише проблемні висновки. Але й треба запевнити читача, що практично усі конкретні заперечення і докази будуть використані з посиланням на автора при розгляді кожного з матеріалів, винесених до обов'язкового розгляду їх достовірності. Далі також не наведено те, що вже було розглянуте вище).

Спочатку М.Рушак нагадує що **"Інформація про Всеукраїнську чашу була представлена відомим журналістом Володимиром Банясом для широкого загалу"** і переліковує деякі з його статей вже у мережах Інтернету, у тому числі у Вікіпедії, та навіть вказує на видані ним книжки незначними накладками.

"...Здавалося б дослідники історії українського футболу повинні радіти та дякувати колезі за безцінну знахідку. Однак питань про сенсаційний турнір насправді набагато більше, ніж відповідей. Відразу зауважимо, що мова буде йти насамперед саме про Баняса, як про того, хто першим саме масово доніс інформацію про Всеукраїнську чашу до широкого загалу. Зараз з'явилися деякі додаткові відомості щодо можливої першості Віталія Борщова у висвітленні цієї теми ще в 2009, а потім 2012 роках...

А насамперед сам В.Баняс стверджував, що про турнір практично інформації не збереглося...

Не знаю який досвід мають колеги щодо дослідження преси 20-30-х років, але загалом про футбол в ті роки було за щастя знайти рахунки, іноді кращих гравців матчу, дуже іноді авторів голів, а повні склади практично ніколи. А тут тобі все, мов на долоні. Таємний турнір, проте чітко архівований...

А загалом перш за все викликає подив, що настільки представницький та регулярний турнір був невідомим досі для дослідників футболу. Це дивно, бо учасниками турніру були начебто найвідоміші українські клуби Польщі, Румунії та Чехословаччини.

Здавалося б діяльність цих клубів не є таємницею і досить добре досліджена. В наші часи доступними для читачів стали величезні масиви інформації з архівів різних країн, масштаби оцифрування книг та періодики в згаданих країнах величезні і білих плям в історії українського футболу стає все менше. Однак досі жодних доказів існування турніру, окрім тих, які наводить В.Баняс так і не знайдено....

А тепер – підсумки.

1. Якщо першоджерелом інформації про Всеукраїнську Чашу є стаття Сабадоша в 2005 році та брошури Борщова, видані в 2009 та 2012 роках, то чому:

- ці матеріали не були відомі широкому загалу дослідників раніше (до подання їх як джерела до статті у Вікіпедії, що відбулося в 2020-21 роках);

- В.Баняс ніколи на них не посилався ані на сайті myslenedrevo.com.ua, видаючи дослідження як свої, ані пізніше в статті у Вікіпедії (яка, нагадую, була створена ще в 2017 р.) до певного часу;

2. Загальне враження від усіх джерел та посилань щодо історії Всеукраїнської Чаші - вся інформація міститься в максимально нетиражованих виданнях, важкодоступних для пошуку та перевірки, складається абсолютно враження, що це зроблено спеціально і насправді такі джерела або не існують або ж сфальсифіковані.

3. Наявні підтверджені ознаки цілеспрямованої фальсифікації фактів та їх маніпуляції, що дискредитує загалом всю наявну інформацію про Всеукраїнську Чашу:

- в книзі про УСК "Довбуш" насправді нема жодної інформації про Чашу, фотографії з книги використовуються з сфальсифікованими підписами;

- відеофрагменти фіналів 1927 та 1928 років насправді такими не є;

- скани чернівецьких газет "Зоря" та "Хліборобське слово" не виглядають автентичними, в різних джерелах є плутанина щодо їх взаємної приналежності;
- джерела та посилання з'являються непослідовно та з явними ознаками намагання влаштувати кругову поруку фактів "заднім числом";
- враховуючи послідовність появи джерел та посилань до публікацій Баняса, праці Сабадоша та Борщова видаються сфальсифікованими заднім числом.

Висновок: вся інформація про Всеукраїнську Чашу є вигаданою з невідомою метою.

Масштаб поширення інформації про неї на основі публікацій Баняса в різноманітних статтях в періодиці, книжкових виданнях та на сайтах настільки великий, що дискредитує історію українського футболу загалом".

Коментарів було ще більше ніж 2020 року на повідомлення Є.Попова. Але й цього разу тут наведемо найбільш суттєві з них:

Андрій Перевозник. "Все, що з'явилося по Чаші, йде від Віталія Борщова. Першоджерело 2009 року саме його видання... Все решта обертається навколо цих трьох газетних вирізок. Але подивився його видання 2012 року (де вказано, що на замовлення ФФУ), і трошки здивувався. Можливо пропустив ці моменти, але саме там... чомусь приз переможця Всеукраїнської Чаші став Кришталевим Кубком Західної України...".

"І ще... В книзі Борщова статті відверто фальсифіковані. Чому? Тому що це шрифти 90-х років... Чи могли бути ці матеріали в газетах взагалі? Так, теоретично могли. Але те, що це не копії з тих газет - це точно".

Михайло Рушак. "...ці "скани" газет 20-х років абсолютно не схожі на скани, а макет однієї з публікацій взагалі нагадує стиль 90-х років, не думаю, що в Чернівцях в 20-х роках хтось міг і вмів гратися з шрифтами, колажами, зображеннями кубка і т.д...".

"До речі, звернув увагу, що питання фіктивності Чаші в цій групі вже піднімав Євген Попов в серпні 2020 року. Не думаю, що співпадіння, але саме після цього обговорення і критики тут в групі стаття у вікіпедії про Чашу доповнилася посиланнями на відео, брошури Борщова та статтю Сабадоша. Чи то автор таким чином оприлюднює першоджерела, які до того приховував, щоб хоч якось зняти з себе відповідальність, чи то довелося терміново фальсифікувати додаткові докази, щоб ідея Чаші не зникла взагалі ще тоді".

"це ж скільки зусиль потрібно було прикласти і скільки насправді знати, це ж не просто невіглас придумав жарт, це дуже добре потрібно орієнтуватися у всьому, у футболі, суддях, складах команд, газетах певного регіону і періоду, їх назвах, шрифтах... Оці б зусилля і в справжні дослідження спрямувати, а не фальсифікації. Що може спонукати людей до такого?

Анатолій Коломієць (автор цього видання). "...До речі, за багатьма доказами все усім давно ясно, що все це сфальсифіковано і вигадано. Тому концентрувати сили на пошуку чернівецьких газет десь невідомо де і не знайти їх - це поставити крапку на оприлюдненні фальсифікації... Повторюю, як і багато вже раз попереду наголошував - цікавим є дізнатись, хто саме робить таку масштабну фальсифікацію або хто її замовив зробити і сплатив за це чималенькі гроші. Ніколи не повірю, от хоч убийте мене, що це робила людина виключно для того, щоб отримати кайф і задоволення від того, що він розумний, а усі інші довтобу".

Валерій "Віконт". "...занадто примітивно для науковців, а розповсюджувалося, тому що тема цікава, а не містечкова".

"Про великі знання не сказав би. Назви газет можна знайти в інтернеті (не самий вдалий вибір Хліборобського слова для цих цілей). Арбітра приплели лише одного, бувшого одесита Богемського (але прізвище досить відоме). А про склади України та Русі знання обмежені, тому і подаються однаковими 2 роки поспіль".

Віктор Стріха. "фальсифікацію зробила людина яка в цьому житті просто невдаха, щось хоче з себе поставити, а просто - довбограй. не було цього турніру, я це зрозумів давним давно, переглянувши всі джерела. не гайте час на цю хе@ню".

А на останнє до обговорення додався невідомий "вікіпедист" - "Pavlo Friend":

Павло "Friend". "Як вікіпедист, можу лиш сказати, що правила Вікі забороняють посилатися напряму на архівні документи (первинні джерела). Тільки на статті/книги (вторинні джерела)"

(до чого це? Адже на сторінці "Всеукраїнська Чаша" у "Джерелах" останні доповнення документів зроблені з чіткими посиланнями на ЦДАГО з точною інформацією фондів, описів, справ і навіть аркушів. Два документи були там "оприлюднені" ще 10 листопада 2022 року, тобто півтора роки тому, а адміністратор чомусь їх і досі не видалив. Все ж, скоріше за все, адміністратором цієї сторінки у Вікіпедії та інших сторінок є безпосередньо сам В.Баняса, якому все дозволено).

* * *

Ось і завершений послідовний розгляд усієї відомої інформації щодо розіграшів Кубку Західної України у 1925-28 роках. Вона розглянута за узагальненими 18 номерами у порядку її появи. Хоча одразу треба визнати, що підтвердження свідчень конкретної появи декількох позицій цієї інформації саме у вказані дати береться під сумнів, адже документального підтвердження цьому не існує. Тому підтасовку і можливість фальсифікації дат оприлюднення тих чи інших видань не можна відкидати. На таких виданнях й далі треба обов'язково зосереджувати увагу з огляду на ці можливості фальсифікації.

Тепер є нагальна потреба приділити належну, конкретну увагу кожному з артефактів (мається на увазі саме "штучно зроблений" (з латинської, artefactum - предмет, властивість його або процесу, поява яких за природних причин неможлива або малоімовірна, і яка є ознакою цілеспрямованого втручання в процес, який розглядається - ось таке спрощене наукове роз'яснення цього терміну), про які мова йшла вище. І теж саме у порядку їх розгляду у цьому виданні.

При наведених далі розглядах, крім спрощеної назви предмету розгляду з посиланням на сторінки цього видання, де про нього йде мова вище, крім коментарів до вже наведених текстів на вказаних сторінках, тут будуть надані читачеві додатково відповідні більш-менш суттєві доповнення зі знайдених документів, погляди деяких відомих дослідників історії футболу України та головне - зроблені висновки щодо наявності доказів або у достовірності, або у фальсифікації розглянутої інформації.

*****

1. Публікація О.Сабадоша під назвою: "Комуністична партія Західної України та її роль у футболі регіону" 2005 року (див. інформацію під №1 - стор. 2 - 3):

Михайло Рушак з Ужгорода пише: *"Закарпатський журналіст-блогер Олександр Сабадош, який ніколи не був помічений в любові до історії футболу "раптом" вирішує надрукувати статтю про історію всеукраїнської чаші в Наукових записках карпатського інституту підприємництва (!!!). Дуже підходяще фахове видання для цього". "Однак навіть без перевірки ця стаття виглядає м'яко кажучи достатньо дивно і в плані видання, де вона була опублікована, і в плані відсутності літературних посилань, що для наукової статті, мабуть, неприпустимо. А посилатися ж напевно потрібно як мінімум на місце публікації інтерв'ю з Г.Лавером, яке згадується у статті, бо ж в самому інтерв'ю Лавер згадував, що йому його друг Ф.Куруц розповідає, що Чаша була... Залізні аргументи, які затьмарюють навіть використання аббревіатури ЗУЗ (яка ніде не розшифровується) як в статті, так і в скані унікального документа, який автор "випадково" знайшов в архіві". Бомба аргумент в бомба статті в бомба журналі".*

1а. Золотистий Кубок - приз другому в українських змаганнях 1925 року "Довбушу" Чернівці, що зберігається у Краєзнавчому музеї м. Гусятин (Тернопільська обл.).

Про цей артефакт розгляд детально зроблений на сторінці 3 і такі дослідники, як В.Попович і В.Зарванський вважають і доводять, що це **вигадка** автора публікації (хоча ще цей приз можливо й буде знайдений у фондах цього музею, але це дуже малоймовірно). До того ж, і вказаний автором публікації напис на Кубку, не відповідає інформації з наведеного скану вирізки з чернівецької газети "Зоря".

1б. Лист керівників Комуністичної партії Західної України від 10.09.1925 р., щодо можливого змагання з футболу "Всеукраїнська Чаша" (див. ілюстрацію на стор. 2)

Тут наведені на сторінці 3 коментарі досить критичного змісту до достовірності цього листа через те, що автор публікації не надав точної інформації - де саме його можна побачити, але й однозначно стверджувати, що його немає зовсім у Книжковій палаті ім. Федорова теж не можна. Навіть Михайло Рушак з Ужгорода вказує: *"Скан... виглядає абсолютно "автентично", незважаючи на відсутність печатки, використання псевдонімів і звісно не міг бути сфальсифікований..."*.

Таким чином, **належних доказів, що це сфальсифікований документ немає**, але немає й підтверджуючих, що він насправді не фальшивий.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК по інформації №1 (публікація О.Сабадоша) остаточно зробив ужгородець М.Рушак - чітко і ясно: *"Брехня, звісно, партійні прийомчики часів Совєтів, але все ж... Факт є факт"*.

*****

2. Брошура В.Борщова під назвою: "Маніфестація національного духу...", видана у Мюнхені 2009 року (див. інформацію під №1 - стор. 4 - 8):

Тут достатньо наведеного у "Розгляді отриманої інформації" на сторінці 7, але конкретно по кожному з наведених у брошурі артефактів потрібно висновки зробити:

2а. Нарис з газети "Свобода" (Львів) №47 за 20 листопада 1925 року (див. ілюстрацію на стор. 4):

Коментарі на сторінці 4 та розгляд і обґрунтований висновок зроблені на сторінках 16-17 свідчать лише одне - наведена у брошурі світлина безумовно **фальшива**. І крапка. Це доведено, тому подальшої уваги на неї, як на документ, не потрібно звертати.

2б. Світлина з зображенням призу переможцю змагань на Кубок Західної України - "Всеукраїнська Чаша" (див. ілюстрацію на стор. 4).

Попереду дуже багато коментувалася відсутність в усіх виданнях пояснення звідки узялася ця світлина і нарешті лише у Вікіпедії 29 грудня 2018 року з'явилося доповнення, що це *"сучасна репродукція"*, тобто вигаданий кимось малюнок або зроблене фото якоїсь речі, схожої на приз. Таким чином, ця світлина **не має ніякого відношення** до справжнього призу, якщо він взагалі існував.

2в. Світлина з зображенням Призу фіналісту змагань на Кубок Західної України 1925 року (див. ілюстрацію на стор. 4).

Якщо це той самий, про який мова була вище у п.1а, то там зазначено, що існування його - це **вигадка** (хоча й з деяким незначним застереженням), а якщо це сучасна фотографія іншого призу (найбільш вірогідно - за радянських часів), то чому ніде не вказано коли і де її зроблено.

Перед тим, як перейти до висновків, щодо наступних артефактів - саме сканів, начебто, вирізок з чернівецьких газет: "Зоря" 1928 року, та "Хліборобське слово" 1929 року, то за наданою інформацією дослідника В.Кононенка з Сум такі газети дійсно існували (див. статтю "Історія української преси. Роки 1920-1939. Українська преса на Буковині" - https://pidru4niki.com/14980727/zhurnalistika/ukrayinska_presa_bukovini), але якщо там про першу вказано: "...1924-1925 рр. народжуються такі органи суспільно-політичної думки як тижневик "Зоря", що виходить у Чернівцях за редакцією В. Руснака...", то про другу: "...Року 1925 за редакцією К. Кракалія виходить тижневик "Хліборобське Слово".

2г. Нарис з газети "Зоря" (Чернівці) №48 за 28 грудня 1928 року (див. ілюстрацію тут на стор. 5).

Коментарів до цього скану (начебто, вирізки з цієї газети) попереду було дуже багато, тому тут треба зосередитися на нових, а потім вже на висновках відомих дослідників.

Перш за все, зосередьте увагу на фрагменті (верхній частині) цієї вирізки (див. ілюстрацію нижче ліворуч). Зверху текст, зроблений курсивом, має вигляд накладеного перед скануванням, хоча й зроблено це акуратно. Не так недбало, як ще на одному скані з архіву ЦДЕА з серії 69 сканів наданих туди невідомим ЛИТВИНОМ (див. ілюстрацію праворуч).

З історії Всеукраїнської Чаші
Минулого місяця скінчився четвертий сезон змагу, що збирає найкращі футбольні сили нашого народу. Чи не час пригадати собі коротко історію цього чудового змагу?

Всеукраїнська Чаша. 1926 рік
 1/2
 11.11. Сокіл /Рівне/ — Довбуш /Чернівці/ — 2:4
 Фінал
 11.11. Україна /Львів/ — Поділля /Тернопіль/ — 1:0
 Довбуш /Чернівці/ — Україна /Львів/ — 2:1
 14.11. 14.00. Чернівці. Гризце Довбуш. 1.000 видців
 Суддя Богемський /Прага/
 Довбуш: Малик, Козуб, Лесько, Айзенбайсєр-Ферару, Цопа /Т/, Попик, Карпович, Тарко /С/, Кантемір, Тарко /В/, Моршканич. Т-р Купчанко
 Україна: Труш, Дахнівський, Йойко, Лисик, Дицьо, Оприск, Терлецький, Кобзар, Мурський, Гіба, Конашевин. Т-р Верхола
 Брамки: Лесько /10/, Карпович /Б4/ — Кобзар /Б7/

ОБУЧАЮ НОВИЧКА
 После изгнания немецких оккупантов, в вместе с другими монтажниками нашего коллектива восстановил поврежденный немецки и сброшенный в реку порталный кран.
 Стремись помочь фронту в окончательном разгроме немецких оккупантов, и включился в предктябрьское социалистическое соревнование и все свои обязательства выполнил. Сейчас взял новые обязательства.
 При работе на кране бригады грузчиков с минимальным составом рабочих выполняют задания ежемесячно на 150 процентов. Вместо ушедших на фронт крановиков и обучил уже 2 учеников, которые работают самостоятельно. Сейчас обучая управлению порталным краном девушек т. Мелечуку.
 Проводя тщательный уход — профилактический ремонт крана — добился его бесперебойной работы и сейчас готовлю отдельные быстросъемные детали и зимнему ремонту.
 Т. Тулюк, ст. крановик порталного крана Днепротрестовск.

ПРОИЗВОДСТВЕННЫЕ ПОБЕДЫ ПУТЕЙЦЕВ
 Рабочники 5 отряда встретили 27 ю годовщину Октября новыми производственными победами.
 Вярная партия № 4, руководимая т. Железниковым, выполнила пятидневный план на 345 процентов, а месячные октябрьские задание — на 419 процентов. За месяц обработано 20 педкалов.
 Изыскательская партия, где начальником т. Шостолова выполнила пятидневный план работ на 148 процентов.
 Хорошо работали легковозвратительные партии №№ 16 и 18, руководимые тт. Карпачко и Милосевичем.
 Коллектив из цехов № 21 (старшина т. Баскобойников) выполнил план по окончанию на 125 процентов.
 К. Трофименко.

ФУТБОЛ
 Сегодня на осенней першости Украины будет проведен дополнительный матч. Грають «Динамо» Київ і «Локомотив» Харків. Цей матч, як і останній фінального етапу, відбудеться на стадіоні ім. М. С. Хрущова. Нагадаємо, що передостанню гру фінального етапу першости прийняв стадіон «Динамо».

А тепер погляньте ще раз на малюночок Чаші на нашій вирізці і порівняйте його з малюночками призів на інших вирізках з ЦДЕА, до того ж... ще й за різні роки: 30-ті, 40-ві, 50-ті, 60-ті (див ілюстрації нижче).

ФУТБОЛ
Чемпіонам вручений приз
 Команді майстрів київського «Динамо», яка стала переможцем першости України 1936 року, вручений красивий приз. Вітаємо!

ФУТБОЛ
Кубок комсомолу дістався киянам
 Минулого понеділка (31 травні) закінчився розіграш Кубка Всеукраїнського комуністичного союзу молоді та Фабричної футболу СРСР. Це був офіційний турнір, організований на підтримку Всесоюзного фестивалю молоді. На аль, не всі залопановані півфінали, однак забувся лиш один: у Ленінграді «Зеніт» і «Торпедо» зіграли вничю 4:4, а по пенальті виграли москвичі. Того ж дня вийшла «Динамо» могла вийти на поле в Донецьку, проти «Шахтаря» наперед поведом, що на так можливість прийняти суперника. У вирішальному матчі Кубка комсомолу динамовці столиці Українчелали на «Торпедо», проте москвичі не думали припинити, тоді змінили ленінградців «Одеса», в Києві «Динамо» і «Зеніт» розіграли фінал ви вийшов дуже результативний — 3:3, а по пенальті перемогли господарі поля, забувши кришталевий приз у вигляді футбольного м'яча на нічці.

ФУТБОЛ
Приз одеським «спартаківцям»
 На днях футбольна команда товариства «Спартак» з Одеси отримала кришталевий приз (на фото) за перемогу у весняній першости України.

ФУТБОЛ
ПЕРШОСТЬ УКРАЇНИ СЕРЕД ДУБЛЮКІВ ЗА КИЯНАМИ
 Цього року Федерація футболу УРСР поставила провести знову першості для дублюючих складів команд, які представляють республіку у вищій лізі чемпіонату СРСР. П учасниками стали: «Динамо» (Київ), «Зоря» (Ворошилоград), «Шахтар» (Донецьк), «Карпати» (Львів). Грали в два кола на киянському стадіоні «Аксатара» у період між 12 і 17 січня. Результати змагань такі. Перше коло: 12.01 «Динамо» — «Зоря» — 2:1, «Шахтар» — «Карпати» — 0:0; 12.01 — «Динамо» — «Шахтар» — 1:0, «Зоря» — «Карпати» — 0:2; 14.01 — «Карпати» — «Динамо» — 1:3, «Шахтар» — «Зоря» — 2:2. Друге коло: 16.01 — «Зоря» — «Динамо» — 0:3, «Карпати» — «Шахтар» — 3:2; 16.01 — «Шахтар» — «Динамо» — 0:0, «Карпати» — «Зоря» — 1:2; 17.01 — «Динамо» — «Карпати» — 4:3, «Зоря» — «Шахтар» — 2:3. Отже, переможцями зимової першости України серед дублерів вийшли динамовці, які виграли всі матчі. Найкращим гравцем турніру названо форварда чемпіона Олега Блокіна, який забив 11 м'ячів у шести іграх (1+0-2+0-3+3). Балжало всім північні командам вдалих виступів у весняних розіграшах.
 Кришталевий приз — чемпіону УРСР.

Це ж треба таке - на протязі 50 років одній людині так гидотно штампувати малюнки призів. Повірити цьому, звичайно, просто неможливо. Те, що усі ці, а також і інші скани "вирізок", надані до ЦДЕА Литвином - подробики і зробила їх одна людина, чи може навіть і декілька, сумнівів не викликають. Бо хтось же був замовником і сплачував за цю відверту фальсифікацію. І не треба порівнювати шрифти - їх зараз у комп'ютері декілька сотень - вибирай який схожий і штампуй подробики. А ви звернули увагу на те, як ці усі "вирізки" гарненько і рівненько вирізані? Отож. Невже ще хтось буде сумніватися, що скан "вирізки" з газети "Зоря" це ганебна **ПІДРОБКА**.

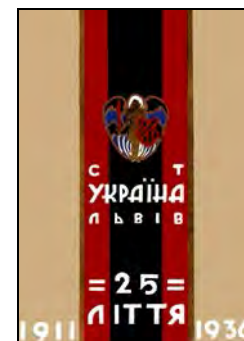
До того ж треба відзначити, що й до цього розслідування, багато хто з дослідників у цьому абсолютно не сумнівався. Дещо може буде повтором вже раніше наданого, але й тут доцільне:

М.Рушак з Ужгороду пише: **"Чи можна взагалі уявити, що в кінці 20-х років якась неспеціалізована чернівецька газета друкує повні звіти ігор, з усіма гравцями та навіть хвилинами забитих м'ячів. Оце хтось же ніби 5 років зберігав ці дані, накопичував і якесь Хліборобське слово надрукувало. Я передивився тисячі газет за той період, про футбол було щастя знайти рахунки, іноді кращих гравців матчу, дуже дуже іноді авторів голів, а склади практично ніколи. А тут тобі все. Таємний турнір, проте чітко архівований"**, а далі від додає:

"Колишній гравець СК "Русь" В.Федак, який вважається літописцем крайового спорту в Закарпатті, опублікував сумарну статистику ігор "Русі" за всі роки існування, а також статистику міжнародних зустрічей клубу. Згідно В.Федака, СК "Русь" зустрічається з СТ "Україна" влітку 1927 року (2 гри) та 1931 року (також 2 гри), а з чернівецьким УСК "Довбуш" не зустрічається взагалі ніколи. Ці ігри з СТ "Україна" стали справжньою подією для спортивної громадськості краю і широко описувалися як в закарпатській пресі, так і у львівській. Тобто Федак, який сам грав за "Русь", і який має би бути сучасником розіграшів Всеукраїнської чаші, автор сотень статей на спортивну тематику в різних друкованих періодичних виданнях Чехословаччини, Угорщини, СРСР жодного разу за жодної влади не згадав про турнір та здобуток Чаші клубом? А відомий альманах з нагоди 25-річчя СК "Україна" де всі матчі клубу були розписані включно з дублем та резервістами? Невже можна було забути і приховати через декілька років ігри з "Довбушем" чи "Руссю", які однак дозволили провести та ще й в присутності чималого кількості глядачів?"

А що забороняло згадати про Чашу відомому історіку футболу Коржевському з Чернівців вже за часів незалежної України?"

Б.Люпа зі Львова зауважує: **"Чомусь про такі турніри не згадували ні ветерани, ні інші дослідники наші львівські"**. А Є.Попов, теж зі Львова, навіть надає зведені таблиці з переліком усіх матчів за ті 4 роки з книги "25-ліття С.Т."Україна" (Львів, 1936 р.вид.) на сторінках 121-124 (див. ілюстрації фрагментів нижче):

Книга "СТ Україна" 25-ліття"

21. IX.	Гасмоня (Львів)			1:4
27. IX.	Беркут (Перемишль)			1:2
18. X.	Русалка (Львів)			4:6
25. X.	Сокіл IV. (Львів)		4:1	

Останні матчі "України" Львів 1925 р.

7. XI.	Спарта (Львів)			0:4
14. XI.	Львовянка		6:0	
20. XI.	Університет (Львів)		4:1	
28. XI.	Україна II. (Львів)		3:2	

Останні матчі "України" Львів 1926 р.

21. IX.	Гасмоня (Львів)			0:4
9. X.	Беркут (Перемишль)	3:1		
11. X.	Ютшенка (Львів)		2:2	
15. X.	Чорні (Львів)			1:4

Останні матчі "України" Львів 1927 р.

30. IX.	Білий Орел			1:2
7. X.	Корона (Самбір)		2:2	
14. X.	А. З. С. (Львів)		5:2	
21. X.	Бялі (Львів)		5:1	

Останні матчі "України" Львів 1928 р.

В.Кононенко з Сум підтримує: **"Аналіз протоколів викликає ще такі сумніви:**

1. Це міжнародні змагання, які потребують синхронізації вікон у внутрішніх календарях, а тут всі 4 роки змагання проходять майже в одні і ті ж дні.

2. Всі 4 фінали судить один і той же закордонний рефері. Зазвичай матчі такого рівня судять місцеві арбітри, це економічна доцільність.

3. Склади України в 1925 і 1926 та Русі в 1927 і 1928 роках ідентичні на 10/11.

М.Рушак доповнює: **"до речі, таємний турнір, проте згідно "протокольних" даних в Ужгороді в 1927 році на фінальну гру з'явилось 2500 глядачів!". "Це було підозріло зразу, однакові дати та ще й в період, коли вже практично не грали через погодні умови. А півфінали? Різниця між іграми 3 дні, переїзди, нереально. Запрошувати завжди одного суддю з Праги, бо він українець...". В.Кононенко виправляє: **"Богемський - це мабуть відоме одеське ім'я, якраз тоді мешкав у Празі. Але він був русофілом"**.**

В.Кононенко з Сум додає:

"...в книжці "УСК "ДОВБУШ" ЧЕРНІВЦІ 1920-1940" авторства В.Карповича та П.Григоровича виданій в 1984 р. в США про ці матчі не згадується, хоча про матчі у Львові влітку 1925 викладено докладно. Але це не доказ, адже на сторінці 86... йде мова про втрату архіву з прибуттям "нових окупантів" (радянських військ) 1940 року".

виряд т-ва сконфіковано. Численні трофеї «Довбуша» потрапили в руки нових окупантів. Разом із невеликим майном пропав і весь архів так, що його двадцятирічну діяльність доводиться відтворювати частково з пам'яті живучих членів, а частково зі спортивних звідомих, друкованих в українській пресі в краю або за кордоном.

зі стор.86 книги "УСК "Довбуш" Чернівці 1920-1940

Досягнення першої дружини в першому періоді

Сезони	Місія в чернівецькій окрузі
1920/1921	передостаннє на 10 дружин
1921/1922-1922/1923	третє на 10 дружин
1923/1924-1924/1925	передостаннє на 7 дружин
1925/1926-1926/1927	третє на 8 дружин
1927/1928-1928/1929	п'яте на 8 дружин

з книги "УСК "Довбуш" Чернівці 1920-1940

Також, **"З іншого боку газета Czernowitzer Allgemeine Zeitung на 14 листопада 1925 р. анонсує матч Маккабі - Довбуш (завершився 3-0). Таж сама ситуація з 1928 р. Ця газета від 11.11.1928 р. теж тільки анонсує матч Драгош Вода-Довбуш (і теж 3-0)"** (див. ілюстрації далі).

Таким чином, документально доведено, що не тільки ніякої інформації в офіційних спортивних виданнях про жодний з матчів "Всеукраїнської Чаші" 1924-28 років не існує, але й взагалі, навіть натяку на такі турніри ніде немає. Лише на наведених у Борщова-Баняса публікаціях трьох сканів, начебто, вирізок з газет та у архіві ЦДЕА - сканів, переданих туди невідомим М.Литвиним. Про дві з них вже тут доведено, що вони фальшиві, а про третю мова піде далі.

SPORT ALLGEMEINE

Ein Nachzüglergefecht in der Fußballmeisterschaft
Dragos Boda—Dombusch.
Samstag, 8 Uhr nachmittags, Dragos Bodaplatz.
Das letzte Meisterschaftsspiel der Herbstsaison bringt voraussichtlich die Entscheidung um die zweite und vierte Stelle. Die diesmaligen Gegner haben mangels eines Schiedsrichters, Donnerstag ein Freundschaftsspiel ausgetragen. Das Spiel endete 1:1, wobei die Blaurotten die bessere Leistung boten. Dragos Boda hat sich zusammengerafft um die am letzten Sonntag erlittene Schlappe wieder gut zu machen. Auch Dombusch wird seine ganze Kraft entfalten und es dürfte ein schönes Gefecht geben.

з газети Czernowitzer Allgemeine Zeitung
(Чернівці) за 11.11.1928 р.

Die Meisterschaft.
Makkabi—Dombusch am Samstag am Makkabiplatz
und West—Polonia am Sonntag am Makkabiplatz.
Czernowitz, 14. November.
Mit diesen zwei Spielen erscheint die Meisterschaft glücklicherweise unter Dach gebracht. Zahn und Patock haben sich auf den ersten und zweiten Platz vorgeschoben, Dragosch Boda und Zast haben den letzten und vorletzten Platz beiseite, und im Mittelfelde erfolgt die endgültige Rangierung in dieser Woche.
Samstag bekommt es Makkabi mit Dombusch zu tun. Nach den letzten Leistungen Dombusch's und denen Makkabis, der sich jetzt in einer aufsteigenden Form befindet, ist ein klarer Sieg Makkabis zu erwarten.
Auch am Sonntag kann auf einen sicheren Sieg Polonias getippt werden. Die Arbeiter haben in den letzten Wochen schwere und empfindliche Niederlagen einstecken müssen. Auch Morgen wird's einen reichen Vorleser geben.

з газети Czernowitzer Allgemeine Zeitung
(Чернівці) за 14.11.1925 р.

2д. Нарис з газети "Хліборобське слово" (Чернівці) №2 за 23 січня 1929 року (див. ілюстрацію на стор. 5).

Після того, як за наведеною вище інформацією від В.Кононенка про те, що газета "Хліборобське слово" у Чернівцях виходила тільки 1925 року, розглядати далі цей нарис, начебто, і немає ніякої необхідності - це безумовно **ПІДРОБЛЕНИЙ ДОКУМЕНТ**.

М.Рушак з Ужгорода пише: "...скани, що стосуються вказаних газет, це не скани, це набраний текст, скан, якщо він з газети, то це видно", а В.Кононенко з Сум додає: "...скан дуже сумнівний - це комп'ютерний шрифт".

А.Перевозник з Кропивницького вказує: "статті відверто фальсифіковані. Чому? Тому що це шрифти 90-х років. В "Маніфестації..." - це шрифт Bookman Old Style - стандартна поставка з Windows, в статті з історії - це шрифт Franklin, який йде з Microsoft Office. Взагалі, там де склади команд, нагадує друк газети 90-х років... Проконсультувався з людиною... Для впевненості. Так що для мене це вже не питання доказовості".

Але якщо вже вести мову про шрифти, то тут є питання. Адже погляньте і порівняйте шрифти у статті з чернівецького "Хліборобського слова" 1929 року, наприклад, хоча б зі статтею "львівського "Діла" 1932 року і побачите, що знайти різницю досить важко. Це до того, що підробку робила не пересічна людина, а справжній спеціаліст цієї справи (особливо, якщо звернути увагу на майже всі підроблені 69 документів, переданих "Максимом Литвіним" до ЦДЕА).

29 **ФУТБОЛ**
МАНИФЕСТАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ДУХУ
Уже чотири роки радіємо Всеукраїнській Чаші. Пригадаймо собі вирішальні ігри з надією на добре майбуття!
1925 рік:
...Перший фінал Всеукраїнської Чаші став маніфестацією всього українського духу, не лише спортивного. Дві дружини — одна з галицького Львова, друга з буковинських Чернівців — стали напружені за красиву кришталеву нагороду, подарувавши нашій громадськості гру на добру пам'ять. Чернівчани були кращі за львів'ян на якусь дещицю, провівши два голи проти одного (всі з карних ударів) і частіше поціляючи в брамку. В господарів особливо знаменито грав помічник Лесько, в гостей молодий Кобзар...

Це фрагмент підробки статті з газети "Хліборобське слово" (Чернівці) за 23.01.1929 р.

Погодьтеся, що знайти відмінності не так вже й просто. Над підробкою працював спеціаліст - це точно.

А тепер трохи щодо самого В.Кубійовича - автора статті у "чернівецькій газеті".

Кубійович Володимир Михайлович (1900-85 рр.) - український географ, енциклопедист, громадсько-політичний діяч, український колаборант з нацистською Німеччиною, головний редактор Енциклопедії українознавства.

1918-23 рр. - навчання у Ягеллонському університеті в Кракові (з перервою на війну). 1928-39 рр. - доцент цього університету. **Вивчав українські етнічні землі у складі Польщі, Чехословаччини та Румунії.** 1939-40 рр. - професор Українського вільного університету в Празі.

Активний учасник українського національно-визвольного руху, 1940 р. очолив УЦК (Український центральний комітет) у Кракові (голова до 1944 р.) - координував діяльність українських громадсько-культурних організацій. 1941 р. після приєднання Галичини до генерал-губернаторства, був головним репрезентантом українців перед німецькою владою. **1941 р. сприяв організації футбольних змагань у Галичині ("Чаша УЦК" - кубок Кубійовича).** 1943 р. докладав багато зусиль для формування частин дивізії військ СС "Галичина".

Після Другої світової війни жив у еміграції в Німеччині і Франції, займався науковою діяльністю. Автор багатьох наукових праць з географії України: головний редактор "Енциклопедії українознавства" - 10 томів (Париж - Нью-Йорк, 1955-84) та "Encyclopedia of Ukraine" (Торонто, Лондон, 1984-85).

ВЕЛИКІ ДНІ КОПАНОГО М'ЯЧА В СТАНИСЛАВОВІ.
В суботу й неділю, 10. і 11. вересня відбувся в Станиславові великий турнір копаного м'яча при участі 4-ох дружин: Довбуша (Чернівці), України (Львів) і Пролому та Ревери (Станиславів). Вислід поодиноких стріч такі:
Субота.
УКРАЇНА — ПРОЛОМ 6:3 (2:1).
Гарна гра обох дружин. Україна переважала противника технікою і рутинною, зате Пролом виказав більше праці й амбіції. Перші ворота добув несподівано Пролом зі стрілу Попеля. За хвилину виривав по корнері Труш. Другі ворота для України добув по центрі Воробця Петрів. Серію воріт України підмайжик по перерві: Воробець з перебою, Магоцький (двоє) і Петрів. Пролом незвичайною амбіцією випрацьовує ще двоє воріт, усталаючи вислід змагань 6:3.

Це фрагмент оригіналу статті з газети "Діло" (Львів) за 14.09.1932 р.

Переглянувши ці його етапи життя, хіба що можна зосередити увагу на тому, що він у 20-ті роки цікавився географією етнічних земель України не тільки у Галичині, але й на Буковині та Закарпатті. І те, що 1941 року він, як голова УЦК сприяв організації змагань з футболу і навіть запровадив приз переможцю свого імені. Але все це тягнути за вуха до детального викладення подій змагань 1925-28 років... **"це вже занадто"** (зі слів В.Стріхи).

ні суддівські колеги, виходили футбольні вид.: І. Боберський «Копаний м'яч» (1906), «Футбольні правила гри» (1908); І. Можарський «Футбол» (1909).

По першій світовій війні. В УСРСР організовано робіт. клуби, діяльністю яких керувало Гол. управління заг. військ. навчання (з 1969 федерація футболу УРСР). 1921 відбулися змагання за першість збірних команд України (першун — Харків), 1924 Харків здобув першість СССР. З 1933 на Україні організовано дитячі команди, 1935 — вищу школу футбольних тренерів. З 1936 за статті "Футбол" Енциклопедії Кубійовича т.9

Сумчанин В.Кононенко ще додає, що у Енциклопедії Українознавства Кубійовича, виданої у екзилі у 10-ти томах, статті про "Всеукраїнську Чашу" немає, а у томі 9 є стаття "Футбол", але навіть у цій статті жодного слова немає про ці змагання у Західній Україні у 1925-28 роках (див. ілюстрацію фрагменту з цієї статті енциклопедії поряд). Отже **"Судіть самі"** - каже :Кононенко.

А львів'янин Є.Попов взагалі каже: **"До чого тут Кубійович взагалі? Людина весь час жила у Кракові, займалася наукою і до футболу жодного відношення не мала. Хіба що за німців фундував кубок для галицьких команд, а не був ініціатором змагань"**.

І дісно, якби він був шанувальником футболу, то обов'язково б оглянув у своїй енциклопедії статтю під назвою "Футбол" і хоча б щось, але додав за період 20-х років у Західній Україні, але ж такого немає. Хоча хтось дуже хоче видати його сумлінну обізнаність змаганнями у статті в якомусь "Хліборобському слові", підмінюючи поняття "Чаші" його імені у 1941 році "Чашею" 1925-28 років.

2е. Дві світлини команди чернівецького "Довбуша" 1926 та 1927 років (див. ілюстрації тут на стор. 6).

Попереду у повній мірі не тільки вказано, звідки "автор" запозичив ці світлини, але й доведено (див. докази тут на стор. 11-12) про доповнення текстів до них вигадані, адже їх під оригіналами у книзі "УСК "Довбуш" Чернівці 1920-1940" немає. Таким чином, таку вигадку можна тільки визнати, як **цілеспрямовану фальсифікацію** з метою придати цим світлинам відношення до змагань за "Всеукраїнську Чашу". Тут сумнівів абсолютно не має бути.

2ж. Малюнок-колаж з зображенням Чаші та кінострічки з емблемами клубів "Довбуш" та "Русь" (див. ілюстрації тут на стор. 6).

Попереду він вже коментувався, а також надана інформація про те, що емблему "Довбуша" з літерою "Д" створили В.Баняс і В.Строкач (див. докази тут на стор. 13 та 16) та й вище у п.2б вказано, що зображення Чаші є сучасною репродукцією. Таким чином, цей малюнок-колаж **не має ніякого відношення** до документального підтвердження подій Всеукраїнської Чаші.

2з. Скріншоти двох кадрів відео з коротких кіносюжетів про фінали Всеукраїнської Чаші 1927 і 1928 років (див. ілюстрації тут на стор. 6).

Це питання найдетальніше було розглянуте дослідником історії закарпатського футболу М.Руцаком і ось його висновки:

"Отже Борцов стверджує, що це відео 1927 року з фіналу Всеукраїнської Чаші і на відео керівник "Русі" Лавришин. Відразу зауважу, що при переході на сторінці про чашу у Вікіпедії за посиланням на відео дійсно з'являється ролик на сайті "youtube.com", який там розмістив користувач з нікнеймом Arnika Svitaz 29 квітня 2021 року і у відео дійсно є фрагмент, зображений у брошурі (нехай і ніби у 2009 році) і користувач пише коментар, що це "1927 год. Оригінал ролика храниться в Národní filmový archiv Чешской республики". Більше того, чоловік на екрані відео - дійсно Лавришин, надзвичайно впізнана особистість. От тільки є нюанси. Перед появою Лавришина в кадрі ми бачимо інші кадри - вхід на стадіон товариства "Сокіл" в Ужгороді поруч з електростанцією

Кадр з електростанцією, відкритою в Ужгороді 1931 р.

Кадр з представниками "Русі" 1935-36 рр.

з електростанцією

(див. ілюстрацію вище праворуч). **Стоп! Але ж електростанцію в Ужгороді почали будувати в 1930 році і урочисто відкрили 25 січня 1931 року...** (доказ - <https://prozahid.com/content-34540-html/> Втрачений Ужгород: історія міської електростанції - ПроЗахід. Новини)

А як же тоді відео може датуватися 1927 роком?...

Далі - ще більше. Якщо зробити інший скрін (див. ілюстрацію ліворуч), **то поруч з Лавришином, який дійсно є більш впізнаним для широкого загалу глядачів, є й інші люди. Вони для справжніх дослідників закарпатського футболу теж є впізнаними. З великою долею імовірності на відео поруч з Лавришином знаходяться тренер "Русі" Отто Мазал-Шквейн, голова футбольної жупи Антон Брацайко та гравець "Русі" Бендас, причому останній якраз є найбільш впізнаним завдяки зачісці, зросту та статури.**

Комбінація цих персонажів на спільному фото (а ще пам'ятаємо про наявність будівлі електростанції) дозволяє зробити припущення, що відео насправді датоване приблизно 1935-36 роками, що підтверджує і вже солідний вік Лавришина на скріні.

Отже, **перше відео з ніби фіналу 1927 року є повним фейком**. Вірніше відео справжнє, але далеко не з 1927 року і не з цієї події.

Після цього аналізувати відео 1928 року ніби то з Чернівців, яке однак зберігається чомусь в англійському відеоархіві з підписом щодо імовірного зображення на ньому якоїсь шотландської команди, якось не дуже й хочеться. Принаймні залишу право оцінки автентичності стадіону у відео, характеру одягу та головних уборів вболівальників, а також реклами бренду "Claymore" на трибунах до чернівецьких реалій 1928 року відповідним фахівцям...".

До цього ще можна додати зауваження В.Кононенка з Сум: "...чи не занадто **легко одягнені присутні для середини листопада?**". На що М.Рушак доповнює: "...і без того зрозуміло, що... не листопад". Тобто все щодо відеосюжетів - **фальсифікація**.

Начебто усі артефакти з брошури В.Борщова "Маніфестація національного духу..." розглянуті. Ще потрібно доповнити загальним висновком, зробленим В.Кононенком:

"Текст цього псевдодокумента набирали на комп'ютері, в т.ч. і нібито цитати з газет, а далі скани з цього буклету пішли гуляти як скани з газет. Те, що **документ фальшивка вже ніхто не сумнівається** (та й замало вихідних даних друку - десь там). Щодо того, як і коли він був заархівований -...рік на фальшивці можна поставити який-завгодно". Ще щось додавати немає ніякого сенсу - все й так ясно.

*****

3. Інформаційний буклет В.Борщова під назвою: "Білі плями історії футболу України", виданий АСЖУ 2012 року (див. інформацію під №3 - стор. 7):

Щодо тексту буклету, то достатньо проведеного розгляду, наведеного у цьому виданні на сторінках 7 та 8. Але треба обов'язково додати, що крім зауважень щодо неправомірної інформації з недоведених ніким деяких досягнень двох команд - "Довбуша" та "Русі" у змаганнях, у тому числі невідомої на той час нікому Всеукраїнської Чаші, у буклеті ще наведені чіткі рекомендації на які саме турніри і змагання треба конкретно пошуковцям звернути увагу. Тобто намічено план дій, у результатах яких автор буклету зацікавлений. А ось по двом наведеним у буклеті на сторінці 7 артефактам, а саме - кольоровим колажам трофеїв клубів "Довбуш" Чернівці та "Русь" Ужгород треба зробити висновки окремо.

Попереду (див. інформацію на стор. 16 цього видання) Баняс стверджував, що **"колажі по трофеї "Довбуша" та "Русі" робив Анатолій Кізлов"**. То тут не залишається нічого, як зробити висновок, що ці колажі **не мають ніякого відношення** до документального підтвердження подій Всеукраїнської Чаші.

А до визнання цього буклету таким, що **містить вигадану і документально належним чином не підтвержену інформацію**, треба ще додати зауваження дослідника з Кропивницького Андрія Перевозника:

"...подивився його видання 2012 року (де вказано, що на замовлення ФУ), і трошки здивувався. Можливо пропустив ці моменти, але саме там він вказав "список офіційних турнірів про які майже немає даних". Може мені хтось підкаже, які це турніри - кубок вищої ліги України та Альтернативний Суперкубок України (1992-2003 роки)? Чому **приз переможця Всеукраїнської Чаші (з видання Борщова 2009 року) став Кришталевим Кубком Західної України (в 2012 році)?**". Це точно підмічено.

*****

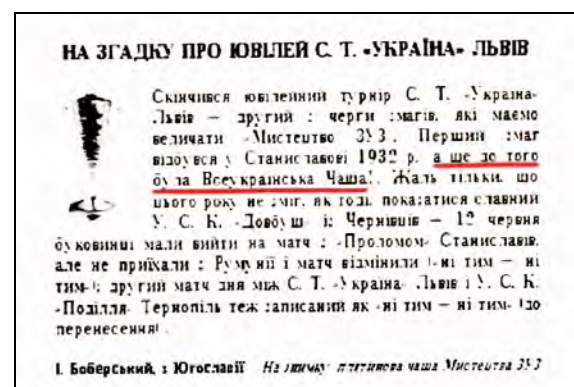
4. У статті В.Баняса "Про "мертві" та "живі" фотографії" в газеті "Український футбол" за 19 вересня 2017 року (див. інформацію під №8 - стор. 14):

4а. Перша світлина команди ужгородської "Русі", яка позначена 1926 роком (див. ілюстрації на стор. 15) виявляється зухвалою **фальшивкою**, бо вкрадена з архіву словацького клубу РТВЕ Пряшів 1928 року (подробіці див. тут на стор. 15).

4б. Друга світлина команди ужгородської "Русі", яка позначена 1927 роком (див. ілюстрації на стор. 15) виявляється з **піддробкою** її дати у підпису, бо насправді це фото 1926 року (подробіці див. тут на стор. 15).

*****

5. Наданий до Центрального державного електронного архіву України 10 лютого 2020 року (див. інформацію під №15 - стор. 23) невідомим М.Литвиним скан до фонду №36 вирізки з невідомої газети: Нарис І.Боберського з Югославії. "На згадку про ювілей С.Т. "Україна" Львів" (див. ілюстрацію поряд та на стор. 25) - у вказаному фонді архіву зберігається за описом №1 (навіть є інформація, що узяття його на зберігання схвалила

експертно-перевірочна комісія ЦДЕА 12 червня 2020 року - ось такі, як бачите, у нас зараз в Україні архіви).

Тут цей скан знову наведений, адже його чомусь ніхто з поширювачів "інформації" про "Всеукраїнську Чашу" у своїх напрацюваннях не наводить, крім спроби надати її до Вікіпедії. Очевидно усі добре розуміли, що таку найбільш зухвалу підробку їм львівські дослідники ніколи не пробачать і одразу ж викриють. А читач хай погляне тут вище на сторінку 34 і одразу все зрозуміє. **Фальшивка** однозначно.

*****

6. У мережі української Вікіпедії (див інформацію №17 на стор. 28) **2022 року до сторінки під назвою "Всеукраїнська Чаша"** у розділ "Джерела" були додані два незвичайних документа з Центрального державного архіву України (див. ілюстрації та розгляд на стор. 29-31).

Зроблені там висновки свідчать, що ці документи незрозумілі, бо не мають пояснень, а тлумачити їх можна на будь який смак.

*****

7. Типографські видані В.Банясом книжки і брошури, на жаль, розглянути не вдалося, хоч їх і достатньо велике число. Які з них мають інформацію щодо Всеукраїнської Чаші невідомо. Лише є визначення усіх спортивних видань з загального числа видань, які числяться у фондах НБУ ім. Вернадського - таких аж 20 з 37. Найбільш вірогідних, де може бути щось про Всеукраїнську Чашу - 8 (див. наведене тут на стор. 19-20 та 28).

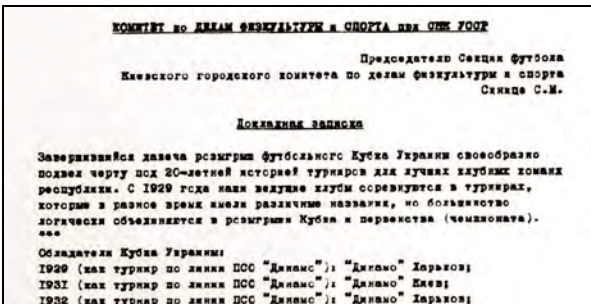

Але зовсім нещодавно була знайдена в мережах Інтернету одна його брошура в електронному вигляді (мабуть перша, бо має усього 20 сторінок) під назвою саме **"Забуті турніри"** - без будь яких вказівок на її технічні дані. Очевидно просто замовлене Банясом створення книжечки для чергового поширення матеріалів, над якими він працював. Якщо текст він сам спроможний був набрати, то обкладинку такої якості він міг лише десь замовити.

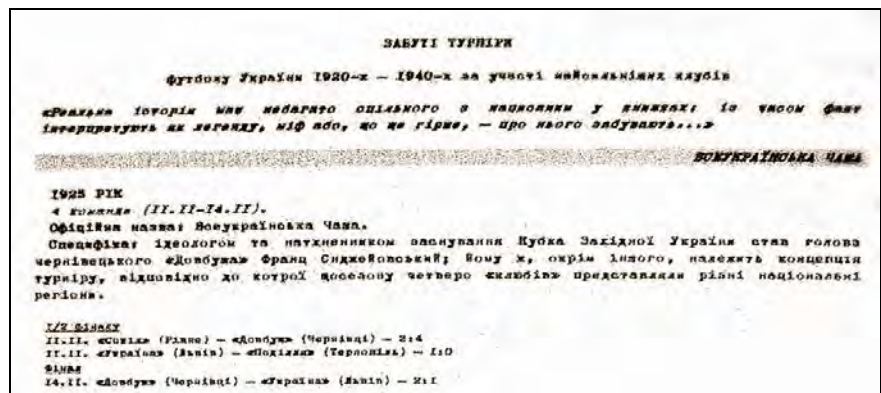
Цікаво те, що шрифт тексту у цій брошурі не зовсім звичайний - нагадує старий друкарський набір. Здається, що Баняс використав його з якоюсь метою, щоб довести комусь про свої здібності. До речі, зверніть увагу на досить цікавий епіграф Баняса до цього напрацювання на 20-ти сторінках:

"Реальна історія має небагато спільного з написаним у книжках: із часом факт інтерпретують як легенду, міф або, що ще гірше, - про нього забувають..." - це афоризм Володимира Баняса, кандидата філологічних наук і дослідника історії футболу, який "не вилазив з архівів і бібліотек".

Цікаво, чи не так!

Шрифт сфальсифікованого кимось листа І.Миронова 2 листопада 1948 року (з архіву ЦДЕА)

Шрифт у сучасній брошурі Баняса

* * *

Тепер спробуємо розплутати цей клубочок. Тут чітко просліджуються (начебто) два ланцюжки:

- перший: хтось - **Мюнхен** - хтось - **Борщов** - хтось - **Баняс** - хтось - Вікіпедія
- другий: **Миронов** - хтось - **Нартовський** - хтось - **Баняс** - хтось - архів ЦДЕА (підкреслені "хтось" - найбільш вірогідні)

Почнемо з другого ланцюжка:

Те, що **Іван Васильович Миронов** (1896-1975 рр.) ніколи не цікавився західно-українським футболі - це однозначно. Навіть припущення, що його можливо у 1940 році відправляли до окупованих міст Західної України або після війни для створення там футбольних структур радянського зразку - нереальне. Адже він, ще й до тої війни, проявив себе як чудовий футбольний дописувач з історичним і статистичним ухилом у центральних періодичних виданнях УРСР. Така людина обов'язково щось би там надрукувала з побаченого або зберегла б якісь цікаві звітти тогочасні друковані видання. Але збирати щось за часів відлучення цих земель від Радянського Союзу у ті часи було просто небезпечно, бо могли б і

пристрелити ні за що. Тому у його архіві були виключно рукописи зі статистикою багатьох змагань радянського періоду, а також з недбало зробленими вирізками або повними сторінками з періодичних

видань, переважна більшість з яких була просто наклеєна на листи паперу, зшиті у альбоми (див. ілюстрації його альбомів на стор. 25, а листів з них - тут поряд).

Однак, начебто, ще й не можна відкидати того, що йому, як історичу футболу, могли "доручити" створення легенди про тріумфальне зростання футболу серед українців на західних землях ще у міжвоєнні часи (щось на кшталт "матчу смерті"), але у 40-50-ті роки ще продовжувалася боротьба із залишками бандерівців і це було, м'яко кажучи - недоцільно. А щодо періоду кінця 60-х - початку 70-х років, який характеризуються значним підвищенням брехливих спогадів ветеранів

футболу, то навіщо йому було щось підробляти, адже достатньо було зіслатися на спогади таких ветеранів і ні у кого навіть на думку не спало б щось перевіряти й заперечувати. Отже з Мироновим розібралися.

Борис Антонович Нартовський (1946-95 рр.), якому, начебто, дістався архів Миронова, бо він на третьому десятку років життя, знову ж таки начебто, товаришував з Мироновим, якому вже було за 70 років. Нартовського, як спортивного журналіста, мало хто знає, адже він друкувався ще й у газетах іншого профілю. Ті, хто його знав особисто, відмічають, що свій талант журналіста він витрачав виключно на замовлені у нього нариси і статті. Його найбільш відома книжка "К футбольным вершинам" (1988 р.вид., на 192 стор.) слави йому не принесла. Вже за часів незалежності він співробітничав і з газетою "Команда". Відкидати припущення, що цей, навіть російськомовний журналіст-письменник, мав за мету тоді підняти свій імідж журналіста створенням чогось такого сенсаційного з історії футболу на теренах України у період між двома війнами, мабуть не потрібно. Але це тільки у тому випадку, коли йому **хтось** з партій національного руху не замовив це і пообіцяв добрий гонорар. Піти на підробку документів (у вигляді переддруку нарисів начебто з газет тих часів) він напевно міг, але без помічників це мало вірогідно. Можливо йому допомагав трохи старший за нього Борщов, який був тоді редактором газети "На екранах України" й до того ж дружив з В.Лобановським. Напевно ж, їх шляхи десь пересікалися, бо Нартовський друкувався ще й у газеті "Говорить і показує Україна" та й Борщов, вже на пенсії, міг там підробляти. Маючи поліграфічну базу та досвід друку текстів у газетах, такі примітивні підробки могли мати місце. Тим паче отой колаж з кінострічкою та підтасовані кіносюжети, одразу спадає на думку, належать Борщову. Та Нартовський не дожив до створення можливо замовленого йому видання. Все наче добре, але дуже-дуже бентежить те, що навряд чи хтось з них знав отой говір українців Буковини та Галичини, на якому зроблені перші три підробки з газет і, до того, хтось же їм допоміг статистикою та протокольними тонкощами. І це одне з головних застережень такого припущення.

Тому одразу відкидати інший ланцюжок дослідження зарано. А цей треба продовжити дійсним фактом, що саме після смерті Нартовського архів Миронова хтось (напевно з родичів) передав до Професійної Ліги України. Про це вже мова була попереду (див. стор. 24-25). Тобто архів Миронова був розпотрошений. У подальшому більша його частина виявляється була оцифрована і про неї мова піде далі.

У цей час щось з архіву Миронова або з ймовірних підробок Нартовського-Борщова потрапити до Баняса аж ніяк не могло, адже він у футбольному журналістському середовищі засвітився лише через 10 років, а штатним оглядачем газети "Український футбол" став у 2008 році (до речі, тоді вже Борщову було за 70 років, але шанс познайомитися молодому оглядачу з компанійським дідусем Борщовим у ложі преси під час матчів, звичайно ж, був). Але вважати, що Борщов майже півтора десятиріччя зберігав зроблені з Нартовським підробки трьох газет, просто дивно. Отже Борщов з цього ланцюжка однозначно випадає.

А те, що хтось зберігав декілька десятків вирізок Нартовського 25 років до 2022 року, потім зробив з них скани, вирізки викинув, а скани передав до ЦДЕА - це взагалі щось зі світу фантастики. Тут крапка.

Більше до цього ланцюжка повертатися немає ніякої потреби, бо він кимось однозначно вигаданий.

Другий ланцюжок визначений виключно публікацією брошури Борщова у Мюнхені (див. інформацію №2 на стор. 4). Перше і головне питання - з чого б це Борщову впало на думку публікувати свої артефакти у Мюнхені спеціально для Українського Вільного Університету? Чи хтось замислювався над цим? Адже чітко відомо, що замовив їх у нього (на той час 72-річному дідусеві) ніхто інший, як цей університет української діаспори у Німеччині. Чому саме Борщову - важко зрозуміти, хіба що він познайомився з кимось з німецьких журналістів під час своїх подорожей з "Динамо" Київ і Лобановським до Німеччини або у Києві під час якоїсь зустрічі з німецькою командою. А той запропонував йому стати автором напрацювань, зроблених групою науковців з цього німецького університету, звісно сплативши йому за таке погодження. Щось таке, напевно, могло мати місце. А присутність у цій брошурі знахідки О.Сабадоша з Хуста (див. інформацію №1 на стор. 3)) свідчить про те, що з цією групою науковців співпрацював і цей науковець з Хуста, а можливо він тоді вже був співробітником цього українського університету у Німеччині.

Примірники цієї брошури розійшлися серед зацікавлених такою сенсацією осіб з німецької діаспори. Дивує трохи якість поліграфії цього видання, але ж його ніхто й досі в оригіналі не бачив. Можливо тому, що, скоріше за все, "автору" переслали лише один примірник, який він нікому не показував до того часу, поки, начебто, ФФУ не замовила АСЖУ видати "дослідження" В.Борщова на його 75-річний ювілей у своєму інформаційному буклеті (див. інформацію №3 на стор. 7). До речі, чи звернув увагу читач, що у цьому бюлетені Борщов лише чіпляє інформацію про Всеукраїнську Чашу у першій своїй розповіді. У другій - мова йде про якісь турніри у Середній Азії за часів війни з щільно заповненими таблицями цих змагань (звідки це у нього?), а у третій частині перелік "проблемних турнірів" про які відсутня інформація (звідки він це знав?) і наостаннє, "на сміх курям" - **"рукописні спогади (в авторській редакції)"** одесита Ліфшиця. Дивно, хтось же писав текст цього буклету з членів АСЖУ для старенького дідуся, якого мучили болячки суглобів ніг. На всяк випадок, заглянемо у біографію Баняса - з 2011 по 2013 рік включно від футболу відійшов, шукав іншу постійну роботу, тобто з кола учасників створення буклету АСЖУ начебто випадає. Одне таке малесеньке зауваження - а **чи був цей буклет виданий 2012 року?** І взагалі, **чи хтось його бачив?**

Далі Баняс, працюючи вже знову в "Українському футболі", у своїх статтях 2014 року з історії футболу Західної України, жодного слова про Всеукраїнську Чашу не говорить, тобто точно ще не знає про напрацювання Борщова. Можна припустити, що це потім він ближче з ним познайомився і той перед смертю поділився з ним своїми книжечками, які стали Банясу у великій нагоді 2017 року перед закриттям збанкрутілої газети. Сенсаційно виникає раптом у Баняса - Всеукраїнська Чаша, разом з турнірами "Мистецтва", подробицями першостей ДСТ "Динамо", довоєнним Суперкубком СРСР та довоєнними "офіційними" переліками кращих гравців СРСР і УРСР тощо. Знахідок море. Газета гине, роботи там "по вуха", а Баняс в цей час "не вилазить з архівів і бібліотек" і підкидує все нові і нові знахідки. Чи реально це? Трохи далі автор цього видання надасть і на це відповідь.

2018 рік. Баняс повертається додому до Хуста, але поширювати свої напрацювання, особливо про "Всеукраїнську Чашу" продовжує і, звісно, ні про якого Борщова ніде не нагадує - скрізь вказує, що це його особисті знахідки. І нікого іншого. Навіть з Хуста, очевидно через знайомих, подає свою головну знахідку до сайту УПЛ, одразу ж і до Вікіпедії. Але це вже занадто, як кажуть дослідники історії футболу. Нерви не витримують і Баняс усіма визнається "фальсифікатором" по всіх статтях. Ця інформація поширюється і, нарешті, Баняс просить вибачення в усіх за те, що **"даних, які я знайшов, було недостатньо для зроблених мною висновків"**. Жодного слова, у кого він ці дані знайшов і жодного доказу, що вони не фальшиві. Замість того, щоб виконати свою обіцянку й видалити свою статтю з Вікіпедії, він навпаки, додає до її джерел і посилань брошуру і буклет Борщова, статтю Сабадоша, свої останні публікації у мережах Інтернету, архівує усе це у всесвітній бібліотеці Інтернету та й додає, як вище було вказано, нові артефакти. Тобто усім дослідникам футболу відверто і зухвало показує дулі. І все це робиться з Хуста, де він мешкає вже 7-й рік.

Мало того у цей час, 2022 року (з цим читач вже обізнаний - див. сторінки 23-25) якийсь Литвин передає до ЦДЕА 69 сканів, начебто, вирізок з газет, вказує на їх походження від Нартовського, а той їх узяв у Миронова. І цей "державний, центральний" архів їх приймає на збереження і викладає майже усі на своєму сайті для загалу користувачів.

А Баняс, вже працюючи у Закарпатському угорському Інституті ім. Ференца Ракоці II у м. Берегове доцентом на кафедрі філології (відділення англійської філології), начебто продовжує безперестанну працю в архівах і бібліотеках Києва, України та за кор-

Реклама одного з сучасних видань В.Баняса

доном і робить це самотужки, копіюючи усе знайдене ним. Навіть не витримує і рік тому з щедрої руки надає через Андрія Гулія усім в Україні на Фейсбуці (не маючи там своєї сторінки) у групі померлого Василя Гнатюка "Футбольна бібліотека" 4,5 тисячі оцифрованих ним (напевно, він має на увазі - "оцифрованих на його замовлення з Хуста у архівах і бібліотеках") документів, щоб усі в Україні, хто має бажання їх переглянути, могли скористатися його щедротами. До речі, серед "оцифрованого ним" є й багато чого з архіву Миронова!? Але усі "його оцифровки" були покладені до файлообмінника, де термін їх зберігання не перевищує двох тижнів. Хто встиг скачати - то повезло (див. ілюстрацію повідомлення далі).

Та й за це спільнота дослідників історії футболу України повинна бути вдячна Банясу, адже людина витратила гроші та й час на проведення замовлення.

Однак тут нам потрібно звернути увагу на те, що з 20 друкованих типографських видань Баняса спортивної тематики, про які мова йшла на сторінці 29, більша частина - 13, були видані вже після того, як він покинув Київ і вже мешкав на Закарпатті. Серед них саме 4 про "забуті турніри" і, що дивно - усі вони з поміткою про те, що видані у Києві, хоча видавництво не вказане (тобто - самвидав, тоді можна написати не

тільки Київ, але і... **Мюнхен** (це вам питання до роздумів). Роки їх видання - 2020-21, тобто саме після того, як була вже поширена інформація про фальсифікацію "Всеукраїнської Чаші". Складається враження, що він перед усіма вибачився, а потім... "грюкнув дверима".

А зараз мабуть все ж таки треба звернути увагу читача (якщо хтось не знає), що архівними справами, які мали відношення до "Динамо" Київ, більше за усіх займався досить відомий дослідникам історії футболу України Олександр Олександрович Кабанець (більш усім знайомий, як "Сан Санич"), за що він і отримав довічне прізвище "архіваріуса київського "Динамо". Ця людина "перелопатила" усі архіви Києва знизу доверху. Почалося це з того моменту, коли він був долучений до групи створювачів першої і донині єдиної енциклопедії "Динамо" Київ (на той час такої модної - мультимедійної, на дисках CD - адже тоді ще навіть DVD не існувало). Він вніс такий величезний вклад до її створення, що йому треба було б пам'ятну дошку на київському стадіоні "Динамо" встановити. Він вже був на пенсії і з архівів і спецфондів бібліотеки ім. Вернадського дійсно не

О.Кабанець (Київ)

вилазив, він цим жив.

До чого це? А до того, що коли автора цієї брошури запросила Федерація футболу Києва створити книгу "Киевский футбол на рубежах времен", то він від продовження праці над "Клубом шанувальників футболу" (більш відомий як КШУФ) в газеті "Український футбол" вимушений був відмовитися. Ось тоді редактор цієї рубрики Володимир Баняс почав шукати іншого постійного автора для неї й запросив Сан Санича під належні гонорари. Вони створили з десяток чудових випусків, які, безумовно, мали лише відношення до київського "Динамо". Кабанець до кісточок розібрав перші розіграші Кубка України й працював у повну силу над всесоюзними і всеукраїнськими першостями ДСТ "Динамо". Він розшукав в архіві матеріали по "Динамо-2" (починаючи з 2-ої райради). Вони з Банясом готували багато нових сторінок КШУФу і Кабанець передав йому величезну кількість своїх знахідок у архівах. Але

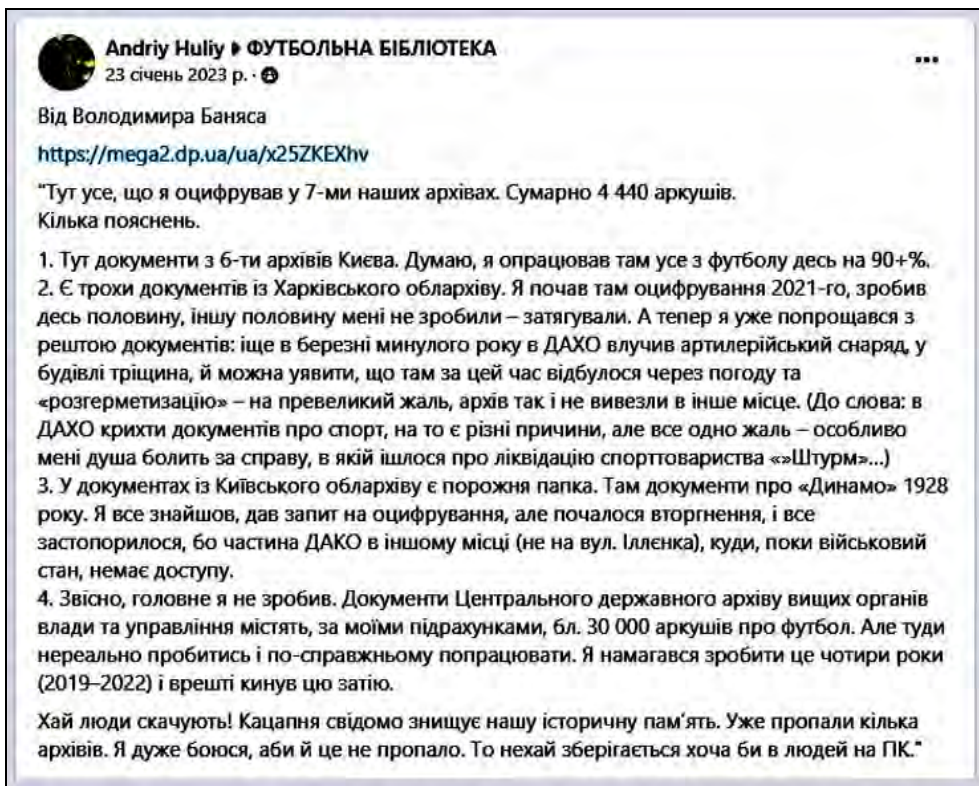
тут, 2011 року газета "Український футбол" вирішила стати на рейки самостійності, створили ТОВ. Новий редактор С.Бондаренко до історії футболу був не досить "прихильний", гонорари настільки впали, що Баняс залишив газету і Кабанець залишився без уваги. А коли через два роки Баняс повернувся, то почав без дозволу Кабанця використовувати вже раніше разом напрацьоване. До того ж, через прихильність до статистики, очевидно почав робити підробки. Сан Санич був дуже роздратований вигадками неіснуючої інформації з першостей "Динаміади", до того ж не зміг витерпіти, коли Баняс почав брехати, що це він сам знайшов щось нове в архівах, тобто начебто те, що Кабанець раніше не побачив. Надалі між ними ніяких відносин вже не існувало. А коли головний редактор Бондаренко для підвищення накладу вмираючого "Українського футболу" почав вимагати сенсаційних публікацій, Баняс перекинувся на Всеукраїнську Чашу. Але й це не допомогло. Газета "наказала довго жити".

Все це для тих, хто ще вірить у те нібито Баняс відвідував архіви і бібліотеки. Та тут на пенсії не хватає часу туди доїхати, переглянути каталоги, замовити, дочекатися, а тут вже й додому потрібно їхати. А ви кажете, що Баняс був теж пошуковцем. Він все шукав у інших, а сьогодні черпав з Інтернету.

Саме через склад характеру Володимира Баняса, мабуть, до завершення роботи над висновками потрібно ще й розглянути інформацію з коментарів тих, хто був безпосередньо знайомий з Володимиром Банясом, працював і спілкувався. Але таких знайшлося небагато, тому загалом характеризувати Баняса доведеться й іншим, але здебільшого автору цього видання. Та спочатку:

Ігор Запорожець (Київ): **"Я знаком с Банясом. Общались. ...как человек - он оставил хорошие впечатления... Не верится, что такому человеку понравилось бы что-то придумывать... Какой смысл? Это же обман самого себя".**

Віктор Стріха (Черкаси): **"і я його знаю, чудова людина!!!!!! ніхто нічого поганого не каже, але кубок визова - це вже занадто".**

Валерій Кононенко (Суми): "Щодо Баняса. Я не думаю, що він причетний до підробки. До популяризації - так. Ви 100%-во праві, що в нього не було часу займатися таким... Інформацію йому надала якась поважна та відповідальна людина, та ще й з посиланнями на важкодоступні державні архіви. Часу та можливості перевіряти архіви не було, от він і довірився, і почав ділитися цією цікавою інформацією без усякого стороннього заохочення. А коли зрозумів, що пошився в дурні, не став виправдовуватися і пішов по-англійськи.

Андрій Андрейко (Полтавщина): "Здається мені, що ми ще довго будемо "розгрібати" за Банясом.. є необхідність кожне його дослідження детально перевіряти... довіри ніякої... Тож і Чаша і мистецтво ЗУЗ - на мою думку, його спроба побудувати певну історію західноукраїнського футболу з Кубками та першостями... Тому і притягувалося до цієї мети все, що можна, а чого немає - то... А ви докажіть, що цього не було?..."

Андрій Перевозник (Кропивницький): "Я дуже хочу вірити, що Баняс ні до чого, але... Гаджега пише "...знаний історик, мій колега з Хуста... який уже багато років працює у Києві...". Чому в жодній зі статей Баняс не вказує, що першоджерело всього турніру - це якраз книжечка, видана в Німеччині Віталієм Борщовим, адже це було ще 2009 року".

Анатолій Коломієць (Київ): "Я про Баняса знаю найбільш за усіх, бо працював з ним майже півтора роки, коли був "КШУФ" (я - автор, він - редактор). Після цього я регулярно слідкував за його напрацюваннями, він мені навіть безкоштовно надавав примірники зі своїми нарисами, а потім і в електронному вигляді. Я його знаю як порядну людину, хоча у деяких речах ми не погоджувалися один з одним і його переконаті було просто неможливо.

Поки ми працювали разом він жодного разу ні до яких бібліотек і архівів не заглядував - тільки редагував мої матеріали. А інші його статті були виключно про сучасний футбол. Коли я вимушений був припинити роботу у газеті - він знайшов заміну мені - Олександра Кабанця. Далі знаю, що були статті Стріхи і ще декількох відомих дослідників. Потім і це скінчилось. Він почав надавати повністю статистику (величезні переліки та таблиці), але це не знайшло відгуку серед читачів, номери КШУФу почали виходити раз на місяць-два. Від цього і його гонорари зменшилися і він був постійно у пошуку чогось цікавого. Двічі і я йому щось надавав значних розмірів. Та ми з ним посварилися, через мою критичну оцінку сприйняття ним зміни дня народження "Динамо" Київ. Він вперто не згоджувався зі старою датою. Після цього я бачив його тільки інколи.

Але у бібліотеці Вернадського і архівах я його жодного разу ніколи не бачив. Баняс лише використовував усе, що знайдено іншими в архівах, бібліотеках і спогадах. Досить вміло й залюбки, з великим ентузіазмом все відпрацьовував і видавав не скажу що тільки за своє чи свої знахідки, але й в співавторстві з іншими. Міг десь "списати" і вигадки по Чернівцям, в тому числі й підроблені. Я не кажу про Баняса, як автора підробок, але він може за милу душу використовувати чужі підробки.

Наостаннє все ж вкажу - на жаль, знаючи Баняса, він ніколи ні в чому нам не зізнається, бо тоді одразу накриється його імідж, як славнозвісного "пошуковця", який перелопатив навіть усі малотиражки радянських газет".

Начебто, вже все розглянуто і знайти щось ще і саме зараз, напевно, буде важко, та можливо вже й не потрібно. Щоб зробити короткий, аргументований висновок з усього цього проведеного розслідування було домовлено з багатьма активними на цей час дослідниками історії футболу України про надання ними свого бачення цієї вкрай ганебної події - створення міфу, спотворення дійсності, підробок і фальсифікацій, поширення вигадки, невизнання вини та відсутність бажання видалення брехні назавжди.

Ось їх відгуки:

Михайло Рушак (Ужгород):

"...Насправді людині, яка досить тривалий час цікавиться історією місцевого футболу і постійно працює в бібліотеках та архівах, інформація про наявність такого масштабного міжнародного турніру, який відбувався декілька років поспіль, але водночас був засекречений і тому ніде не згаданий, одразу видавалася сумнівною. Проте масштаб поширення цієї інформації, передруків в масових тиражованих друкованих виданнях, вікіпедії, інтернет-сайтах тощо, кількість фактів, фото, ілюстрацій, посилань змушувала знизувати плечима і мовчки спостерігати.

Дивними були і скани, і посилання, яких проте ставало більше, і надумані причини замовчування, а найдивніше, як при такій кількості учасників з різних країн і такий тривалий період всі одностайно домовилися не згадувати про турнір і тримати все в таємниці. Жодних згадок, посилань, навіть натяків. І разом з тим ось тобі: всі результати, протоколи... (присутні на фіналі ніби 2500 глядачів - та зараз стільки не ходить, а не на таємний турнір 20-х років!), найякісніші фото кубків. І збереглося це не в центральних газетах, не в спортивних, не в альманахах, книгах чи спогадах, а таких собі "Зорі" та "Хліборобському слові"...

А коли зрештою дійшли руки до ретельної перевірки, та ще й колективною, виявилось, що насправді кожне посилання чи джерело або ж відверто сфальшоване, або ж не підтвержене додатковими доказами. Хто бачив реально цілий номер згаданих газет або цілу сторінку? А не скан замітки, який зовсім не виглядає як скан? Відео, що нічого спільного з турніром не мають, фотографії з фальшивими підписами, яких нема в оригіналі книги, на яку йде посилання, аркуші архівів, які не відповідають вказаному змісту, вкрадений кубок з музею, який насправді не крали, бо його там і не було...

Яка мета створення міфу про Чашу? Висловлю свою думку... Комусь дуже захотілося значно, дуже значно перебільшити єднання спільних українських нарративів у спортивних рухах різних на той час країн. Кількість історичних фактів, які б доводили таку єдність та спільні дії, була недостатньою і хтось захотів допомогти історії, видаючи бажане за дійсне.

Зрештою особисто я розглядаю історію про Чашу насправді лише як частину сумнівної інформації щодо здобутків західноукраїнських клубів та їх титулів,

Інше логічне пояснення такої масштабній і добре підготованій фальсифікації важко знайти. Ну хіба що бажання здобути славу найвідомішого дослідника західноукраїнського футболу завдяки найгучнішій сенсації - відкриттю турніру всіх часів... Втім, наскільки пригадую, у дослідників були обґрунтовані зауваження та питання і до інших історичних досліджень відомого автора, зокрема Динаміади, в тому числі так само до газетних джерел, про які ніхто не чув, хоча мова іноді йшла і про 90-ті роки, тобто відносно недавній період...".

Сергій Швець (Рівне):

"Чесно сказати то я не можу повірити що комусь знадобилось вигадувати цілий турнір, та ще й сфабрикувати посилання на документи яких не існує (ні газет Хліборобське Слово ні газети Зоря в 1929 році не виходили), а навіть про це можна тільки здогадуватись, можливо дуже потрібна була сенсація".

Олексій Бабешко (Донецька обл.):

"Матчи, упоминаемые в обсуждаемых материалах, вне сомнений происходили, и удивляются им совсем не стоит. Вторая половина 20-х годов достаточно богата на "подобные турниры" с высокопарными названиями. Смею напомнить, что еще в 1916 году, к примеру, екатеринославская газета "Приднепровский край" назвала команду Юзовки чемпионом Юга России после победы над Екатеринославом. Эти строчки через 90 лет донецкий журналист возвел в факт и "протянул" его как свершившийся через франковский "Футбол".

Что огорчает в большей степени - это заполитизированность материалов "Всеукраинской чаши". К сожалению, это присуще не только авторам обсуждаемых "сенсаций".

Богдан Люпа (Львів):

"...Головне джерело, яким є альманах "25-ліття СТ "Україна" (1936 р.), де перелічені всі матчі "України" (наприкінці) - чітко вказує, що у 1925 році останнім матчем була гра з "Соколом IV" 25.10 (4:1)! Все. Більше матчів "Україна" не грала в тому році! А перелік тоді вівся докладний. І ВСІ матчі вказувалося. Також ніде і ніхто не згадував у споминах про якісь змагання за "всеукраїнську чашу"! Для мене питання взагалі не цікаве. Бо сфальсифіковане. Важливо, щоб цього афериста і його фантазії було викинуто з Вікіпедії раз і назавжди!

... Практично в одні й ті ж дні півфінали та фінали. Але... В звітах тих років у альманаху СТ "Україна" жодної згадки, жодного результату. Футболісти вже не зустрічалися у матчах в листопаді, бо сезон вже було закінчено. Лише у 1926 році в листопаді ще грала. ...Та тоді такого темпу ніхто не витримував і не грав знов на другий день. Висновок - жодного фіналу (та й всіх тих матчів) просто не було, не могло бути - виходячи з переглянутого мною цього "твору" - фантазії... КПЗУ притягнуто за вуха. Особливо вражає "документ", який ні про що не свідчить, стряпався у фотошопі (сліди є), Це все добре продумана фальшивка, яку автор думав, що вигадану ним "Чашу", ще й з гучною назвою "Всеукраїнська" - ніхто не перевірятиме й не піддаватиме сумніву.

Євген Попов (Львів):

"... Довоєнним футболем Галичини я почав цікавитися ще у 80-их і досі на багато питань по цій темі не маю відповідей. А прочитавши опус Баняса, мені, мушу визнати, на якусь мить навіть стало гірко за бездарно втрачену добру половину свого життя: роками не вилазив з бібліотек і архівів, переглянув стоси газет і документів, а таку "бомбу" пропустив.

...історія від Баняса - це повна маячня. Хоча, на перший погляд, все скомпільовано досить грамотно.

Я не знайомий особисто з Володимиром Банясом, тому не знаю, що його підштовхнуло стати на шлях фальсифікації футбольної історії.

Прикро також, що ніхто з досить великого товариства українських дослідників футбольної історії не відреагував на появу публікації. А от автор сенсаційного "відкриття" не зупинився... вони "пішли гуляти" всесвітньою мережею, навіть Вікіпедія "купилася". Не здивуюсь, що невдовзі і солідні дяді-тьоті почнуть цитувати Баняса у своїх наукових розвідках і, прости господи, дисертаціях".

Андрій Перевозник (Кропивницький)

"Я для себе не бачу необхідності взагалі щось фальсифікувати в футбольній історії. На таких фальсифікаціях дисертацію не напишеш. Тим паче я нікого не звинувачую, в мене немає такої думи взагалі. А мені цікаво було б послухати якраз дослідників футболу західноукраїнських земель до 1939 року. Чи був такий турнір? Можливо. Можливо знайдуться і підтвердження... Я не фахівець в цьому питанні, тож коментувати "так чи ні" просто не маю права.

...Загалом моя думка ...таких турнірів не було. Головна проблема це саме відсутність доказів. Є посилання на якісь газети, але чомусь автор не може надати фото тих газет".

Валерій Кононенко (Суми):

"Тож попередній висновок - схоже хтось навмисно ввів Баняса в оману, тож він і зневірився в людську порядність".

"...навіть вивчивши проблему, можна не знайти відповіді. Можливо хтось вирішив пожартувати, але жарт зайшов занадто далеко, і визнати це без втрати поваги стало проблематично.

Безумовно це людина, яка більш-менш знається на історії українського футболу. Але ідентичні на 10/11 склади "України" Львів у 1925, 1926 рр. та "Русі" Ужгород у 1927, 1928 рр. свідчать про недостатні знання про ці команди або ж це недбалість при підготовці жарту.

А про Миронова та Нартовського думаю це вигадки, щоб надати ваги цій фальсифікації "...

"Не вірю в жодні теорії змови, витрачати купу зусиль якійсь групі - заради чого? Якщо б попереду маячила матеріальна вигода або слава, і тоді це б було не факт про групу... Не треба ускладнювати проблему, найпростіше рішення і буде найвірогіднішим в цій нематеріальній ситуації".

Анатолій Коломієць (Київ)

"...одна людина неспроможна це зробити. Тут працювали науковці, які саме зацікавлені і працюють спільно у одному з великої кількості "університетів" за темою "маніфестації національного руху" у Західній Україні за міжвоєнних часів, використовуючи навіть гарно зроблені підробки документів, які при

поширенні сприятимуть захисту їх дисертацій і отримання чергових наукових ступенів. І не тільки у нас, але й за кордоном. Підкинули людині, яка накинулася на це з пристрастю. А можливо ще й платили за кожне поширення, бо по-перше їх кількість у 2017-18 роках просто зашкалює, а потім після "покаяння" і обіцянки скрізь все видалити - не зроблено жодного кроку"...

"...справа не в тексті, а в усьому навколо нього. Текст скрізь один, з одної створеної підробочки нарису. **Кожен може написати це, відкривши три-чотири книжки. А ось додати усього іншого потроху, чітко знаючи міру, знайти час на перегляд великої кількості сайтів у Інтернеті, заохотити художників, майстрів фотомонтажу, спеціалістів здібних до пошук шрифту й його відтворення, людей знаючих більш-менш говір і діалект тих часів у конкретних регіонах, людей орієнтованих у ЗМІ тих та сучасних часів, вміти подати до сайтів бібліотек і архівів заднім числом, розбиратися у тонкощах використання Вікіпедії та Державного електронного архіву України і багато тощо, тощо - все це можливо виключно з витратою значної кількості часу. Але розуміючи, що на це, заплановане на подальше майбутнє, одна людина ніколи не піде, то швидко це може зробити лише група дуже зацікавлених або за чийсь наказом (планами, програмою)".**

"...це фальсифікація. Але фальсифікація таких масштабів, що людина, яка щотижнево до темряві працює над газетою і світла Божого не бачить з того часу, як приїхала до Києва, одна зробити цю фальсифікацію від початку до кінця просто неспроможна. Хтось бажав, хтось підкинув, хтось запропонував, хтось допоміг, хтось проплатив, хтось когось підкупив. дуже багато хтось... хтось... хтось... от я про що кажу. Масштаб цієї фальсифікації настільки великий, що й уявити важко".

Напевно читачі зрозуміли, що автором цього останнього вищенаведеного коментаря є ніхто інший, як автор цього видання, яке зараз ви переглядаєте, а може й навіть читаєте. Розуміючи саме це, прошу читача ще раз уважніше перечитати мій коментар.

А тепер погляньте, що вам скаже 80-річна людина, яка більше половини свого життя займалася створенням спочатку нарисів і статей у газетах і журналах, потім самвидавком брошур, газети, журналу, великої кількості альтернативних програмок футбольних матчів, потім була постійним автором двосторінкової рубрики у популярній газеті, потім за замовленням була автором-упорядником 4-х томів "Київського футболу на рубежах времен" загалом на 2700 сторінок, потім за передплатою створила 4 тома "Перших кроків футболу України" загалом на 1300 сторінок і яка зараз працює над виданнями у електронному вигляді у мережах Інтернету. Все це я перелікував, щоб ви зрозуміли, що я маю досвід цієї діяльності. До того ж, я одружений, маю двох синів і трьох онуків, маю квартиру у Києві, дачу під Києвом, таку собі більш-менш добру пенсію за свою до того ще й 50-річну трудову діяльність на підприємствах. Розумієте скільки все це вимагає витрат часу? Один я б з цим ніколи не впорався, скрізь я маю помічників, родичів, друзів - від дружини до знайомого сантехніка. А ще кіно хочеться переглянути, і чарочку з друзями перехилити, й рибку половити на річечці, і на присадибній ділянці попоратися, і... так далі і так далі.

Тому, повірте мені, один Баняс, самотужки просто не зміг зробити такої масштабної підробки. Це не в силах молодого людини, щоденно працюючої у видавництві газети та й ще маючої захоплення філологією, яка є знавцем двох мов, любителем відвідати або передивитися по телевізору деякі футбольні матчі, видавати за свій рахунок книжки та й ще, як він каже, не вилазити з архівів та бібліотек, робити десятки нових сторінок у Вікіпедії, а потім тисячі їх редагувань... Зрозумійте - це неможливо і не по силам одній людині, щоб мені не казали. Хіба що це якийсь робот або чужинець з іншої планети.

Чомусь я впевнений, що ви мене зрозуміли.

Тому ось мій висновок Спробую його зробити стислим, хоча це важкувато:

Спочатку преамбула. У кожному суспільстві є люди, які все, що стосується їх національної належності, сприймають з найвищою пошаною, особливо до подій з її історії - це для них святе. Вони усі свої зусилля спрямовують висвітленню тих чи інших подій з найкращого для їх нації погляду. Особливо у спірних питаннях. Будь яка спроба покращення розуміння величчя їх нації для них прийнятна, навіть невеликі припущення, створення легенд і легендарних особистостей в минулі часи - це вітається без усяких застережень. Будь які незначні перебільшення і навіть надумані речі, довести неправдивість яких важко, сприймаються завжди на національному рівні з пошаною, а це сприяє їх поширенню.

Тепер суть. Можливо, що у Хусті на Закарпатті (якщо це не цілеспрямована вигадка) хтось з молодих науковців в одному зі своїх чергових напрацювань висвітлив тему можливого проведення на теренах Західної України у міжвоєнні часи турніру за кубок, тобто "чашу" і знайшов начебто підтвердження причетності до цього Компартії цієї території. Надрукував, прикрасивши для порядку, деякими вигаданими припущеннями і посиланнями. Напевно ж його земляку і однолітку це, звичайно, було відомо.

Хтось з них або може й обидва поширили цю "вісточку" і її сприйняли з натхненням у окремих партійних колах держави. Запропонували допомогу у розвитку цього напрямку й фінансову підтримку для створення артефактів. Були в тій чи іншій мірі підключені "спеціалісти" і консультанти, які виготовили фальшиві три комп'ютерні вирізки з газет і надали (саме надали, а не підкинули) створене ними співробітнику популярної футбольної газети, а для повноти висвітлення підробленого матеріалу сприяли створенню ще декількох сучасних артефактів та з існуючих книжок запозичили ілюстрації.

Підбравши час, коли газета була у дуже скрутному становищі і особливої перевірки матеріалів не робилося, "вистрілили" декількома "яскравими" з величезними ілюстраціями і незначним текстом сторінками. Начебто спрацювало, ніхто не зрозумів підробки. Але газета "наказала довго жити", а поширення було просто необхідним. І після такого поширення, зробленого ними на Закарпатті, вже звідти вони знаходять шлях публікації вигадки на офіційному сайті УПЛ, потім через "знайомого адміністратора" - у Вікіпедії, навіть вміщують її у дві книжечки, які видають мізерними накладами, аби розповсюдити по центральним і обласним бібліотекам. Навіть знайшлися "добрі люди", які все це проплатили.

Але ось раптом на якомусь фейсбушному сайті хтось підняв питання підробки і дослідники історії футболу визнали це. Треба було виправляти становище й "замести сліди". Терміново були створені примітивні брошури, які хтось порекомендував надрукувати, як начебто видані: одну - у Мюнхені, а другу - у "нежиттєвій" АСЖУ. Робили їх на одному й тому ж комп'ютері (див. ілюстрації поряд) і поширили на сайтах електронних бібліотек за вигаданими датами 2009 та 2012 років.

**«МАНІФЕСТАЦІЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО ДУХУ...»**

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БУКЛЕТ

Шрифт заголовків брошури і буклету

Отже сідниці прикрили, автор-поширювач хитро вибачився перед спільнотою дослідників історії футболу, і одразу до джерел сторінки у Вікіпедії поклав за відповідними посиланнями усе, що було створено. Сам почав за чийсь рахунок збільшення своїх друкарських напрацювань і у якійсь типографії надрукував ще декілька інших книжок, де на першому місці фігурувала Чаша (до того ж позначив їх виданими у Києві) і надав в першу чергу до НБУ ім. Вернадського. А для ще більшого поширення (точно. що не без участі замовників) через якогось підставного Литвина декілька десятків сканів, у тому числі й з фальшивими, були передані навіть до ЦДЕА і там під це надходження ще й окремий фонд зробили.

І, чхав він (або скоріше - вони) на якихось дослідників, які тільки через 4 роки знову підняли це питання у тій же групі Фейсбуку. А в цей час автор-поширювач заархівував усе ним "напрацьоване" у світовій електронній бібліотеці й видаляти щось звідти, з сайтів, з Вікіпедії та з державного архіву зовсім не збирається.

Хоча ж напевно добре пам'ятає гасло:

***"Ім'я - найважливіше у журналістиці,
тому ним треба дорожити"***

**Коротка історія
загадкового футбольного турніру,
про який майже немає інформації**

**Білі плями
історії футболу України**

Шрифт на обкладинці брошури та буклету

Розгляду цього питання приділяли увагу й надавали допомогу:

В.Стріха
(Черкаси)

А.Андрейко
(Полтавщина)

Д.Мандзюк
(Львів)

Б.Люба
(Львів)

М.Рушак
(Ужгород)

С.Попов
(Львів)

окрема подяка
В.Кононенку (Суми)
і **С.Швецю** (Рівне)

В.Зарванський
(Хмельницький)

А.Перевозник
(Кропивницький)

О.Бабешко
(Донецчина)

С.Гулій
(Київ)

В.Попович
(Тернопіль)

І.Запорожець
(Київ)

Питання для роздумів

UKRAINISCHE
FREIE UNIVERSITÄT

діяльності в освіті та науці. Заснований на принципах свободи, толерантності й відповідальності, цей університет сприяє розвитку критичного мислення, новаторства та лідерства, надає студентам знання та вміння, яких вони потребують для того, щоб бути успішними у своїй професійній діяльності (див. <https://ufu-muenchen.de/uk/>).

Розташований у серці Європи, університет слугує інформаційним мостом між Європою та Україною і сприяє українсько-європейському діалогу.

Заснований 1921 року у Відні (з 1945 р. відновив роботу у Мюнхені), УВУ є не тільки одним із найстаріших приватних навчальних закладів Німеччини, але **єдиним у світі вищим навчальним закладом поза межами України з українською мовою навчання.**

Університет складається з трьох факультетів: державних та економічних наук, філософського факультету та факультету україністики. Рішенням Міністерства освіти Баварії від 16.09.1950 р., УВУ наділений правом надавати наукові ступені магістра і доктора.

Будинок УВУ у Мюнхені (Німеччина)

На факультеті започаткована міждисциплінарна магістерська програма, де студенти мають змогу отримувати знання з різних наукових дисциплін - історії України, української літератури, мовознавства.

Оскільки УВУ має великі рукописні архіви і фонди, викладання і робота **зі студентами передбачає залучення студентів до роботи над архівними матеріалами.**

Предмети

Історія.

Магістерська та докторська програми з історії базуються на фундаменті, закладеному такими видатними професорами УВУ як М.Грушевський, Д.Дорошенко, Н.Полонська-Василенко та ін.

УВУ допомагає своїм студентам вникнути в процес розвитку суспільства крізь призму минулого України як складової загальноєвропейської історії.

Студенти історії тут навчаються у іменитих науковців у невеликих групах, що дає можливість активно дискутувати та **презентувати свої наукові дослідження.** Навички, які студенти здобувають в УВУ, стають в пригоді при проведенні ефективних досліджень та критичному аналізі письмових джерел.

Програми історії в УВУ радо приймають студентів, **які цікавляться історією і бажають вільно проводити дослідження минулого.** Диплом з історії, здобутий в УВУ, відкриває двері у східноєвропейські студії, порівняльну історичну науку, **архівну справу.**

Україністика.

Міждисциплінарна програма, що поєднує українську мову, літературу, культуру та історію. З них можна обрати вузьку спеціалізацію. В рамках студій передбачено обмін досвідом з німецькими славистичними інституціями через спільне проведення конференцій, освітніх заходів і дискусій.

Диплом дає змогу працювати в одному із гуманітарних напрямків - академічній сфері, **бібліотечній справі, архівістиці, медіакомунікаціях,** музеєзнавстві чи в міжнародних гуманітарних організаціях.

Викладацький склад факультету складається з **відомих вчених та професорів із різних країн світу** – Німеччини, України, Польщі, Італії, Чехії, США, Канади та ін., Особливістю української програми є залучення до викладання ще й науковців, що репрезентують академічну науку в галузі гуманітаристики та україністики. Акцент робиться на використанні порівняльних підходів і представлення україністики в **компаративних** (згадав про твори Банясу з філології) зв'язках з аналогічними явищами і процесами в інших європейських країнах.

Викладачі (вибірково з п'ятих професорів)

Віктор Брехуненко

Професор Факультету україністики, викладач історичних курсів “Україна: східна Брама Європи”, “Козаки на Степовому кордоні Європи”, “Українсько-російські взаємини XVI-XVIII ст.”.

Випускник історичного факультету Дніпропетровського університету. Стажувався в Канадському інституті українських студій, Варшавському університеті, Українському науковому інституті Гарвардського університету. Отримував наукові гранти від Gerda Henkel Shifting (Німеччина), Німецького історичного інституту в Москві, Національного Фонду досліджень України. Лауреат літературно-наукової премії фундації Волянників-Швабінських (США) та Наукова премія імені С.Величка (Україна).

Завідувач відділом актових археографій Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського НАН України, Національного університету “Киево-Могилянська академія”, Національного університету імені І.Огієнка (Кам’янець-Подільський). Член НТШ.

Сфера наукових зацікавлень: типологія козацьких спільнот Східної Європи, українсько-російські взаємини XVI-XVIII ст., стосунки українців з мусульманськими сусідами.

В.Брехуненко

Богдана Криса

Літературознавиця, поетеса, доктор філологічних наук, професорка УВУ, засл. професорка ЛНУ ім. І.Франка, дійсний член НТШ. В УВУ викладає курси “Григорій Сковорода і проблеми українського модернізму”, “Традиції бароко в українській літературі”.

Працювала в Інституті українознавства НАНУ, була провідною науковою співробітницею відділу літератури НАНУ, зараз є професоркою кафедри української літератури ЛНУ ім. І.Франка. Досліджує проблеми філософії української літератури середніх віків, поезію бароко.

Авторка книг “Пересотворення світу. Українська поезія XVII-XVIII століть”, “Філософія Відродження в Україні”, книги віршів “Туга за домом”.

Б.Криса

Основними передумовами вступу є:

1. закінчена вища освіта

- ступінь бакалавра/спеціаліста 4-річної програми для магістерських програм;
- ступінь бакалавра і магістра для докторських програм) в акредитованих університетах;

2. знання української мови (письмово та усно);

3. знання німецької або англійської мови на рівні розуміння тексту.

Студенти УВУ мають змогу отримати стипендії Фундації Українського вільного університету в Нью-Йорку імені маг. Теодора Воляника. Кожна стипендія покриває оплату за навчання в УВУ протягом трьох, двох або одного семестрів. Загалом 1800 євро за 3 семестри навчання, 1200 євро за 2 семестри або 600 євро за один семестр.

У архіві УВУ сконцентровано великий комплекс документів, більшість з яких є унікальними, тобто існують в одному примірнику. Загальний обсяг фондів на сьогодні становить понад 200 назв. Це понад 1400 тек, приблизно 350 м стелажних полиць, орієнтовно **500 тис. аркушів документів**.

Структурно архів УВУ ділиться на:

- архіви українських організацій, громадських об'єднань, партій, освітніх, наукових і культурних закладів...;
- особові архіви видатних діячів української науки і культури, політичних і громадських діячів на еміграції;
- тематичні збірки (колекції) документів, зміст інформації яких стосується певних країн, подій, державних або міжнародних проблем, історичних пам'яток, чи іншої тематично сформованої інформації: ...
- колекція з історії українського мистецького життя 1930-90-х рр.: афіші, запрошення, програми...;
- кіно-фото-фоноархів.

Приклади міжнародного поширення праць

Вже зараз запроваджена **Друга наукова студентська конференція УВУ, 4-5 квітня 2024 р.**

Рада магістрантів та докторантів Українського вільного університету разом із Науковим студентським товариством УВУ ім. Ю.Шевельова та Союзом українських студентів у Німеччині мають честь повідомити про початок прийому робіт **магістрантів та докторантів** університету до участі у цій конференції.

Тематичні секції роботи конференції:

...1.3. Історична. ...6. "Вільна секція".

Усі тези будуть опубліковані у збірці на сайті УВУ, статті вийдуть окремою друкованою збіркою Academia Unioга восени 2024 р.

Реченець (дедлайн) для подачі учасниками... статей для збірки – 25.04.2024 р.

Форма проведення: дистанційна. Робочі мови конференції: українська, англійська.

Бажаючих взяти участь у конференції просимо надсилати заявки та тези до Оргкомітету.